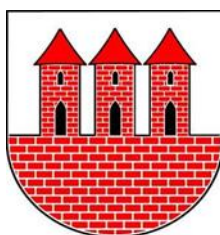

Strategia rozwoju Miasta Przasnysz na lata 2022-2030

Strategia rozwoju miasta Przasnysz na lata 2022 - 2030

przyjęta Uchwałą Rady Miejskiej z dnia

opracowana przez: Fundację Partnerzy dla Samorządu

we współpracy z pracownikami
Wydziału Inwestycji, Rozwoju i Pozyskiwania Środków Zewnętrznych
Urzędu Miasta Przasnysz

Poznań 2022

Spis treści

Spis treści.....	3
Wprowadzenie	6
1. Diagnoza – podsumowanie i wnioski.....	11
1.1. Kluczowe wnioski z Raportu z przeprowadzenia diagnozy społecznej, gospodarczej i środowiskowo-przestrzennej na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Miasta Przasnysz na lata 2022-2030.....	11
1.2. Kluczowe wyzwania dla rozwoju Miasta	42
1.3. Kluczowe potencjały rozwoju Miasta	43
2. Wizja rozwoju Miasta Przasnysz	45
2.1. Wizja Miasta Przasnysz.....	45
2.2. Cel nadrzędny budowania strategii	45
3. Cele strategiczne rozwoju Miasta Przasnysz	47
4. Kierunki działań i działania rozwojowe do roku 2030	57
5. System monitorowania i ewaluacji Strategii Rozwoju Miasta Przasnysz	60
5.1. System monitorowania strategii rozwoju Miasta Przasnysz.....	61
5.2. Ewaluacja Strategii Rozwoju Miasta Przasnysz	62
5.3. Wskaźniki stopnia osiągnięcia celów strategicznych.....	64
6. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Miasta Przasnysz	69
6.1. Wstęp i założenia modelu.....	69
6.2. Analiza kluczowych przestrzennych uwarunkowań rozwojowych miasta	70
6.3. Kierunki zmian w strukturze funkcjonalno -przestrzennej.....	83
6.4. Prezentacja Obszarów Strategicznej Interwencji	85
6.5. Prezentacja przestrzennego rozmieszczenia planowanych działań i oczekiwanych zmian w przestrzeni.....	86
6.6. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w mieście	88
7. Karty projektów strategicznych	92
8. System realizacji strategii rozwoju	103
8.1. Podmioty zaangażowane w realizację strategii rozwoju.....	103
8.2. Regulacje prawne	103

8.3.	Kontekst programowy realizacji strategii rozwoju	105
8.4.	Zasady realizacji strategii rozwoju Miasta	106
9.	Ramy finansowe realizacji strategii rozwoju Miasta i źródła finansowania	109
10.	Spis Rysunków	111
11.	Spis Tabel.....	111
12.	Spis Wykresów	112

Szanowni Państwo,

z właściwie rozumianą troską o gospodarkę, społeczeństwo, rozwój regionu i kształcenie wykwalifikowanych kadr w wielu branżach podjęliśmy się opracowania Strategii Rozwoju Miasta Przasnysz na lata 2022-2030. Rozwijając obszary naszej aktywności działań miejskich, poszukiwaliśmy rozwiązań sprzyjających wspieraniu dynamizowania rozwoju przedsiębiorstw z naszego regionu i poprawiania sytuacji społecznej mieszkańców. Rozumiejąc wyzwania jakie czekają na nas w najbliższej dekadzie wiemy, że znajdujemy się w miejscu, z którego musimy wykonać krok ku przyszłości.

Kierując się odpowiedzialnością za rozwój Miasta Przasnysz, pragniemy Państwu zaprezentować Strategię Rozwoju Miasta Przasnysz na lata 2022-2030. Dokument ten jest rezultatem pracy zespołowej zaangażowanych pracowników, firmy zewnętrznej i interesariuszy, ich wnikliwych analiz, wieloletniego doświadczenia, umiejętności prognozowania zjawisk i przewidywania przyszłości na bazie wielu czynników.

Prace nad Strategią przypadły w trudnym okresie pandemii wirusa Sars-Cov-2, agresji Rosji na Ukrainę i szalejącej inflacji, która w istotny sposób zaburzyła wiele procesów społeczno-gospodarczych. Jej konsekwencje uwidaczniają się we wszystkich sferach życia zawodowego i prywatnego. Czas tworzenia Strategii, dzięki wielu konsultacjom społecznym, stworzył niezwykle aktualny dokument, na bazie którego Miasto musi zmierzyć się z wieloma wyzwaniami w sferach: społecznych, gospodarczych czy środowiskowych.

Dzięki lekturze Strategii, zgodnie z naszą wiedzą i obserwacją, dajemy komplet rozwiązań dla obecnych i przyszłych władz miasta - aby kierowali się odpowiedzialnością i podpartymi badaniami na temat kierunków rozwoju Miasta. Tylko rozważne planowanie i inwestowanie w poszczególne segmenty budżetu Miasta pozwoli zahamować proces wyludniania się naszej społeczności. Jest to największe wyzwanie na najbliższe osiem lat.

Wszyscy przecież chcemy żyć w przestrzeni, która daje nam poczucie satysfakcji i dumy. Tożsamość lokalna jest też ważnym czynnikiem rozwoju i podejmowania kluczowych decyzji życiowych. Możliwość dostrzegania nowych możliwości dla nas i dla naszych dzieci, jakie daje szeroko rozumiana przyszłość, stanowi wyzwanie człowieczeństwa. Tylko stały rozwój motywuje nas do wyczerpanej pracy na rzecz rzeczywistości, która nas otacza.

Wszyscy przecież chcemy, aby Miasto Przasnysz z roku na rok, było coraz bardziej przyjaznym miastem do życia prywatnego i naszych karier zawodowych.

Składam serdeczne podziękowania wszystkim osobom, które przyczyniły się do powstania dokumentu Strategii.

*Burmistrz Miasta Przasnysz
Łukasz Chrostowski*

Wprowadzenie

Strategia Rozwoju Społeczno - Gospodarczego Miasta Przasnysz na lata 2022-2030 jest głównym dokumentem strategicznym samorządu Miasta, określającym cele i kierunki działań polityki rozwoju lokalnego. Pełni kluczową rolę jako generalny plan postępowania władz samorządowych.

Po kilku miesiącach intensywnych prac dobiegł końca proces opracowywania Strategii Rozwoju Miasta Przasnysz na lata 2022-2030. Mimo faktu, iż polskie ustawodawstwo nie narzuca samorządom gminnym obowiązku posiadania strategii, to większość gmin przygotowuje i zatwierdza takie dokumenty, a następnie wdraża ich zapisy. Główne powody takiego postępowania wynikają z trzech podstawowych funkcji jaką pełni strategia:

- Funkcja pierwsza – uchwalona strategia to bezpośrednia podstawa do działań organów samorządu w tych dziedzinach i w tych zakresach, które wynikają z kompetencji samorządu.
- Funkcja druga – strategia umożliwia pośrednie oddziaływanie (informacyjne, inspiracyjne, mobilizujące, organizacyjne, edukacyjne, a także pomocowe) względem podmiotów autonomicznych tak, aby podmioty te poprzez swą działalność, realizowaną w imię własnych dążeń, służyły celom rozwoju gminy.
- Funkcja trzecia, mająca szczególne znaczenie w obecnej dobie, strategia to narzędzie w staraniach o uzyskanie zewnętrznych środków pomocowych, zarówno krajowych jak i unijnych.

Nowelizacja ustawy o prowadzeniu polityki rozwoju, która obowiązuje od listopada 2020 roku, wprowadziła modyfikację w procesie opracowywania strategii, przede wszystkim integrując aspekty gospodarcze, społeczne oraz przestrzenne. Ma to związek z terytorializacją rozwoju i wyrażaną w dokumentach unijnych spójnością terytorialną, obok spójności gospodarczej i społecznej. Terytorializacja rozwoju oznacza konieczność uwzględniania aspektów przestrzennych w gospodarce, politykach sektorowych, planowaniu społecznym i procesach decyzyjnych. Wszystkie rodzaje spójności muszą być uwzględniane w strategiach także lokalnych, co determinuje proces opracowywania strategii i jej strukturę.

Proces tworzenia Strategii rozwoju Miasta został zapoczątkowany Uchwałą XLIX/350/2021 Rady Miejskiej w Przasnyszu z dnia 30 listopada 2021 w sprawie szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu „Strategii rozwoju Miasta Przasnysz na lata 2022-2030”. Uchwała określiła ramy prawne, zakres merytoryczny oraz procedury organizacyjne.

Struktura tego dokumentu i metodyka całego procesu odpowiada wymaganiom aktualnych przepisów prawnych¹ oraz potrzebom i wyzwaniom stojącym przed miastem (Rysunek 0.1.)

Rysunek 0.1 Etapy budowania Strategii Rozwoju Miasta Przasnysz do 2030 roku

Źródło: Opracowanie własne

Władze Miasta Przasnysz zdecydowały, że dokument Strategii zostanie przygotowany przez zewnętrznych ekspertów z Fundacji „Partnerzy dla Samorządu” z Poznania, odpowiedzialnych za merytoryczną koordynację prac, przy wsparciu pracowników samorządowych i mieszkańców. Proces sporządzania Strategii był więc wspólną pracą

¹ Ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2021, poz. 1057), ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2022 poz. 559, 1005, 1079), ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2022, poz., 1029, 1260, 1261)

licznego grona przedstawicieli samorządu (pracowników Urzędu Miasta, gminnych jednostek organizacyjnych, radnych oraz lokalnych przedsiębiorców i przedstawicieli różnych grup społecznych – kluczowych interesariuszy). Charakterystyczną cechą tego procesu była szeroka partycypacja przedstawicieli różnych instytucji z terenu Miasta w określaniu możliwości rozwojowych i budowaniu programów strategicznego rozwoju.

Prace zostały podzielone na kilka etapów (por. Rysunek 0.1.) których przebieg opisano poniżej. Proces ten był zgodny z podstawowymi zasadami planowania strategicznego, przedstawionego w nowelizacji wspomnianej ustawy o prowadzeniu polityki rozwoju. W ten sposób Strategia zawiera następujące elementy:

- 1) Wnioski z diagnozy społecznej, gospodarczej i środowiskowo-przestrzennej,
- 2) Cele strategiczne rozwoju w wymiarze gospodarczym, społecznym i środowiskowo-przestrzennym wraz z wizją rozwoju miasta,
- 3) Cele operacyjne i kierunki priorytetowych działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych,
- 4) Oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym oraz wskaźniki ich osiągnięcia,
- 5) Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta,
- 6) Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w mieście,
- 7) Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań,
- 8) Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla miasta,
- 9) System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych,
- 10) Ramy finansowe i źródła finansowania.

W ramach procesu przygotowywania do Strategii rozwoju Miasta Przasnysz w dniach 25-26.11. 2021 odbyły się 4 warsztaty z czterema kluczowymi grupami interesariuszy:

- 1) Dyrektorzy jednostek organizacyjnych, w tym dyrektorzy szkół – łącznie 9 osób,
- 2) Radni miasta – łącznie 8 osób,
- 3) Lokalni przedsiębiorcy – łącznie 11 osób,
- 4) Seniorzy, przedstawiciele organizacji pozarządowych i grup nieformalnych – łącznie 21 osób.

Podczas warsztatów dyskutowano o mocnych i słabych stronach miasta oraz problemach i potrzebach mieszkańców. Poruszono także tematykę potencjałów, na których można planować dalszy rozwój miasta, ale także szans i zagrożeń, które w przyszłości należy

uwzględnić. Dyskusja w powyższym zakresie odbywała się w tematycznym podziale na następujące wymiary:

- 1) Gospodarczy,
- 2) Społeczny,
- 3) Środowiskowy,
- 4) Przestrzenny (z elementami inteligentnego zarządzania miastem).

Bardzo cennym, wykorzystanym w pracach nad Strategią, źródłem informacji były badania społeczne wykonane w 2020 roku podczas prac nad Planem Rozwoju Lokalnego i Planem Rozwoju Instytucjonalnego Miasta Przasnysz:

- 1) „Ocena aspektów jakości życia w Przasnyszu” - 30.06-15.07.2020 r.,
- 2) Badanie opinii przedsiębiorców - 11.02-10.03.2020 r.,
- 3) Badanie ankietowe przeprowadzonego wśród mieszkańców Przasnysza – I kw. 2020 r.,
- 4) Badanie mieszkańców "Marzenia o Przasnyszu" - 09-27.07.2020 r.
- 5) Badanie uczniów - ostatnich roczników szkół ponadpodstawowych w dniach 03-07.02.2020 r.
- 6) Badanie słuchaczy Zespołu Medycznych Szkół Policealnych w dniach 01-09.02.2020 r.,
- 7) Analiza potrzeb mieszkańców w zakresie wdrażania rozwiązań technologicznych w Przasnyszu - ankieta w dniach 20.08.2020 r. do 07.09.2020 r.,
- 8) 6 spotkań, na których przeprowadzono wywiady grupowe z liderami i kluczowymi interesariuszami miasta.

Inną, bardzo ważną formą udziału lokalnej społeczności w planowaniu rozwoju Miasta, było spotkanie on-line z Radnymi miasta w dniu 31.03.2022 roku, na którym dyskutowano nad kluczowymi wnioskami z raportu diagnostycznego oraz określono kierunki strategiczne rozwoju miasta Przasnysz na kolejne lata.

W niniejszym dokumencie podsumowano diagnozę stanu Miasta, prezentując najważniejsze wnioski z wykonanych badań. Analiza dotychczas zgromadzonych danych (informacje statystyczne, raporty, sprawozdania, ankiety, wywiady) pozwoliła na zidentyfikowanie zarówno atutów (silnych stron), jak i braków i problemów (słabych stron), a także szans i zagrożeń do dalszego rozwoju Miasta. Stały się one podstawą procesu planistycznego, bowiem atuty są tymi elementami, na których należy bazować, planując dalszy rozwój. Z kolei usunięcie bądź zniwelowanie braków i problemów to zadania, których realizacja powinna przyczynić się do lepszego zaspokajania potrzeb mieszkańców Miasta.

Dyskusja na temat wizji rozwoju Gminy, czyli jej pożądanego, docelowego stanu oraz kierunków rozwoju i głównych działań w celu uzyskania tego stanu w przyszłości,

prowadzona była już podczas prac na Programem Rozwoju Lokalnego w 2020 roku. Przyjęte wówczas założenia zostały w niniejszym dokumencie zaktualizowane przez Kierownictwo Urzędu i Radnych Rady Miejskiej. Szanując wyniki szerokiego procesu konsultacji społecznych w 2020 roku, pozostają one zgodne z wyznaczonymi celami i kierunkami rozwoju wskazanymi w dokumencie strategicznym jakim jest Program Rozwoju Lokalnego. Kolejnym etapem prac było przygotowanie projektów strategicznych. Zestawienie działań zostało przygotowane na podstawie wyników prac grup fokusowych, wywiadów, ankiet, konsultacji, analiz oraz obserwacji.

W ostatnim etapie zaproponowano także sposób monitorowania wykonania Strategii za pomocą zestawu wskaźników po to, aby w każdej chwili istniała możliwość sprawdzenia, czy przyjęte zadania są realizowane terminowo i w sposób określony w dokumencie strategii.

Przyjęte cele strategiczne są ambitne, jednocześnie realne, ale przede wszystkim są wynikiem głębokiej refleksji nad stanem miasta i oczekiwaniami mieszkańców co do jego dalszego zrównoważonego rozwoju. Realizacja Strategii ma szanse powodzenia wówczas, gdy mieszkańcy będą działać razem dla dobra swojej małej ojczyzny – Miasta Przasnysz.

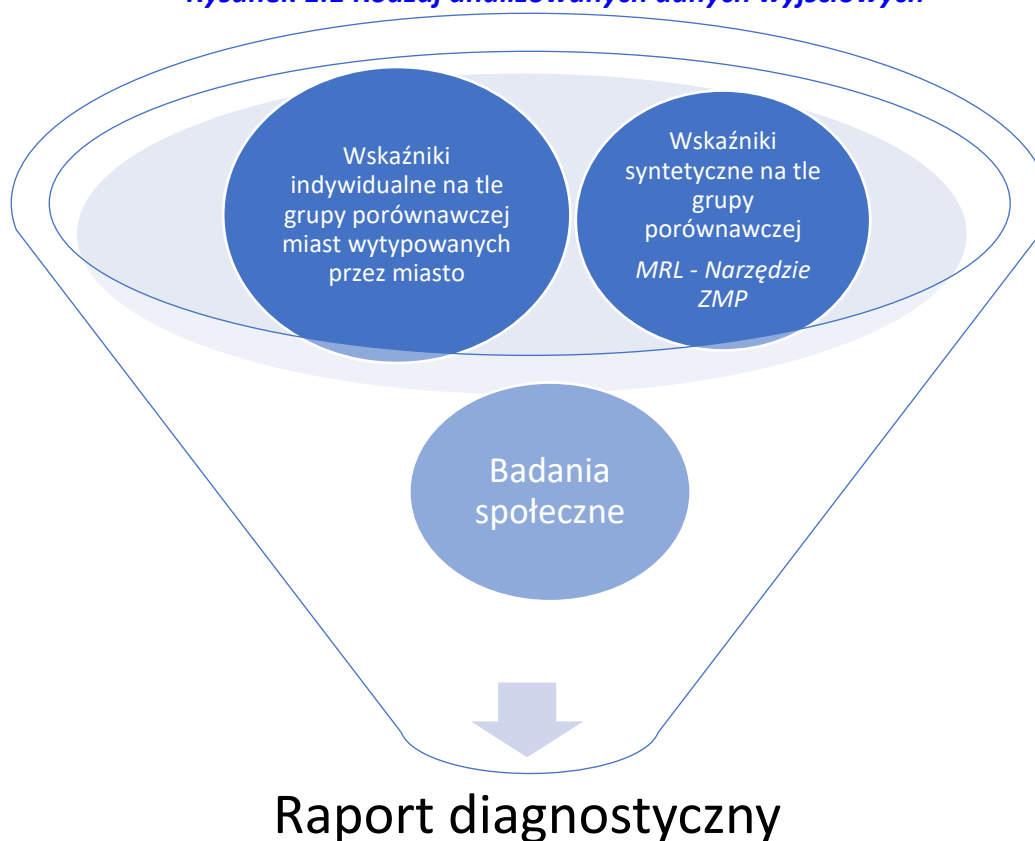

1. Diagnoza – podsumowanie i wnioski

1.1. Kluczowe wnioski z Raportu z przeprowadzenia diagnozy społecznej, gospodarczej i środowiskowo-przestrzennej na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Miasta Przasnysz na lata 2022-2030.

Analizując sytuację środowiskowo-przestrzenną, gospodarczą i społeczną miasta Przasnysz, posługiwano się różnymi narzędziami oraz różnym typem danych wyjściowych (Rysunek 1.1).

Rysunek 1.1 Rodzaj analizowanych danych wyjściowych

Źródło: opracowanie własne

Wnioski z analizy danych statystycznych i badań społecznych

Analizy wykonane w raporcie diagnostycznym oraz przeprowadzone badania społeczne skłaniają do konkretnych wniosków, które zaprezentowano w podziale na sfery: gospodarczą, społeczną i środowiskowo-przestrzenną.

Sfera gospodarcza

Gospodarka i rynek pracy

Podstawą gospodarki Przasnysza są dzisiaj przede wszystkim przedsiębiorstwa

wielobranżowe, głównie handlowo-usługowe. Kluczowe zakłady pracy to Kross, ABB, jednostka wojskowa (2 Ośrodek Radioelektroniczny) oraz SP ZZOZ (Szpital im. dr. Wojciecha Oczko). Miasto nie posiada dominującej branży, która mogłaby stanowić o przewadze konkurencyjnej w skali regionu czy kraju. To z jednej strony przewaga w sytuacji, w której kryzysy gospodarcze dotyczą konkretnych branż, ale z drugiej strony brak koncentracji w obszarze, w którym

Miasto mogłoby się wyraźnie specjalizować.

Miasto Przasnysz miało

także najniższy poziom

liczby podmiotów

na 10.000

mieszkańców

w grupie

porównawczej

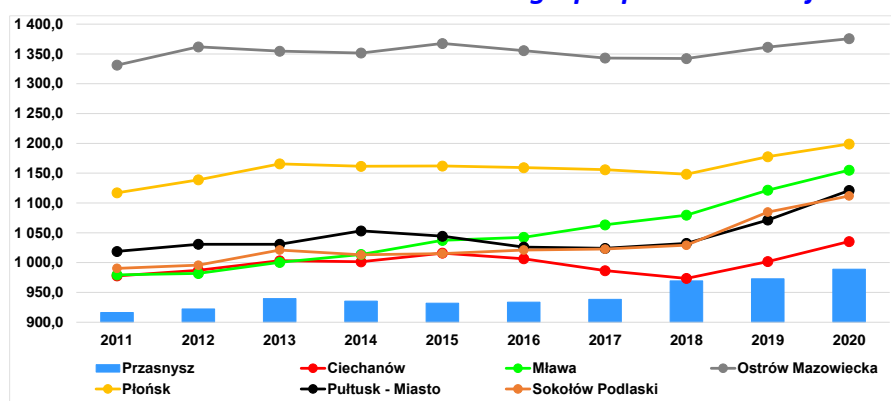
w ostatniej

dekadzie – w 2020

roku wskaźnik

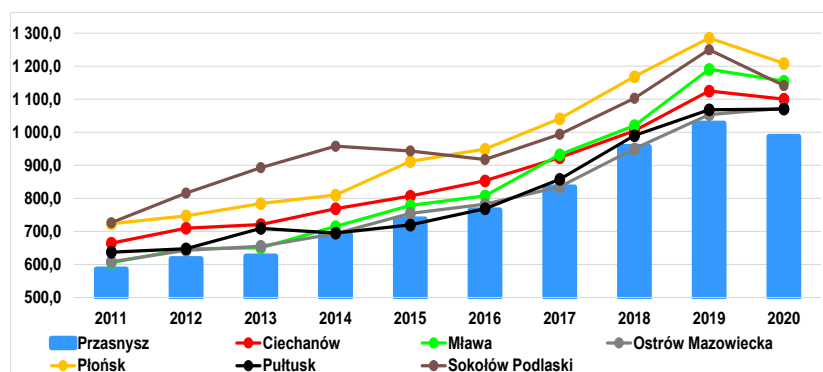
wyniósł 975. Niska

Wykres 1.1 Liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 10.000 mieszkańców w grupie porównawczej

aktywność gospodarcza wpływa negatywnie na lokalny rynek pracy i tym samym na sytuację

Wykres 1.2. Dochody budżetu gminy (w zł) z tytułu udziału w PIT na mieszkańca w grupie porównawczej w latach 2011-2020

materialną społecznościami oraz stan lokalnych finansów publicznych.

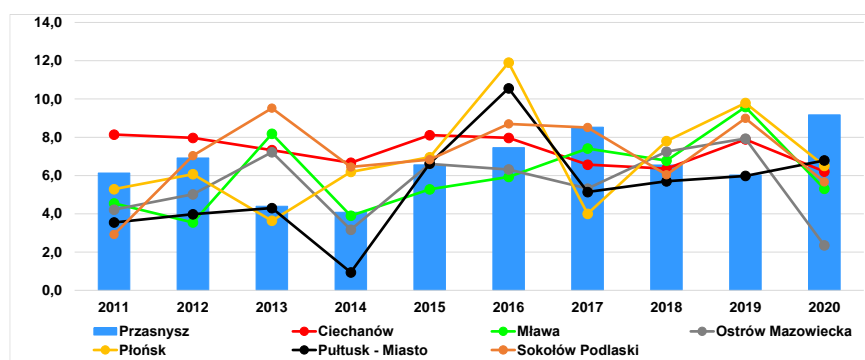
Miasto Przasnysz miało niski (najniższy w grupie porównawczej) poziom wpływów z podatku PIT przypadający na 1 mieszkańca (986 zł w roku 2020), co może być wynikiem relatywnie

niskich wynagrodzeń na lokalnym rynku pracy. Co ważne dynamika wzrostu wpływów z PIT

także nie nadają za grupą porównawczą, co oznacza, że różnice się pogłębiają. W przypadku podatku CIT, udziały miasta nominalnie rosną i są na średnim poziomie, ale dynamika tych wpływów była najniższa w całej grupie w latach 2011-2020, przy czym wpływy w innych miastach zanotowały dynamikę znacznie wyższą. Tylko 9,2% przedsiębiorstw (2020 rok) nowo rejestrowanych podmiotów należało do sektorów kreatywnych, będących podstawą, nowoczesnej gospodarki.

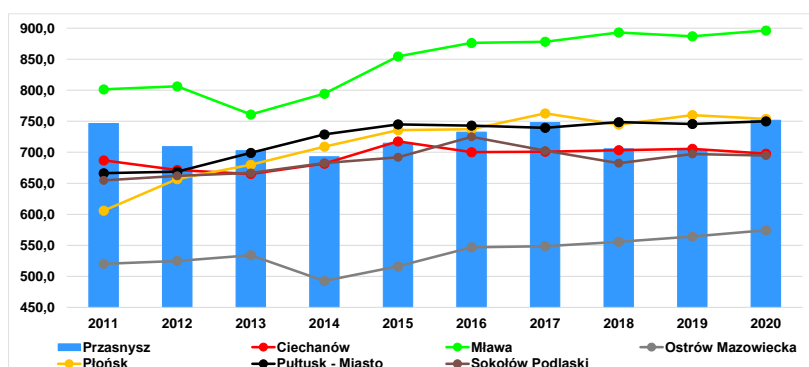
W Przasnyszu dominują firmy małe i średnie (MŚP), a relatywnie mało jest mikroprzedsiębiorstw. Zaskakująco wysoki na tle grupy porównawczej jest jednak udział firm dużych – największych pracodawców w mieście. Natomiast w zakresie liczby firm

Wykres 1.3 Udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora kreatywnego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem

małych na 10.000 mieszkańców miasto jest niekwestionowanym liderem. Na terenie miasta

Wykres 1.4. Liczba instytucji otoczenia biznesu w przeliczeniu na 10.000 podmiotów gospodarczych w latach 2011-2020

nie funkcjonują żadne znaczące organizacje zrzeszające przedsiębiorców ani instytucje otoczenia biznesu. Wskaźnik liczby instytucji otoczenia biznesu w przeliczeniu na 10.000 podmiotów gospodarczych wyniósł w 2020 roku 752, co było średnim wynikiem w grupie porównawczej,

wskazane jest jednak, aby ten wskaźnik był na relatywnie wysokim poziomie. W mieście brakuje profesjonalnego zaplecza lokalowego i sprzętowego do organizacji konferencji czy spotkań biznesowych na wysokim poziomie. Odbywają się one w wynajętych od urzędów salach konferencyjnych, bankietowych czy halach sportowych.

W bezpośrednim sąsiedztwie miasta, na obszarze gminy wiejskiej Przasnysz, istnieją uzbrojone tereny inwestycyjne będące w zarządzie Warmińsko-Mazurskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej i powiatu przasnyskiego, samo miasto Przasnysz nie ma jednak wyodrębnionych terenów inwestycyjnych.

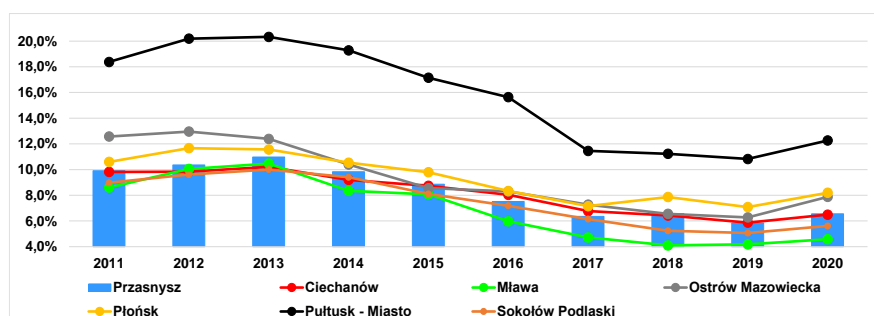
Miasto powinno przywiązywać znacznie większą wagę do komunikacji z lokalnym biznesem, co było często poruszane na warsztatach diagnostycznych. Brakuje forum współpracy, stałych kanałów komunikacyjnych. Dużą nadzieją jest funkcjonowanie Rady Przedsiębiorczości Powiatu Przasnyskiego, która może być organem działającym w imieniu wszystkich przedsiębiorców i dbającym o ich interesy, której aktywność jednak wymaga znacznego zdynamizowania.

Konieczne jest także stałe monitorowanie poziomu przedsiębiorczości, uwarunkowań rozwoju poszczególnych branż, stałe monitorowanie efektywności systemu podatkowego i stosowanych ulg, zapotrzebowania na pracowników o określonych kwalifikacjach. Miasto może także inicjować wiele wspólnych działań, od zachęcania do sieciowania swoich aktywności, poprzez pomoc przy budowaniu wspólnych łańcuchów dostaw i wspólną promocję.

Miasto Przasnysz w ostatnich 10 latach miało trudną sytuację na lokalnym rynku pracy. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wyniósł w 2020 roku

Wykres 1.5. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2011-2020

6,6% i był prawie najwyższy w grupie porównawczej. Liczba bezrobotnych wskazuje, że sytuacja się systematycznie poprawiała się w ostatnich latach i osiągnęła najniższy poziom w 2022 r. Bezrobocie bardziej dotyka kobiety niż mężczyzn. W ciągu dekady udział osób bezrobotnych do wszystkich osób w wieku produkcyjnym, spadł o 3,4 punktu procentowego. Rynek pracy w Przasnyszu dotykają dość standardowe problemy współczesnej gospodarki:

- Niskie kwalifikacje osób pozostających w ewidencji osób bezrobotnych.
- Niekorzystna struktura osób bezrobotnych (duży udział osób młodych, niski poziom wykształcenia, duża liczba osób długotrwale bezrobotnych).
- Stosunkowo wysoka liczba małych przedsiębiorstw niegenerujących wysokiego popytu na pracę.
- Nieduża liczba nowych inwestycji tworzących nowe miejsca pracy.
- Niski popyt na tereny, nawet gotowe pod inwestycje.
- Niski poziom wynagrodzeń.

- Niski poziom aktywności nielicznych instytucji otoczenia biznesu.
- Brak podmiotów ekonomii społecznej.

Mieszkańcy Przasnysza poszukiwali atrakcyjnego zatrudnienia poza miejscem zamieszkania. Zdecydowana większość osób pracowała na terenie województwa mazowieckiego, głównie w Warszawie i gminie wiejskiej Przasnysz. W dalszej kolejności miejscami zatrudnienia były Chorzele, Ciechanów, Krzynowłoga Mała. Do pracy w Przasnyszu przyjeżdżają głównie mieszkańcy okolicznych gmin: gminy wiejskiej Przasnysz, gmin Jednorzec, Czernice Borowe, Krasne oraz miasta Ciechanów.

Wyzwaniem z pewnością jest aktywizacja gospodarcza całego miasta, przyciągnięcie nowych inwestycji, wzmocnienie przedsiębiorczości mieszkańców, zwiększenie atrakcyjności lokalnego rynku pracy.

Finanse samorządowe

Miasto prowadzi racjonalną politykę budżetową i na czas sporządzania Strategii sytuacja finansów publicznych była relatywnie dobra. Miasto ma niski poziom zadłużenia i na bieżąco reguluje swoje zobowiązania. Jednakże negatywne trendy demograficzne, niska aktywność gospodarcza, czy sytuacja w oświacie stawia przed finansami lokalnymi poważne wyzwania, na które może być miastu trudno odpowiedzieć w przyszłości.

Dochody miasta rosły nominalnie w latach 2011-2020, ale dynamika tych wzrostów była relatywnie niska i wysoce niewystarczająca do wyzwań, przed którymi staje dzisiaj miasto.

Dochody własne budżetu w przeliczeniu na 1 mieszkańca – kluczowy wskaźnik z punktu widzenia stabilności

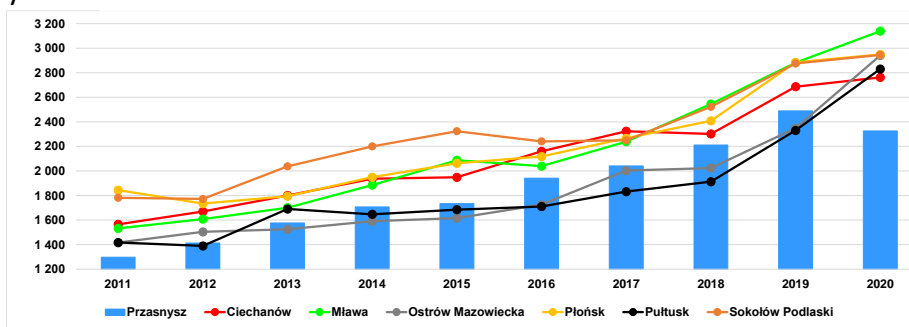
Wykres 1.6. Dochody własne budżetu w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł) w latach 2011-2020

finansów lokalnych było

na najniższym poziomie w grupie porównawczej w ostatniej dekadzie (w 2020 roku na poziomie 2.325 zł).

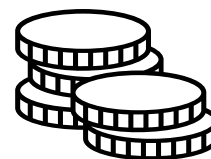
Największą część

dochodów ogółem stanowią dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem.

Dochody podatkowe – największa pozycja dochodów własnych budżetu Przasnysza zmniejsza swój udział w strukturze dochodów ogółem, co ogranicza możliwości autonomicznego finansowania rozwoju. Bardzo niskie są wpływy z tytułu udziałów w podatkach budżetu Państwa zarówno w zakresie PIT, jak i CIT. Także niski poziom odnotować można w przypadku podatku od nieruchomości. Podatek od czynności cywilno-prawnych wskazujący pośrednio na poziom aktywności gospodarczej od wielu lat jest na niskim poziomie. To rodzi poważne obawy o stabilność finansowania rozwoju w dłuższym okresie.

Polityka wydatkowania środków z budżetu dostosowana jest do sytuacji finansowej miasta. Zwraca uwagę dość racjonalne wydatkowanie środków i brak napięć w budżecie w ostatnich latach, ale racjonalizowanie wydatków coraz częściej odbywa się kosztem wydatków majątkowych (bardzo niski poziom wydatków majątkowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca). W ostatnich latach silnie rosły wydatki w dziale Opieka społeczna (co jest konsekwencją wprowadzenia tzw. 500+), ponadto silnie rosły wydatki w edukacji i oświacie, gospodarce komunalnej i ochronie środowiska oraz administracji publicznej. Szczególnie niepokojący jest wzrost wydatków oświatowych, gdyż jest w coraz mniejszym stopniu rekompensowany wzrostem subwencji oświatowej – w 2020 roku subwencja pokrywała już niespełna połowę wydatków w tej kategorii. Taka sytuacja jest niepokojąca dla stabilności finansów miasta w przyszłości, ponieważ Przasnysz będzie zmuszony w większym stopniu finansować działalność oświatowo-wychowawczą ze środków własnych, a więc kosztem ograniczenia wydatków na inne rodzaje działalności. Problem staje się jeszcze poważniejszy, gdy uwzględni się niekorzystne prognozy demograficzne. Jak już wspomniano, miasto ma niski poziom zadłużenia i generuje nadwyżkę operacyjną netto, co jest dowodem na odpowiedzialną politykę budżetową. Poziom wskaźników zadłużenia wskazuje na zdolność miasta do regulowania swoich zobowiązań.

Analiza Wieloletniej Prognozy Finansowej wskazuje, że Miasto przewiduje dalszy, choć już nie skokowy, wzrost dochodów ogółem, utrzymanie stałego, umiarkowanego poziomu

wydatków inwestycyjnych w nadchodzących latach, a także narastające wydatki bieżące. Miasto założyło, że dynamika dochodów bieżących w okresie 2021-2030 będzie nieco wyższa niż wydatków ogółem. Warto też zauważyć, że we wszystkich analizowanych latach stosunkowo wysoki pozostaje projektowany udział dochodów własnych w dochodach ogółem. Także sposób rozłożenia obsługi zadłużenia wskazuje na racjonalność prowadzonej polityki.

Na finanse publiczne i sytuację samorządu wpływać będzie szereg czynników. Podstawowe zagrożenia, to przede wszystkim negatywne trendy demograficzne. Ponadto dalszy rozwój sytuacji pandemicznej, kryzys klimatyczny, migracyjny i dalsze działania wojenne na Ukrainie. Kolejnym ważnym uwarunkowaniem jest polityka krajowa tworząca ramy funkcjonowania samorządu. Polityka krajowa może pogorszyć i pogłębić negatywne tendencje, co przykładowo obecnie możemy obserwować w przypadku regulacji ustawowych ograniczających dochody własne samorządu, w szczególności wpływy z udziału w podatkach budżetu państwa (zwiększenie kwoty wolnej od podatku, zlikwidowanie rozliczania się z podatku dochodowego przez emerytów i rencistów). Oczywiście nie wszystko zależy od polityki krajowej i samorząd musi znaleźć własne, lokalne recepty na globalne problemy. **Wyzwaniem w sferze finansów jest dalsze prowadzenie racjonalnego finansowania zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego miasta w świetle spodziewanych napięć budżetowych.**

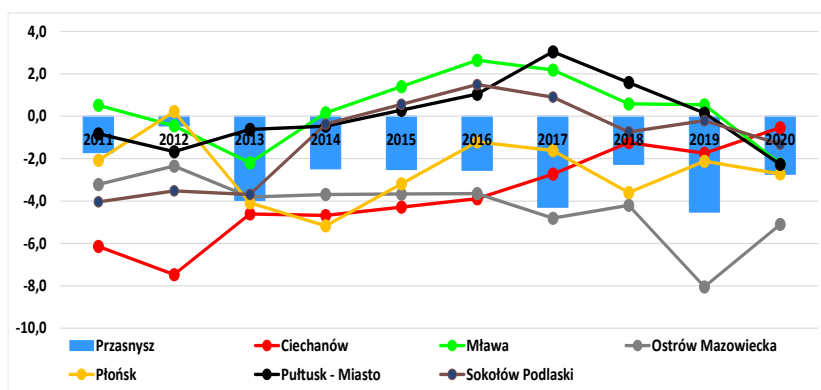
Sfera społeczna

Ludność i procesy demograficzne

Negatywne procesy demograficzne są charakterystyczną cechą większości samorządów w Polsce. Przasnysz także doświadcza tychże trendów, ale dotychczas były one słabsze niż w innych miastach.

Wykres 1.7 Saldo migracji ludności w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w latach 2011-2020

Liczba ludności spadała w ostatnich 10 latach, ale dynamika spadku jest stosunkowo niska. Miasto ma wciąż szczególnie dobrą sytuację w zakresie liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym, przyrost naturalny stał się ujemny dopiero w ostatnich

dwóch latach, a migracja, chociaż ujemna, to jest wciąż na niewielkim poziomie. Wyludnia się centrum miasta, głównie w kierunkach terenów peryferyjnych.

Negatywne trendy zaczynają być widoczne jednak coraz bardziej, a w szczególności:

- Pogarsza się szybko struktura ekonomiczna ludności i spada potencjał reprodukcyjny miasta - spada udział ludności w wieku produkcyjnym, głównie w młodszych grupach wiekowych (najbardziej w wieku prokreacyjnym – w roku 2020 saldo migracji w grupie wiekowej 15-39 lat na 1000 ludności wyniosło -6,13),
- Szybko rośnie udział ludności w wieku poprodukcyjnym – obecnie blisko co piąty mieszkaniec miasta ma powyżej 65 lat,
- Migracja z miasta dotyczy głównie osób młodych w wieku 25-34 lata, co znacznie obniża potencjał demograficzny miasta,
- Prognozy demograficzne (GUS) wskazują na przyspieszenie negatywnych tendencji – do 2030 roku dzieci do 14 roku życia ubędzie nawet o 15,4% (ostatnie dwa lata były szczególnie niekorzystne pod względem ujemnego przyrostu naturalnego), a osób w wieku produkcyjnym o blisko 8,2%; przybędzie za to 20,8% osób po 65 roku życia.

W 2022 roku do miasta przybyli migranci z Ukrainy, na chwilę obecną na terenie miasta przybywa około 100 osób, co nieznacznie poprawia statystyki demograficzne miasta.

Miasto Przasnysz bez wątpienia stoi przed wyzwaniem sprostania zmianom demograficznym. Spadek liczby mieszkańców, zmiana struktury wiekowej społeczności, migracja młodych i aktywnych osób to procesy, które już istotnie wpływają na rozwój miasta. Będą one coraz bardziej widoczne w kosztach utrzymywania budynków szkolnych i przedszkolnych, wpływach z podatków, wydatkach na opiekę społeczną czy poziomie aktywności społecznej. Brak, adekwatnej do potrzeb mieszkańców, infrastruktury usług społecznych i transportowych, będzie zachęcał mieszkańców do zmiany miejsca zamieszkania, przyspieszając procesy depopulacji. Rosnąć będzie zakres oraz znaczenie usług społecznych, w szczególności senioralnych i komunalnych świadczonych przez miasto, których samodzielne finansowanie będzie coraz trudniejsze.

Stąd jednym z bardziej istotnych wyzwań jest spowolnienie negatywnych procesów demograficznych i przygotowanie się miasta na elastyczne dostosowanie do zachodzących zmian.

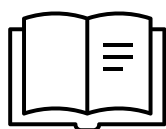
Edukacja i wychowanie

Miasto Przasnysz jest organem prowadzącym dla jednego żłobka, dwóch przedszkoli i trzech szkół podstawowych.

Z punktu widzenia kształtowania postaw prokreacyjnych oraz aktywności na lokalnym rynku pracy ogromne znaczenie ma dostępność miejsc w żłobkach. W 2020 roku wskaźnik dostępności miejsc w żłobkach wynosił w Przasnyszu 146 miejsc na tysiąc dzieci w wieku do 3 lat, co było niskim i niewystarczającym rezultatem – zapotrzebowanie przekracza obecnie dwukrotnie dostępność miejsc. Warto jednak zauważyć, iż wynik ten jest relatywnie dobry w odniesieniu do miast z grupy porównawczej. Bez wątpienia istnieje potrzeba dalszego rozwoju opieki żłobkowej (w zakresie zwiększania liczby dostępnych miejsc), co wybrzmiewa dodatkowo w opinii mieszkańców.

Mieszkańcy są natomiast zadowoleni z opieki przedszkolnej. Oba przedszkola publiczne świadczą usługi edukacyjne na wysokim poziomie, są placówkami integracyjnymi wyposażonymi w sprzęt do integracji sensorycznej, multimedia oraz pomoce służące stymulowaniu zaburzonych funkcji u dzieci. Placówki publiczne mogą wyróżniać się bogatą ofertą edukacyjną i wychowawczą, rozszerzoną o profilaktykę zdrowotną, w tym z zakresu wczesnego diagnozowania zaburzeń rozwojowych, czy dysfunkcji zdrowotnych. Dodatkowo obie placówki dysponują własnymi kuchniami, dużymi terenami zielonymi i placami zabaw. Ale budynki wymagają kompleksowych remontów. W Przasnyszu funkcjonuje także kilka przedszkoli prywatnych, które otrzymują od samorządu dotacje, które są znacznym obciążeniem dla budżetu.

Edukacja szkolna wymaga szczególnej uwagi, zarówno w kontekście wpływu na jakość życia mieszkańców i chęć

wiązania przyszłości rodziny z miastem, ale także w kontekście publicznych finansów lokalnych.

Sieć szkół jest racjonalna i dostosowana do

obecnego zapotrzebowania na usługi edukacyjne. Współczynnik skolaryzacji brutto w 2020 roku był jednym z wyższych poziomów w grupie porównywanych miast, a należy się spodziewać jego wzrostu w związku z planowanymi zamknięciami szkół wiejskich w okolicach

Przasnysza. Ważną kwestią, która wymaga uwagi, to jakość edukacji. Wyniki egzaminów wskazują, iż Przasnysz ma dość duży dystans do średnich wyników regionalnych, a dodatkowo na tle grupy porównawczej także nie wypada zbyt korzystnie.

Tabela 1.1 Wyniki egzaminu ósmoklasisty -matematyka w latach 2020-2021 w grupie porównawczej

Miasto	Średnia dla gminy		Średnia dla powiatu		Średnia w województwie		Średnia w Polsce	
	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021
Ciechanów	43,0	49,3	40,6	43,4	50,6	52,4	46,0	47,0
Mława	43,7	45,4	41,4	41,3				
Ostrów Mazowiecka	43,5	42,4	41,3	40,8				
Płońsk	41,0	48,8	39,1	42,0				
Przasnysz	42,9	45,4	40,0	39,7				
Pułtusk	39,0	42,6	40,7	41,5				
Sokołów Podlaski	44,5	44,2	43,3	42,9				

Należy podjąć działania motywujące poszczególne jednostki do osiągania lepszych wyników w nauce, które mierzone wynikami egzaminu ósmoklasisty odstają in minus od średnich regionalnej i średniej ogólnokrajowej. Problemem, który przekłada się na wyniki egzaminów jest jednak pozyskanie nauczycieli przedmiotów ścisłych.

Finansowanie oświaty stanowi duże obciążenie dla budżetu każdej gminy, albowiem subwencja oświatowa w zdecydowanej większości nie wystarcza na pokrycie wydatków związanych z edukacją przedszkolną i podstawową. Przasnysz dokłada także znaczne kwoty z własnego budżetu do oświaty, ale krytyczny jest fakt, że deficyt ten szybko rośnie i to w sytuacji racjonalnie prowadzonej polityki oświatowej i relatywnie niskich kosztów jednostkowych, podobnych we wszystkich szkołach. Z pewnością oświata to temat, który wymaga bardzo wnikliwej oceny i konieczności poszukiwania oszczędności, w szczególności w kontekście spodziewanego szybkiego spadku liczby dzieci.

Szkoły średnie z terenu Przasnysza zajmują dalsze pozycje w rankingach szkół średnich, zarówno w kraju, województwie oraz na tle szkół z miast porównywanej grupy.

Interesariusze podczas warsztatów diagnostycznych wskazywali na powszechną praktykę w postaci prywatnych korepetycji dla podniesienia wyników w nauczaniu. Przedsiębiorcy zaś wskazywani na potrzebę dostosowania profili kształcenia do potrzeb lokalnego rynku pracy.

Wyzwaniem jest utrzymanie kosztów edukacji pod kontrolą i podniesienie jakości nauczania.

Bezpieczeństwo publiczne i ochrona zdrowia

Instytucjonalnie o stan bezpieczeństwa w mieście dbają przede wszystkim Komenda Powiatowa Policji w Przasnyszu oraz Komenda Powiatowa Straży Pożarnej. W 2019 roku powołano Centrum Monitoringu Wizyjnego Miasta Przasnysz, który jest wyposażony w ponad 70 nowoczesnych kamer (w tym urządzenia przenośne), urządzenia rejestrujące i monitory. Centrum obsługują pracownicy przeszkoleni przez policję, którzy monitorują obraz z kamer oraz obsługują numer alarmowy miasta czynny poza godzinami pracy urzędu.

Powiat przasnyski ma wysoki wskaźnik wypadków drogowych, ale większość zdarzeń ma miejsce poza miastem. Badania prowadzone przez przasnyską policję wskazują, że mieszkańcy, w przeważającej większości, czują się bezpiecznie spacerując w swojej okolicy.

Rosnące poczucie bezpieczeństwa potwierdzają też wnioski ze spotkań, ankiet i wywiadów fokusowych.

Warto jednak podkreślić, że najmniej bezpiecznie czują się w mieście osoby starsze.

Przasnysz zgodnie ze wskaźnikami statystycznymi ma relatywnie niską dostępność ośrodków ochrony zdrowia (przychodnie lekarskie, porady), natomiast zdecydowanie lepiej wskaźniki przedstawiają się w przypadku dostępności aptek.

Wyzwaniem jest stworzenie wszechstronnego poczucia bezpieczeństwa dla mieszkańców.

Polityka społeczna i sytuacja materialna społeczeństwa, usługi

Podstawową instytucją pomocy społecznej na terenie Przasnysza jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Zadania MOPS realizowane są w ścisłej współpracy z Urzędem Miasta Przasnysz, Wydziałem Polityki Społecznej Urzędu Wojewódzkiego, Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowym Zespołem Orzekania o Stopniu

Niepełnosprawności, Komendą Powiatową Policji, Powiatowym Urzędem Pracy, Sądem Rejonowym, ZUS, służbą zdrowia, zakładami opiekuńczo-leczniczymi, szkołami i innymi instytucjami i stowarzyszeniami zajmującymi się problematyką społeczną. Miasto charakteryzuje się dobrze rozwiniętą infrastrukturą społeczną, wykwalifikowanymi kadrami pomocy społecznej, które mają doświadczenie w realizacji wielu projektów społecznych. MOPS samodzielnie oraz w partnerstwie z organizacjami pozarządowymi realizuje liczne projekty z dofinansowaniem zewnętrznym. W MOPS od 2002 roku prężnie działa i rozwija się Centrum Wolontariatu, które koordynuje działalność wszystkich wolontariuszy na terenie miasta.

Dotychczasowe działania ośrodka wielokrotnie wyprzedzały ustawowe działania w obszarze pomocy społecznej, miały charakter pilotażowy (projekty: „Potencjały Nowe formy kapitału społecznego w gminie miejskiej Przasnysz”, „Łagodzenie skutków społecznych pandemii wśród grup wysokiego ryzyka – osoby 60+”), innowacyjny i modelowy, były nagradzane na szczeblu regionalnym i krajowym.

Miasto Przasnysz w 2011 r. zostało laureatem Konkursu Samorządowy Lider Zarządzania Usługi Społeczne w dziedzinie pomoc społeczna w kategorii miasta małe i średnie za prowadzenie innowacyjnych, replikowalnych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Klientami MOPS są osoby oraz rodziny znajdujące się w ciężkiej sytuacji życiowej bądź materialnej m.in. z powodu ubóstwa, sieroctwa, bezrobocia, niepełnosprawności, wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, alkoholizmu oraz narkomanii czy bezdomności. Przasnysz wydaje relatywnie dużo na tle grupy porównawczej w dziale Opieka społeczna. Warto jednak podkreślić, że w latach 2016-2020 liczba środowisk, rodzin i osób korzystających ze świadczeń sukcesywnie spadała, co oznacza, że sytuacja materialna mieszkańców poprawia się. Najczęstsze powody wsparcia, to wciąż ubóstwo oraz bezrobocie, ale skala korzystania ze wsparcia w 2020 roku była znacznie niższa niż 5 lat wcześniej. Problemy środowisk zmarginalizowanych koncentrują się głównie na obszarze osiedla socjalnego. Rośnie liczba rodzin niewydolnych wychowawczo. Istnieje potrzeba stworzenia świetlicy dla młodzieży z rodzin z problemami społecznymi w ramach kompleksowej i zintegrowanej pomocy.

Przasnysz posiada liczne bariery architektoniczne w przestrzeni miejskiej.

Brak jest kompleksowego programu wsparcia dla osób

z niepełnosprawnościami oraz systemowych rozwiązań dla osób

z chorobami psychicznymi. W mieście brak jest kompleksowej polityki

wobec seniorów, chociaż poszczególne instytucje gminne realizują szereg

wydarzeń i aktywności skierowanych do osób starszych. W mieście istnieje duży wachlarz

możliwości wsparcia seniorów, brakuje jednak domu dziennej opieki, dlatego miasto planuje budowę Centrum Opiekuńczo-Mieszkalnego.

Należy się spodziewać, że w obliczu zmian demograficznych, polityka społeczna będzie musiała sprostać licznym wyzwaniom, ale w kontekście wzorcowej organizacji systemu nie należy obawiać się problemów, poza potencjalnymi problemami finansowania koniecznych działań.

Wyzwaniem jest zatem odpowiednie przygotowanie miasta na problemy starzenia się społeczeństwa i utrzymanie obecnego wysokiego poziomu opieki społecznej.

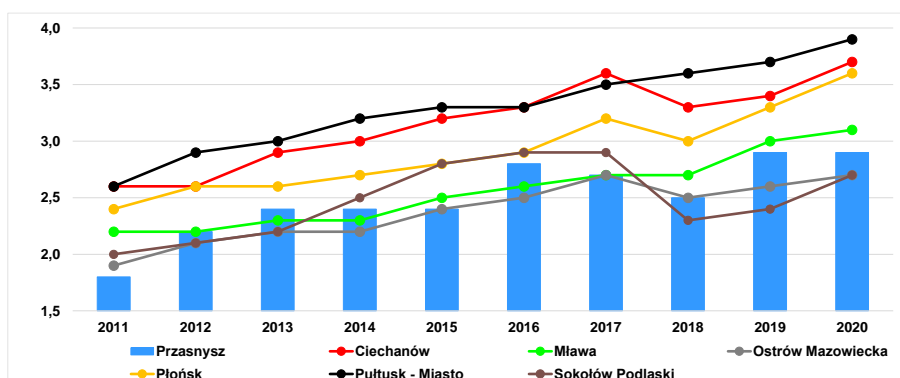
Kapitał społeczny i instytucjonalny

Kapitał społeczny zazwyczaj ocenia się poprzez analizę stopnia rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, aktywności społecznej i frekwencji udziału w wyborach.

Zgodnie z danymi GUS, liczba organizacji społecznych rośnie, chociaż

Wykres 1.8 Liczba organizacji społecznych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w latach 2011-2020

nominalnie pozostaje wciąż niska (tylko 2,9 na 1000 mieszkańców w 2020 roku).

Najwięcej podmiotów działa w obszarze sportu i rekreacji, kultury oraz profilaktyki.

Ponadto 1/6

organizacji związana jest z pomocą i działalnością charytatywną, tyle samo z historią i podtrzymywaniem tradycji. Podobna liczba organizacji zajmuje się działaniami społecznymi. Wśród pozostałych grup znajdują się organizacje samopomocowe oraz pojedyncze grupy, które działają w obszarze kultury, edukacji, środowiska i turystyki. Miasto stale wspiera sektor organizacji pozarządowych organizując co roku konkursy na realizację zadań publicznych. Ponadto stworzono Centrum Animacji i Wsparcia Społeczności Lokalnej, które stanowi inkubator i miejsce wsparcia organizacji pozarządowych i grup nieformalnych. Od 2015 roku Mieszkańcy Przasnysza mogą wybierać projekty w ramach budżetu obywatelskiego, którego wartość corocznie wynosi 300.000 zł.

Na tle miast grupy porównawczej Przasnysz ma średnie wartości frekwencji wyborczej, niskie w szczególności w wyborach do Parlamentu Europejskiego.

Tabela 1.2. Frekwencja w wyborach w latach 2018-2020

	Przasnysz	Powiat przasnyski	Województwo mazowieckie	Polska
Wybory Prezydenta RP 2020 I tura	63,6	59,2	70,3	64,5
Wybory Prezydenta RP 2020 II tura	67,9	64,7	73,8	68,2
Wybory do Sejmu (i Senatu) 2019	60,8	54,6	69,5	61,7
Wybory do Parlamentu Europejskiego 2019	42,7	37,8	52,5	45,7
Wybory samorządowe 2018	52,1	53,7	51,6	48,8

Zwiększenie aktywności społecznej w tym zakresie powinno być priorytetem całego miasta. **Wyzwaniem jest budowa silnej tożsamości lokalnej, wzmocnienie kapitału społecznego oraz zwiększenie aktywności społecznej.**

Kultura i dziedzictwo narodowe

Na terenie Przasnysza działalność w sferze kultury prowadzą trzy miejskie jednostki organizacyjne: Miejski Dom Kultury im. St. Ostoi-Kotkowskiego, Muzeum Historyczne oraz Miejska Biblioteka Publiczna im. Z. Nałkowskiej. Ofertę tą uzupełniają: filia Biblioteki Pedagogicznej w Ostrołęce i Klub

Garnizonowy, liczne organizacje pozarządowe i grupy nieformalne oraz podmioty komercyjne. Muzeum i biblioteka wyraźnie wykraczają poza standardowe działania. Przasnysz ma interesującą historię, wyróżnia się na tle małych miast województwa mazowieckiego dziedzictwem kulturowym i historycznym. Genius loci miasta wiąże się z postacią Św. Stanisława Kostki (patrona miasta) oraz Przaśnika (legendarnego założyciela miasta).

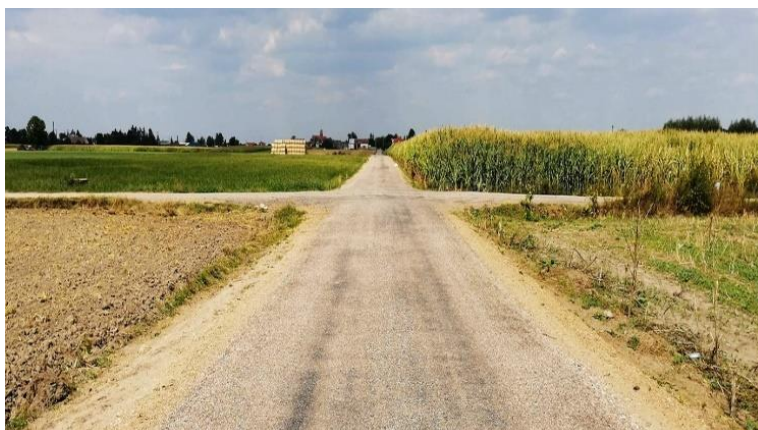
Wyzwaniem są dalsze możliwości budowania atrakcyjnej oferty kulturalnej miasta w oparciu o posiadane zasoby.

Sfera środowiskowo-przestrzenna

Położenie i dostępność komunikacyjna

Przasnysz położony jest w północnej części województwa mazowieckiego, na szlaku tranzytowym na Mazury, w połowie odległości pomiędzy Warszawą, a Olsztynem (po 100 km do każdego z miast). Nie posiada bezpośredniego dostępu do głównych szlaków komunikacyjnych ani linii kolejowej, a w mieście nie ma komunikacji zbiorowej. Miasto przystąpiło jednak do porozumienia samorządów w celu budowy linii kolejowej z Przasnysza do Zegrza, co powinno znacznie poprawić dostępność komunikacyjną w przyszłości. W opinii mieszkańców miasto ma korzystne położenie, jest tu bezpiecznie, co zachęca do zamieszkania. Jest miastem spokojnym, przyjaznym dla osób starszych i rodzin z dziećmi. W kontekście rozwoju technologii internetowych, a w szczególności pracy zdalnej, położenie w oddali od industrialnego zgiełku, może być postrzegane jako atut. Pozytywna opinia mieszkańców nie znajduje jednak potwierdzenia w oczach inwestorów. Położenie poza głównymi szlakami komunikacyjnymi, w połowie odległości od Warszawy i Olsztyna nie zachęca do ulokowania tu biznesu. Komunikacja miasta z innymi ośrodkami gospodarczymi odbywa się za pośrednictwem drogi krajowej nr 57 zapewniającej skomunikowanie z Warszawą i województwem warmińsko-mazurskim. Połączenia z Ostrołęką, Ciechanowem czy Mławą (dojazd do drogi ekspresowej nr 7) zapewniają drogi wojewódzkie. Stan dróg jest dobry, nie zapewnia to jednak oczekiwanego szybkiego czasu dojazdu do większych ośrodków. Przasnysz ma dość korzystną lokalizację pod względem bliskości portów lotniczych. Do lotniska w Szymanach można dotrzeć w około 45 min, do Modlina w 1 godz. i 10 min., a do lotniska Chopina w Warszawie w min. 1 godz. i 40 min. W bezpośrednim sąsiedztwie miasta funkcjonuje lotnisko biznesowo-turystyczne.

Przasnysz nie ma tzw. renty położenia na cennych przyrodniczo terenach. Otaczają go pola uprawne, które stwarzają mało atrakcyjne warunki do wypoczynku i rekreacji. Przasnysz znany jest w kraju jako miejsce produkcji rowerów, jednostki wojskowej oraz z postaci Św. Stanisława Kostki.

Wyzwaniem jest wykreowanie nowych funkcji miasta, które gwarantować będą rozwój społeczno-gospodarczy, w tym relatywnie niekorzystnym położeniu geograficznym.

Środowisko naturalne i infrastruktura

Środowisko przyrodnicze miasta Przasnysza nie charakteryzuje się wysokimi walorami.

Dotyczy to zarówno abiotycznych, jak i biotycznych komponentów środowiska. Stąd obszar

miasta nie jest częścią żadnej wielkopowierzchniowej formy ochrony przyrody. Miasto Przasnysz posiada relatywnie dobre gleby, które paradoksalnie utrudniają rozwój miasta z uwagi na ochronę bonitacyjną gleb. Istotne staje się zatem racjonalne planowanie przestrzennie chroniące gleby wysokich klas bonitacyjnych, jednocześnie

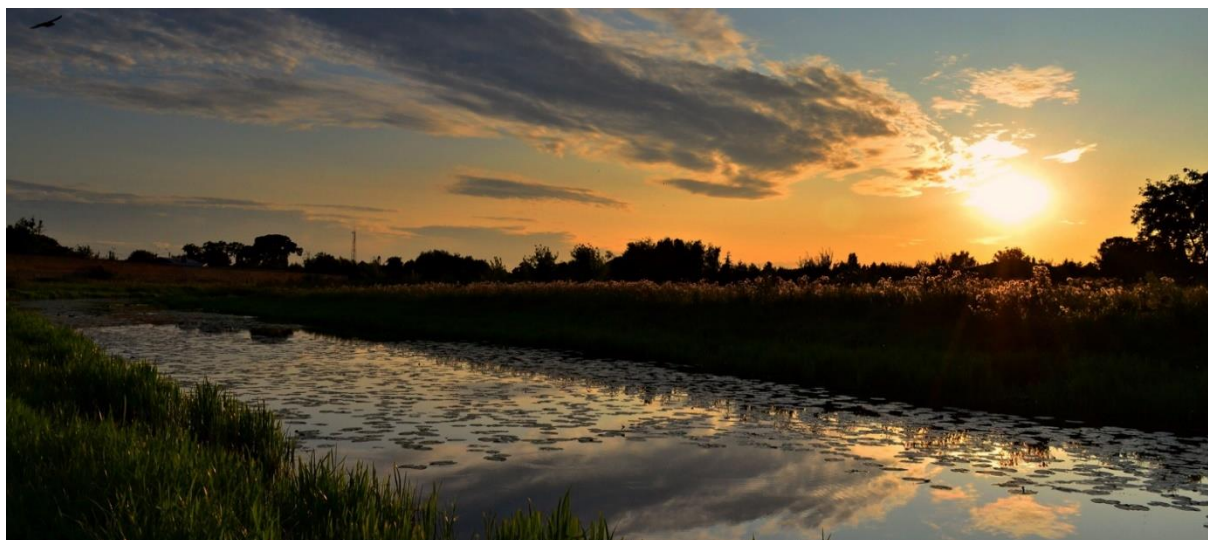
dające szanse na równomierny rozwój funkcji pozarolniczych. Przasnysz charakteryzuje się niską lesistością oraz niską bioróżnorodnością i atrakcyjnością terenów zieleni.

Parki, skwery i zieleń przyuliczna nie spełniają oczekiwań mieszkańców. Dodatkowo na terenach osiedli mieszkaniowych zauważalny jest znaczny deficyt terenów zielonych i rekreacyjnych. Takie przestrzenie nie są przyjazne dla mieszkańców, a w czasie upałów są strefami obniżonego komfortu termicznego szczególnie dla małych dzieci i osób starszych. Brak terenów zielonych na osiedlach zabudowy jednorodzinnej nie daje możliwości neutralizacji zanieczyszczeń powietrza. Należy dążyć do atrakcyjnego urządzenia istniejących już terenów zieleni z uwzględnieniem bioróżnorodności oraz tworzyć znacznie większą powierzchnię przyjaznych dla mieszkańców terenów zielonych - parków skwerów oraz wysp zieleni i małych zbiorników wodnych.

Jakość powietrza w Przasnyszu wymaga poprawy. Głównym problemem są pyły zawieszane, czyli aerozole atmosferyczne, na które składają się krople cieczy oraz ciała stałe. Stopień zanieczyszczeń powietrza określa się stężeniem PM₁₀ i PM_{2,5}. Od 2019 roku miasto instaluje i rozbudowuje system pomiaru smogu. Z analizy dotychczasowych statystyk wynika, że w ciągu roku jest wiele dni (średnio 60), w których występuje przekroczenie dopuszczalnych stężeń poziomu pyłów PM₁₀ oraz średnio 185 dni dla PM_{2,5}. Głównym źródłem smogu jest niska emisja, czyli zanieczyszczenia pochodzące ze źródeł ciepła. Źródłem pyłów są również komunikacja drogowa oraz procesy produkcyjne. Wiele gospodarstw domowych używa węgla w systemach centralnego ogrzewania, co prowadzi do wzrostu zanieczyszczeń w okresie zimowym. Od 2019 roku realizowany jest program wymiany źródeł ciepła, zakładający dotacje z budżetu miasta na wymianę kotłów albo przyłączenie do sieci ciepłowniczej lub gazowej w kwocie do 5.000zł. Dotychczas udzielono 96 dotacji na wymianę źródeł ciepła, a w 2022 roku budżet na program wynosi 260.000zł. Dążąc do poprawy jakości powietrza należy wymieniać kotły na spełniające najwyższe normy, jak również

przeprowadzać termomodernizacje obiektów celem spełnienia wymagań dotyczących efektywności energetycznej. Należy też rezygnować ze spalania paliw stałych na rzecz wykorzystania paliw gazowych, ciepła sieciowego czy odnawialnych źródeł energii. Wraz z zakazami i restrykcjami musi iść rozwój infrastruktury gazowej, termomodernizacja budynków, przystosowanie do używania energii pochodzącej z OZE, które stają się realną alternatywą dla paliw stałych, nawet na obszarach, gdzie brakuje sieci gazowych czy ciepłowniczych. Celem jest zatem zwiększanie liczby nowoczesnych rozwiązań w infrastrukturze miejskiej (instalacje fotowoltaiczne, zbiorniki retencyjne, etc.), adaptujące miasto do zmian klimatu.

Połączenie stale monitorowanej i aktualizowanej bazy o źródłach ciepła z danymi o jakości powietrza z czujników smogu pozwoli w najbardziej kompleksowy sposób planować działania związane z podnoszeniem jakości powietrza.

Przasnysz chcąc zatrzymać obecnych mieszkańców, a tym bardziej przyciągnąć nowych, musi inwestować w ochronę środowiska, w szczególności jakość powietrza, będącą podstawowym elementem wysokiej jakości życia.

Wyposażenie w infrastrukturę wskazuje na pewne braki. Łączna długość dróg to prawie 93 kilometry. Ulice miejskie są w dobrym stanie, liczne inwestycje polegające na budowie i remoncie sprawiły, że drogi utwardzone na koniec 2021 r. stanowią ponad 79%. Potrzeby remontowe występują na najstarszych i rozwijających się osiedlach. Miasto wydaje przeciętną część budżetu na

drogi w porównaniu do innych miast, przy stosunkowo mało gęstej sieci drogowej.

Droga krajowa przebiegająca przez miasto stanowi poważne obciążenie dla jego funkcjonowania. Na terenie miasta istnieje ponad 18 km ścieżek rowerowych. W ostatnich latach w związku z realizowanymi inwestycjami miasto miało wysoką dynamikę w tym zakresie, ale długość ścieżek na terenie miasta jest wciąż niewystarczająca w relacji do zgłaszanych przez mieszkańców potrzeb. Deficyt ścieżek jest obserwowany szczególnie w najstarszej, centralnej części miasta.

Miasto posiada rozbudowaną i sprawnie działającą infrastrukturę wodno-kanalizacyjną. Około 99% mieszkańców miasta korzysta z miejskiej sieci wodociągowej, blisko 90% mieszkańców z kanalizacji sanitarnej. Rozbudowy wymaga kanalizacja deszczowa w szczególności na nowo rozbudowywanych osiedlach. Obserwowane zmiany klimatu stawiają przed samorządem wyzwania związane z potrzebą zagospodarowania i retencjonowania wód deszczowych. Na terenie miasta nie stwierdzono ryzyka występowania powodzi.

Od 2018 roku rozpoczął się proces rozbudowy sieci gazowej, w związku z powyższym miasto ma znacznie niższe wskaźniki w zakresie wykorzystywania

gazu niż miasta z grupy porównawczej. Warto dodać, że sieć wymaga dalszej rozbudowy, co powinno pozytywnie wpłynąć na jakość powietrza. W mieście działa ciepłownia, sieć ciepłownicza jest doprowadzona do większości osiedli wielomieszkaniowych, zakładów pracy i ok. 200 domów jednorodzinnych. Miasto jest dobrze wyposażone w sieć energetyczną, posiada rezerwy przyłączy mocy energetycznej.

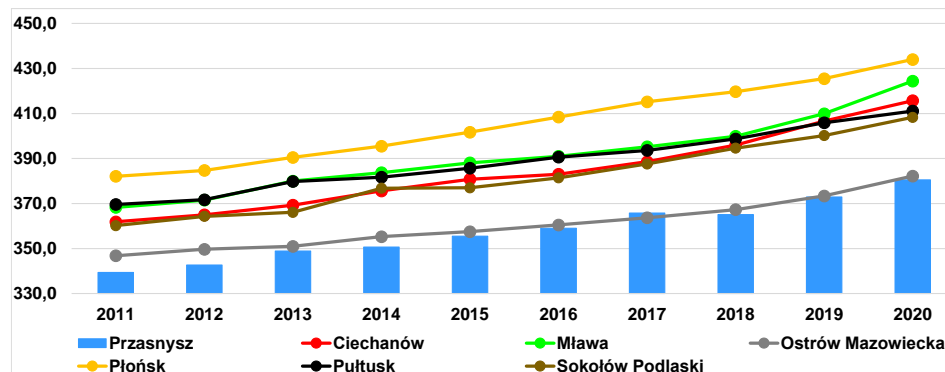
W ramach projektu „Polska Cyfrowa” sukcesywnie rozbudowywana jest sieć internetowa szerokopasmowa.

Duże znaczenie dla rozwoju miasta i atrakcyjności zamieszkania ma gospodarka mieszkaniowa. Miasto Przasnysz ma najniższe indywidualne zasoby mieszkaniowe w grupie porównawczej, zarówno biorąc pod uwagę wartości nominalne jak i wskaźnik liczby mieszkań w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Ponadto dynamika wzrostu jest jedną z niższych w całej analizowanej grupie. W konsekwencji najwyższa jest liczba osób przypadająca na 1 mieszkanie oraz średnia powierzchnia użytkowa przypadająca na jedną osobę w grupie porównawczej. Mieszkania są dobrze wyposażone w dostęp do wodociągu, łazienki i centralnego ogrzewania. Mieszkańcy

zużywają
relatywnie dużo
energii
elektrycznej.
W mieście
intensywnie
rozwija się
budownictwo
mieszaniowe
(przrasta zasób
mieszaniowy),

Wykres 1.9 Liczba mieszkań w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w latach 2011-2020

ale dynamika jest najniższa w grupie porównawczej. Mieszkania są często kupowane na wynajem, a stawki wynajmu są relatywnie wysokie.

Infrastruktura techniczna oraz infrastruktury ochrony środowiska wymagają dalszych intensywnych nakładów, co w sytuacji pojawiających się zagrożeń w finansach publicznych może być znacznie utrudnione.

Wyzwaniem jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju infrastruktury, który zapewni konkurencyjną jakość życia mieszkańców, adaptacja do zmian klimatu i ochrona środowiska naturalnego, w szczególności poprawa jakości powietrza.

Sport, turystyka i rekreacja

Na terenie Przasnysza można korzystać z wielu miejskich obiektów sportowych, które stale są modernizowane, rozbudowywane i doposażane. Większość obiektów sportowych znajduje się na terenie Ośrodka Sportu i Rekreacji zlokalizowanego przy ulicy Makowskiej. Ośrodek stanowi bardzo ważne ogniwo infrastruktury sportowej, rekreacyjnej oraz wypoczynkowej w regionie. Wspomaga szeroko rozumianą kulturę fizyczną oraz edukację sportową. Zapewnia szeroki dostęp do obiektów sportowych za pośrednictwem organizowanych imprez, turniejów, meczów i rozgrywek. W mieście dostępna jest także infrastruktura sportowa, której zarządcą są inne organy.

Wyzwaniem jest oferowanie atrakcyjnej oferty sportowo-rekreacyjnej, która byłaby atrakcyjna nie tylko dla mieszkańców, ale także przyjezdnych, dostosowana do potrzeb komunikacja oraz oferowanie zajęć na otwartych terenach.

Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne

Przasnysz zajmuje powierzchnię 2 516 ha, co oznacza, że na 1 km² przypada 678 mieszkańców – najmniej w całej grupie porównawczej, co jest konsekwencją relatywnie dużej powierzchni miasta. Tereny zabudowane stanowią 27% powierzchni miasta, pozostałe 73% powierzchni zajmują użytki rolne i pozostałe tereny otwarte. Struktura przestrzenna terenów mieszkaniowych na obszarze miasta jest różnorodna. Obecny stan zagospodarowania tych terenów jest dość zróżnicowany. Rozwiązania architektoniczne i urbanistyczne są charakterystyczne dla okresu powstania poszczególnych zespołów zabudowy i osiedli. W osiedlach budownictwa wielorodzinnego, w centrum miasta odczuwalny jest znaczący niedostatek miejsc postojowych dla samochodów. Część osiedli i zespołów mieszkaniowych, głównie zabudowy jednorodzinnej, pozostających w trakcie realizacji posiada braki w zagospodarowaniu w zakresie ulic dojazdowych, chodników, oświetlenia i uzbrojenia oraz ogólnodostępnych terenów zieleni. Największe niedostatki w tym zakresie odczuwa część zabudowy rozproszonej, gdzie ze względu na niską gęstość zabudowy koszty są największe.

W mieście brakuje terenów inwestycyjnych. Posiadane rezerwy są głównie gruntami prywatnymi. Główne zakłady produkcyjne zlokalizowane są w południowej tzw. przemysłowej części miasta. Pozostały obszar jest użytkowany rolniczo, a jego właściciele dążą do przeznaczenia go pod budownictwo jednorodzinne. Jest to jednak niezasadne wobec znacznych rezerw terenów przeznaczonych na ten cel w planach miejscowych, a mieszanie funkcji produkcyjno-usługowo-mieszkalnych długofalowo jest niekorzystne dla mieszkańców. W Przasnyszu obowiązuje obecnie 16 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które pokrywają łącznie jedynie 10,3% powierzchni miasta. W większości plany te wskazują tereny przeznaczone pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne. Z opracowanych analiz, wynika, że tak duża ilość terenów przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne generuje ogromne koszty obciążające budżet miasta Przasnysza na wiele lat. Obecna ilość terenów pod budownictwo jednorodzinne przewyższa zapotrzebowanie na wiele lat, stąd istnieje konieczność rozsądnego ograniczania nowych terenów na cele zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i priorytetowe traktowanie zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnnej.

Wyzwaniem jest zrównoważony rozwój przestrzeni z wyraźnym rozdzieleniem poszczególnych funkcji miasta. Wyzwaniem jest też stworzenie nowych, atrakcyjnych terenów zielonych, rekreacyjno-sportowych, terenów pod budownictwo wielomieszkaniowe, ograniczanie zabudowy jednorodzinnej do terenów wyznaczonych na ten cel w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Ocena potencjału rozwojowego Miasta Przasnysz na tle grupy porównawczej

Monitor Rozwoju Lokalnego²

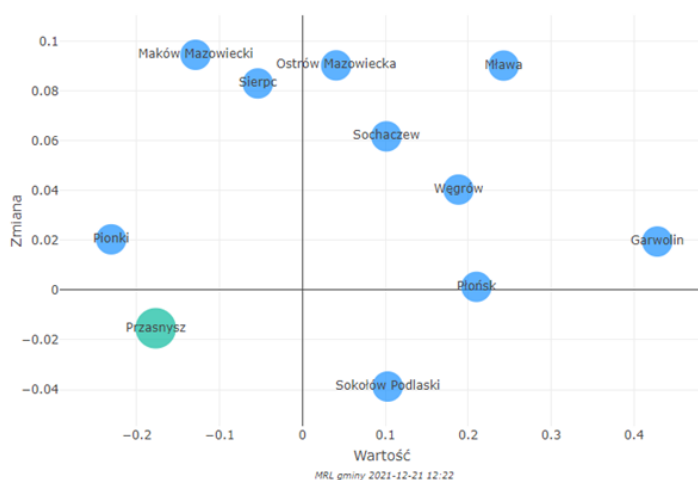
Monitor Rozwoju Lokalnego (MRL) jest narzędziem pozwalającym na syntetyczną ocenę potencjału społeczno-ekonomicznego miasta w czasie i w relacji do innych gmin o podobnej funkcji w strukturze osiedleńczej kraju. Miasto zakwalifikowano do grupy E2 – Gminy Miejskie: Ośrodki wielofunkcyjne, do której należy łącznie 100 jednostek, w tym 11 z województwa mazowieckiego: Garwolin, Maków Mazowiecki, Mława, Ostrów Mazowiecka, Pionki, Płońsk, Sierpc, Sochaczew, Sokołów Podlaski i Węgrów). MRL zawiera ok 150 wskaźników zgrupowanych w 12 obszarów analizy i 3 wymiary: gospodarczy, społeczny i środowiskowo-przestrzenny, które składają się na ogólny wskaźnik rozwoju.

Ogólny wskaźnik rozwoju był w latach 2016-2020 ujemny i wynosił od -0,18 do -0,16, co oznacza, że Przasnysz znajdował się w trudnej sytuacji w relacji do innych miast, należących do grupy porównawczej i sytuacja dodatkowo się pogarszała.

Na tle wybranych miast z województwa mazowieckiego, Przasnysz prezentuje się niekorzystnie – tylko jedno miasto miało niższy ogólny wskaźnik rozwoju w 2020 roku (Pionki), ale co warto podkreślić, miasto dodatkowo miało jedną z najniższych dynamik rozwoju, co oznacza, że stopniowo pogłębia straty do pozostałych miast (Wykres 2.10). Najniższy poziom wskaźnika odnotowano w 2020 roku w wymiarze środowiskowym (-0,38). Lepsze, chociaż wciąż ujemne wartości zanotowano dla wymiarów społecznego (-0,10) oraz gospodarczego (-0,07). Odnotować należy, że w latach (2016-2020) poprawa sytuacji nastąpiła w obszarach (Wykres 2.11):

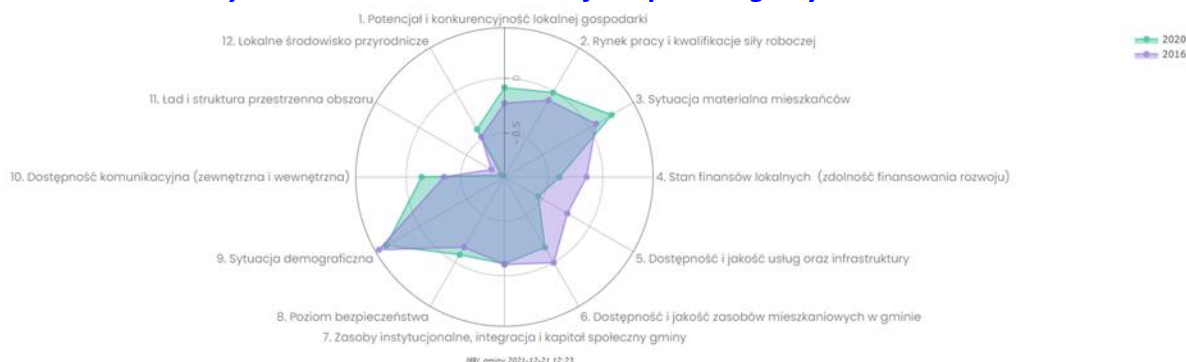
- sytuacja materialna mieszkańców (z 0,07 do 0,22),
- potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki (z -0,23 do -0,08),
- dostępność komunikacyjna (zewnętrzna i wewnętrzna) (z -0,35 do -0,14),
- rynek pracy i kwalifikacje siły roboczej (z -0,09 do 0,01),
- lokalne środowisko przyrodnicze (z -0,38 do -0,28).

Wykres 1.10 *Pozycja Miasta Przasnysza na tle bezpośredniej grupy porównawczej (narzędzie ZMP)*

² Na podstawie narzędzia ZMP Monitor Rozwoju Lokalnego <https://gminy.monitorrozwoju.pl/>

Wykres 1.11 Wskaźnik rozwoju w poszczególnych obszarach

Źródło: Opracowanie własne na podstawie narzędzia ZMP Monitor Rozwoju Lokalnego

Sytuacja pogorszyła się natomiast przede wszystkim w obszarach:

- Stan finansów lokalnych (zdolność finansowania rozwoju) (z -0,15 do -0,40),
- Dostępność i jakość usług oraz infrastruktury (z -0,24 do -0,49),
- Poziom bezpieczeństwa (z -0,17 do -0,26),
- Ład i struktura przestrzenna obszaru (z -0,76 do -0,86).

Zaznaczyć i podkreślić należy, że wysokie deficyty występują w obszarach, które mają decydujący wpływ na rozwój społeczno-gospodarczy miasta oraz jakość życia (finanse lokalne, dostępność i jakość usług oraz infrastruktury, poziom bezpieczeństwa). To obszary, które determinują potencjał konkurencyjny miasta w długim okresie, mają decydujący wpływ na możliwości rozwojowe i chęć dalszego zamieszkiwania na danym terenie. Odnotować także należy, że sytuacja demograficzna miasta wciąż prezentuje się relatywnie dobrze – w relacji do innych porównywanych miast (wskaźnik 0,37 w 2020 roku), choć 5 lat wcześniej była ona jeszcze lepsza (wskaźnik 0,42 w roku 2016).

Narzędzie ZMP pozwala oceniać miasto opierając się na wielkościach relatywnych, odniesionych do wartości wskaźników osiągniętych przez inne miasta z szerokiej grupy porównawczej. Dlatego ważne było odniesienie się do nominalnych wartości danych statystycznych wybranych miast, stanowiących najbardziej reprezentatywną grupę porównawczą. W tej grupie znalazły się miasta: Ciechanów, Mława, Ostrów Mazowiecka, Płońsk, Pułtusk oraz Sokołów Podlaski.

Analiza SWOT

Wnioski z Raportu diagnostycznego przedstawiono także w sposób syntetyczny w analizie SWOT, która wskazuje zidentyfikowane silne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia. Jest też podsumowaniem obecnej sytuacji Miasta Przasnysz, a jednocześnie wstępem do określenia perspektyw jej rozwoju.

Zestawienie mocnych i słabych stron Miasta Przasnysz oraz określenie jego szans i zagrożeń rozwojowych jest klasycznym narzędziem, stosowanym od wielu lat w analizie strategicznej. Nazwa SWOT pochodzi z języka angielskiego i oznacza:

- S – Strengths (atuty, silne strony)
- W – Weaknesses (problemy, słabości)
- O – Opportunities (szanse, możliwości)
- T – Threats (zagrożenia).

Analiza SWOT jest swego rodzaju **mostem między diagnozą stanu Miasta, a strategią jej rozwoju** - zidentyfikowane silne i słabe strony oraz możliwości i zagrożenia są podsumowaniem obecnej sytuacji Miasta, a jednocześnie wstępem do określenia perspektyw jego rozwoju, który powinien bazować na posiadanych własnych atutach oraz szansach, pojawiających się w otoczeniu.

	Czynniki pozytywne	Czynniki negatywne
Czynniki wewnętrzne	MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Czynniki zewnętrzne	SZANSE	ZAGROŻENIA

W ramach analizy sklasyfikowano różne czynniki, mające wpływ na bieżącą i przyszłą pozycję miasta. Istnieją dwa kryteria klasyfikacji: zewnętrzne oraz wewnętrzne w stosunku do analizowanego podmiotu oraz wywierające wpływ negatywny albo pozytywny. Ze skrzyżowania tych dwóch podziałów powstają cztery kategorie SWOT:

- Czynniki wewnętrzne:
 - Mocne strony – atuty, umiejętności, walory, zasoby pozwalające konkurować na danym rynku
 - Słabe strony – braki lub słabości w porównaniu do innych
- Czynniki zewnętrzne:
 - Szanse – możliwości analizowanej jednostki płynące z otoczenia
 - Zagrożenia – wszystko, co stwarza niebezpieczeństwo niekorzystnej zmiany.

Kierunki rozwoju powinny opierać się na silnych stronach i szansach rozwojowych, stanowiących fundament Miasta. Prawidłowe zdiagnozowanie słabych stron i zagrożeń powinno umożliwić podejmowanie z wyprzedzeniem działań zmniejszających negatywne skutki tych aspektów i umożliwiających osiągnięcie założonych celów strategicznych. W celu zapewnienia jak największej przejrzystości zestawienie silnych i słabych stron sporządzono w podziale na 4 wymiary: środowiskowy i przestrzenny (z elementami inteligentnego zarządzania), gospodarczy oraz społeczny. Źródło danych zaprezentowane w Tabelach 2.3-2.6 zostało określone w 4 kategoriach: ankiety i wywiady (symbol A), dane

statystyczne (symbol S), warsztaty diagnostyczne (symbol WD), pozostałe źródła tj. raporty, opinie, dane z dokumentów strategicznych (symbol P).

Wymiar gospodarczy

Tabela 1.3. Analiza SWOT dla wymiaru gospodarczego

MOCNE STRONY	Źródło danych	SŁABE STRONY	Źródło danych
Bliskość Warszawy - około 100 km	WD	Niska atrakcyjność inwestycyjna obszaru	S
Położenie przy drodze krajowej, niedaleko od drogi ekspresowej	WD	Transport międzymiastowy (brak kolei, brak drogi ekspresowej, brak obwodnicy, peryferyjne położenie)	A, WD
Miasto wielofunkcyjne - szeroki wachlarz oferowanych usług publicznych	WD	Najniższy w grupie porównawczej wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców	S
Różnorodność branż - szeroki wachlarz produktów i usług rynkowych	WD	Relatywnie mało mikroprzedsiębiorstw (w strukturze liczby przedsiębiorstw)	S
Znane produkty i zasoby miasta: Firma Kross, przemysł rowerowy	WD	Relatywnie niska dynamika przyrostu nowych firm	S
Wyróżniające branże w mieście: transportowa, usługowa i handlowa	WD	Brak atrakcyjnych terenów inwestycyjnych należących do miasta	WD
Dominacja małych i średnich firm (w strukturze liczby przedsiębiorstw)	S	Mimo przewagi gruntów rolnych w mieście nie wykształciła się silna branża przetwórstwa rolnego	S
Relatywnie wysoki wzrost liczby firm z branż kreatywnych	S	Niski poziom przedsiębiorczości mieszkańców	WD
Dostępność terenów pod działalność gospodarczą (głównie tereny prywatne)	WD	Niski udział osób utrzymujących się z działalności gospodarczej	S
Dobry dostęp do surowców rolniczych i bliskość odbiorców, w tym rynek warszawski	WD	Niska siła nabywcza mieszkańców	S
Kluczowi pracodawcy: Jednostka Wojskowa, Kross, ABB, Szpital Powiatowy	WD	Brak systemowych rozwiązań pobudzających przedsiębiorczość	P
Sektor publiczny stabilizujący rynek pracy	P	Niewystarczająca promocja lokalnego biznesu przez miasto	WD
Prężnie działające targowisko	WD	Niski poziom wynagrodzeń na lokalnym rynku pracy	WD
Strefa gospodarcza w Sierakowie	WD	Niska wiedza młodej w wieku zakłádania firm	WD
Lotnisko biznesowo-turystyczne w sąsiedztwie miasta	WD	Młodzi nie posiadają kwalifikacji odpowiadających na aktualne potrzeby rynku pracy	WD

Własna spółka komunalna	P	Brak systemu atrakcyjnych praktyk i staży dla młodzieży	WD
Szkoła policealna kształcąca w zawodach medycznych	P	Brak prężnych instytucji otoczenia biznesu, brak silnej reprezentacji środowisk biznesowych	S
Dobry klimat dla biznesu - przychylność władz miasta	WD, A	Fragmentaryczna sieć powiązań lokalnych firm	A
Bezpieczny poziom nadwyżki operacyjnej w budżecie miasta	S	Niewystarczająca współpraca miasta z powiatem w zakresie wspierania lokalnego biznesu	A
		Brak rozwiniętej bazy noclegowej oraz lokalowej do organizacji spotkań biznesowych	WD
		Niski poziom dochodów własnych i majątkowych w budżecie miasta	S
		Niskie wpływy z podatku od nieruchomości, z podatku od czynności cywilno-prawnych w budżecie miasta	S
		Niskie wpływy do budżetu miasta z tytułu udziałów w budżecie Państwa (CIT i PIT)	S
		Niski poziom wydatków inwestycyjnych w mieście	S
SZANSE	Źródło danych	ZAGROŻENIA	Źródło danych
Rozwój społeczno - gospodarczy miasta i wzrost jego roli w regionie	WD	Konkurencja ze strony innych miast w zakresie oferty inwestycyjnej	WD
Względnie stabilna sytuacja liczby wyrejestrowywanych firm, nawet w okresie pandemii	S	Pogorszenie się współpracy miasta z biznesem	WD
Małe i średnie firmy, które dominują w mieście są bardziej związane z lokalnym rynkiem pracy i inwestują więcej w ludzi niż w maszyny	S	Kontynuacja negatywnego trendu w zakresie nowo rejestrowanych podmiotów gospodarczych	S
Innowacyjność lokalnych firm	WD	Bariery rozwoju sektora MŚP: biurokratyczne oraz obciążenia podatkowe	S
Dalszy wzrost firm z branż kreatywnych, które szczególnie dobrze radzą sobie w okresie pandemii	S	Konkurencja dużych firm z obcym kapitałem szczególnie w branży handlowej	WD
Zbudowanie marki miasta opartej na wspólnych wartościach z lokalnym biznesem (lokalni ambasadorzy, systemy stypendialne) w celu wzmocnienia tożsamości mieszkańców z miastem	WD, P	Rosnące koszty prowadzenia firmy i zatrudniania pracowników	A

Stworzenie Programu Rozwoju Przedsiębiorczości	P	Obniżające się zasoby siły roboczej	P
Rozwój instytucji otoczenia biznesu, rady przedsiębiorczości, utworzenie sieci powiązań lokalnych firm	WD	Brak atrakcyjnej oferty pracy dla młodzieży	WD
Poprawa i zacieśnienie współpracy miasta z powiatem w zakresie rozwoju lokalnego biznesu np. stworzenia systemu atrakcyjnych staży i praktyk	A	Migracje zarobkowe	WD
Promocja lokalnych artystów np. batik, murale	WD	Brak chętnych pracowników z Ukrainy z uwagi na relatywnie niskie zarobki na lokalnym rynku pracy	WD
Zwiększanie zatrudnienia przez Jednostkę Wojskową	A	Niska tożsamość z miastem mieszkańców i lokalnego biznesu	WD
Rozwój strefy gospodarczej w Sierakowie	WD	Kryzysy gospodarcze, w tym pandemii	A
Zaplecze laboratoryjno-warsztatowe Politechniki Warszawskiej do badań z dziedziny lekkiego lotnictwa oraz bezzałogowych statków powietrznych	P	Niestabilna polityka finansowania zadań samorządów i ograniczone możliwości pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania	P
Rozwijający się rynek deweloperski	WD	Utrzymanie niskiej dynamiki wzrostu dochodów budżetowych z tyt. PIT i CIT	S
Wdrożenie rozwiązań Edukacji 4.0 i Przemysłu 4.0	S		
System zachęt dla Seniorów w celu kontynuacji pracy zawodowej	S		
Spadek liczby osób bezrobotnych	S		
Połączenie kolejowe z Warszawą	WD		
Pozytywna dynamika wzrostu wpływów z podatku od nieruchomości	S		
Racjonalne kształtowanie polityki podatkowej oraz usuwanie niepotrzebnych barier i obowiązków wobec lokalnych firm z sektora MŚP	S		

Źródło: opracowanie własne

Wymiar społeczny

Tabela 1.4. Analiza SWOT dla wymiaru społecznego

MOCNE STRONY	Źródło danych	SŁABE STRONY	Źródło danych
Szeroka oferta edukacyjna od żłobka do studiów wyższych	WD	Niska jakość kształcenia (słabe wyniki egzaminów)	WD, S

Dobra baza edukacyjna (ilość i dostępność placówek)	S	Niewystarczająca liczba miejsc w żłobku, przestarzała baza lokalowa przedszkoli	P
Prężna i innowacyjna działalność Biblioteki i muzeum, współpraca instytucji kultury	WD, A	Niewystarczająca oferta zajęć pozalekcyjnych	WD
Dziedzictwo historyczne, tożsamość kulturowa i tradycje sportowe	WD	Brak profilowanego kształcenia w szkołach powiatowych na potrzeby biznesu, brak klas patronackich	WD
Zmniejszający się odsetek osób korzystających z pomocy społecznej	S	Brak atrakcyjnej oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców, w szczególności młodzieży	WD, A
Wyróżniająca się działalność MOPS	WD	Niedostateczna oferta kulturalna	A
Usługi medyczne o wysokiej jakości- okulistyka i psychiatria, baza rehabilitacyjna	WD	Niska liczba uczestników imprez kulturalnych	S
Wysoki poziom poczucia bezpieczeństwa publicznego	A	Niskie wydatki na kulturę, kulturę fizyczną i sport z budżetu miasta	S
Dobre sieciowanie NGO i duża liczba oddolnych inicjatyw, Centrum Animacji i Wsparcia dla Społeczności Lokalnych	WD	Wysoki odsetek osób korzystających z pomocy społecznej	S
Aktywnie działające środowiska senioralne, uniwersytet III wieku	WD	Brak systemowej polityki senioralnej, niewystarczająca oferta mieszkaniowo-opiekuńcza	WD, A
Prężnie działające Centrum Wolontariatu	WD	Relatywnie dużo wypadków drogowych	A
Przedsiębiorcy chętnie wspierają lokalne inicjatywy społeczne	A	Niskie wydatki na bezpieczeństwo publiczne	S
Relatywnie wysoki udział osób w wieku przedprodukcyjnym	S	Wysokie koszty zakupu i wynajmu mieszkań	S, WD
		Duża liczba rodzin oczekujących na mieszkania socjalne	S
		Wysokie poziomy wskaźników obciążenia demograficznego	S
		Niski poziom wskaźnika reprodukcji	S
SZANSE	Źródło danych	ZAGROŻENIA	Źródło danych
Utrzymywanie wysokiego współczynnika skolaryzacji	WD	Rotacja kadry nauczycielskiej w publicznych jednostkach oświatowych	WD
Rozwój oferty edukacyjnej, w tym dostosowanej do potrzeb rynku pracy	WD	Oferta prywatnych szkół i przedszkoli konkurencją dla placówek samorządowych	WD
Rozwój oferty spędzania czasu wolnego dostosowanej do potrzeb mieszkańców	WD	Konkurencja sąsiednich miast w zakresie usług publicznych w tym oferty spędzania czasu wolnego	WD

Wspólna Strategia Kultury oraz zintegrowany kalendarz wydarzeń kulturalnych i rekreacyjno-sportowych	P	Wzrost liczby osób korzystających z pomocy społecznej, bierność zawodowej mieszkańców	WD
Rozwój oferty kulturalnej na bazie remontowanego budynku MDK	WD	Stygmatyzowanie osób mieszkających na osiedlach socjalnych	A
Zagospodarowanie terenów rekreacyjnych, szczególnie wokół rzeki	WD	Niekorzystne trendy demograficzne	WD
Polityka senioralna, utworzenie Centrum opiekuńczo-mieszkalnego	WD	Brak dostosowania usług publicznych do zmieniających się trendów demograficznych	WD
Stworzenie atrakcyjnej i kompleksowej oferty medycznej dla seniorów w mieście oraz z innych gmin	A, P	Brak tożsamości mieszkańców z miastem	WD
Rozwój usług rehabilitacyjnych	WD	Nieefektywne kanały przepływu informacji z mieszkańcami	A
Dalszy rozwój usług medycznych na bazie okulistyki i psychiatrii	WD	Brak współpracy ponad podziałami	A
Dalsza integracja i sieciowanie podmiotów NGO	S	Pogłębiający się deficyt finansowania edukacji	S
Wzrost aktywności mieszkańców	WD		
Dalsze budowanie kapitału społecznego przez urząd np. budżet obywatelski, młodzieżowa rada miasta, rada seniorów	A		
Rozwój form współpracy partnerskiej i samorządowej	P		

Źródło: opracowanie własne

Wymiar środowiskowy

Tabela 1.5. Analiza SWOT dla wymiaru środowiskowego

MOCNE STRONY	Źródło danych	SŁABE STRONY	Źródło danych
Własna woda dobrej jakości	WD	Hałas komunikacyjny	WD
Gleby wysokiej klasy bonitacyjnej	WD	Wysoki udział budynków ogrzewanych węglem i drewnem	S
Dobra organizacja systemu odbioru odpadów	WD	Niski udział budynków podłączonych do sieci ciepłowniczej i gazowej	S
Dużo zieleni w otoczeniu miasta	WD	Zbyt wolny proces wymiany pieców węglowych	WD
Trzy parki (2 objęte ochroną konserwatorską) i ogrody działkowe o powierzchni 32 ha	P	Przekroczenia norm jakości powietrza w okresie grzewczym	S
Sprawnie funkcjonująca infrastruktura wodno-kanalizacyjna, w tym rezerwa dalszych przyłączy	WD	Brak systemowych rozwiązań pozwalających na monitorowanie dbałości o środowisko przez mieszkańców	WD

Rzadkie okresy suszy	P	Niedostateczna świadomość ekologiczna mieszkańców	WD
Miejski program dofinansowania wymiany źródeł ciepła	WD	Brak planu adaptacji do zmian klimatu	WD
Czujniki jakości powietrza w mieście	WD	Deficyt alternatywnych ekologicznych środków komunikacji	P
		Niska jakość wody w rzece	P
		Niskie wykorzystanie potencjału ekologiczny rzeki	P
		Brak systemu retencjonowania wody oraz niedostateczna infrastruktura kanalizacji deszczowej	WD
		Zagrożenie lokalnymi podtopieniami w niektórych częściach miasta	P
SZANSE	Źródło danych	ZAGROŻENIA	Źródło danych
Utworzenie nowych terenów zielonych i zwiększenie bioróżnorodności na terenie miasta	P	Wysychanie rzeki, eutrofizacja wody w rzece	WD
Poprawa jakości powietrza szczególnie w okresie grzewczym	WD	Niekontrolowane wylewanie rzeki	WD
Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców (edukacja ekologiczna, koordynacja działań, monitoring i sieciowanie)	WD	Dalsze rozpraszanie zabudowy (domy jednorodzinne są jednym z głównych źródeł emisji niskiej)	WD
Współpraca gmin i NGO w obszarze ochrony środowiska	WD	Wzrost hałasu (rozwój lotnictwa i ruchu samochodowego)	WD
Zagospodarowanie rzeki	WD	Pogorszenie zdrowia i jakości życia mieszkańców	WD
Retencjonowanie wody	WD	Pogorszenie jakości powietrza (wzrost natężenia ruchu pojazdów, powstanie zakładów produkcyjnych zanieczyszczających środowisko)	WD
Dalszy rozwój OZE	WD	Ograniczoność zasobów wody pitnej	WD
Rozwój elektromobilności	P	Rosnące ceny gazu i prądu	P

Źródło: opracowanie własne

Wymiar przestrzenny z elementami inteligentnego zarządzania miastem

Tabela 1.6. Analiza SWOT dla wymiaru przestrzennego w elementami inteligentnego zarządzania miastem

MOCNE STRONY	Źródło danych	SŁABE STRONY	Źródło danych
Duża powierzchnia miasta	WD	Brak obwodnicy	WD
Rozwinięta sieć dróg	WD	Relatywnie wysokie ceny nieruchomości	WD
Rozwinięta infrastruktura techniczna	WD	79,4% powierzchni gruntów to użytki rolne, z czego ok. 83% to grunty rolne	S
Rezerwa terenów pod budownictwo jednorodzinne w mpzp	WD	Niska zwartość miasta (przewaga zabudowy jednorodzinnej nad wielomieszkaniową)	WD, S
Relatywnie wysoka przeciętna powierzchnia mieszkaniowa na 1 mieszkańca	S	Brak terenów pod budownictwo wielomieszkaniowe, niezaspokojone potrzeby mieszkaniowe	S, WD
Relatywnie dobre wyposażenie mieszkań w media	S	Brak atrakcyjnych terenów inwestycyjnych należących do miasta	WD
Bliskość Warszawy - około 100 km, przystanek w drodze na Mazury	WD	Postępująca suburbanizacja	S
		Wysoki udział decyzji na podstawie „wz”	S
		Mało terenów zielonych (niedostatek parków, skwerów)	WD
		Niewystarczająca liczba miejsc parkingowych	WD
		Niedostatecznie rozwinięta sieć gazowa i ciepłownicza	S
		Brak komunikacji publicznej w mieście	P
		Brak systemu rowerów miejskich	WD
		Niska dostępność miasta dla osób niepełnosprawnych	P
		Brak wdrożonych systemów inteligentnego zarządzania miastem - smart town	A
		Przestarzała infrastruktura teletechniczna i informatyczna w Urzędzie Miasta	P
SZANSE	Źródło danych	ZAGROŻENIA	Źródło danych
Nowe studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz aktywna polityka przestrzenna miasta	WD	Przenoszenie zabudowy na tereny rolne i peryferyjne - dalsza suburbanizacja	WD

Zwiększenie zasobu nieruchomości komunalnych	WD	Dalsze rozpraszanie zabudowy mieszkaniowej	
Zatrzymanie rozpraszania zabudowy	WD	Rosnące koszty uzbrojenia terenów	P
Rozwój szerokopasmowego internetu	WD	Pojawienie się nowych konfliktów przestrzennych	WD
Rozwój sieci gazowej	WD	Ekspansywna polityka deweloperów	WD
Budowa połączenia kolejowego z Warszawą	WD	Rosnący ruch tranzytowy	P
Poprawa przepływu ruchu samochodowego wokół rynku	A	Brak adaptacji przestrzeni do wyzwań klimatycznych	WD
Stopniowe wprowadzenie nowoczesnych technologii - smart town	A	Niekorzystne uwarunkowania prawne- polityka	WD
Wdrożenie obiegu korespondencji elektronicznej w urzędzie miasta	WD	Brak środków finansowych na wprowadzenie narzędzi inteligentnego zarządzania miastem	P
Sieciowanie współpracy różnych instytucji w mieście oraz współpraca międzysamorządowa	P		

Źródło: opracowanie własne

1.2. Kluczowe wyzwania dla rozwoju Miasta

W wyniku szerokiego procesu diagnostycznego zostały zidentyfikowane kluczowe wyzwania determinujące dalszy rozwój Miasta (Rysunek 1.2).

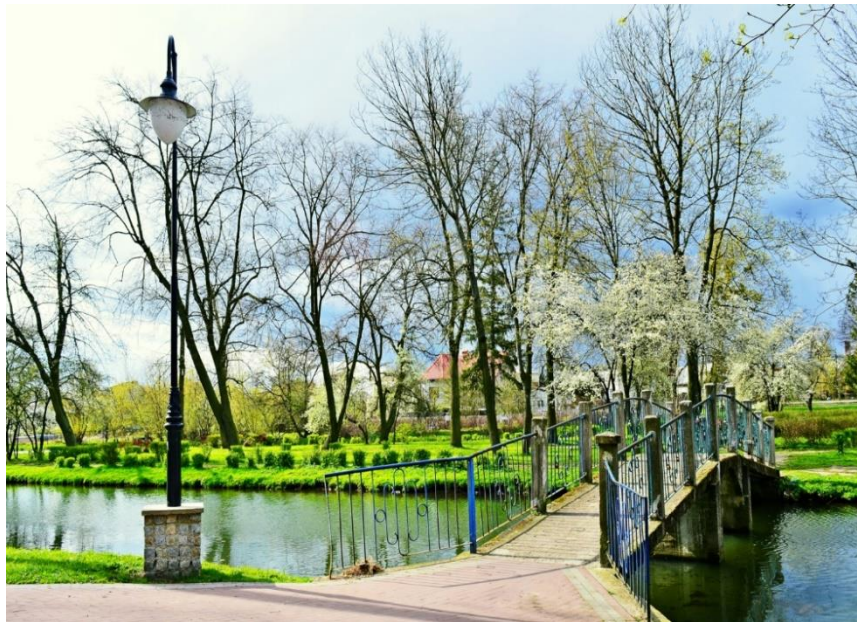
Rysunek 1.2 Kluczowe wyzwania dla rozwoju Miasta Przasnysz

Źródło: Opracowanie własne z wykorzystaniem narzędzia mentimeter.com

Wskazane wyzwania są współzależne, a czasem nawet nakładają się na siebie. Należy przyjąć, iż najważniejszym wyzwaniem i jednocześnie oczekiwaniem, jest **poprawa jakości życia**. To pojęcie wieloaspektowe, w ramach którego mieści się także wiele innych

wskazanych wyżej wyzwań, takich jak dostępność usług publicznych, nowoczesna infrastruktura, edukacja, wysoka jakość powietrza, tereny zielone czy oferta dla młodych. Jednym z największych wyzwań są z pewnością również **zmiany demograficzne**. Szybki proces starzenia się społeczeństwa, niski przyrost naturalny,

emigracja czy procesy suburbanizacyjne muszą być w centrum uwagi i muszą być poddawane szczegółowej analizie. Demografia będzie miała decydujący wpływ na lokalny rynek pracy, na finanse lokalne i rozwój kapitału społecznego. Rozwój miasta odbywać się będzie także w ramach szerszych, globalnych procesów adaptacji do zmian klimatu, co będzie prowadziło do licznych napięć zarówno środowiskowych, gospodarczych, finansowych jak i społecznych. Znaleźnienie właściwych scenariuszy rozwoju i dostosowanie działań do wskazanych wyzwań będzie jednym z elementów efektywnego planowania rozwoju.

1.3. Kluczowe potencjały rozwoju Miasta

W strategii rozwoju uwzględnia się wiele elementów, które stają się czynnikami czy też wehikułami rozwoju. Jedno z najważniejszych miejsc w projektowaniu procesów rozwoju zajmują zasoby (potencjały) endogeniczne, które można wykorzystać względnie szybko i nad którymi kontrolę sprawują zwykle lokalne podmioty. Wewnętrzne potencjały są zwykle specyficzne dla danego miejsca, czasem nawet unikalne, ale zawsze konieczne dla tworzenia warunków dalszego rozwoju. W wyniku analiz wyodrębniono szereg potencjałów miasta Przasnysza, które zobrazowano poniżej (Rysunek 1.3).

Rysunek 1.3 Potencjały Miasta Przasnysz

Źródło: Opracowanie własne z wykorzystaniem narzędzia mentimeter.com

Miasto ma stosunkowo duży i niewykorzystany potencjał dziedzictwa historycznego i kulturowego. Identyfikowane jest z istnieniem jednostki wojskowej oraz przemysłem rowerowym, które od lat były ważnymi podmiotami na lokalnym rynku pracy.

Miasto nie jest położone wokół głównych korytarzy transportowych kraju, ale znajduje się w stosunkowo niewielkiej odległości od Warszawy. Jego atutem jest bliskość do lotnisk w Szymanach, Modlinie i Warszawie-Okęcie. Potencjałem miasta jest jego powierzchnia i duża rezerwa terenów, które można wykorzystać pod zabudowę mieszkaniową bądź inwestycyjną. Dużą rolę ma tu samorząd miejski, który może wspierać rozwój poprzez odpowiednie planowanie przestrzenne. Prawdziwym i niezwykle cennym potencjałem są mieszkańcy zaangażowani w budowę lokalnej wspólnoty. Te zasoby mogą być wykorzystane z pożytkiem dla dynamicznego rozwoju miasta.

2. Wizja rozwoju Miasta Przasnysz

2.1. Wizja Miasta Przasnysz

Wizja obrazuje oczekiwany przez mieszkańców rozwój Miasta Przasnysz w perspektywie najbliższych lat. Brzmienie wizji nawiązuje do poprzedniej strategii rozwoju i jest tożsame z Planem Rozwoju Lokalnego, który był tworzony w oparciu o szeroką partycypację społeczną.

WIZJA

Przasnysz - prężnie rozwijający się ośrodek wielofunkcyjny z przyjaznymi warunkami do życia, prowadzenia biznesu, z atrakcyjnym rynkiem pracy, dobrą jakością usług publicznych, innowacjami społecznymi i aktywnymi mieszkańcami, bazujące na bogatych tradycjach i walorach przyrodniczych.

2.2. Cel nadrzędny budowania strategii

Celem nadrzędnym budowania niniejszej strategii jest „Poprawa jakości życia w Mieście Przasnysz” (Rysunek 2.1.), rozumiana jako:

- stworzenie warunków do rozwoju gospodarczego i podniesienia atrakcyjności lokalnego rynku pracy,
- podniesienie dostępności i jakości usług publicznych,
- stworzenie atrakcyjnej oferty mieszkaniowej,
- wyodrębnienie w przestrzeni miasta stref aktywności sportowo-rekreacyjnych dla wszystkich grup mieszkańców,
- poprawa jakości środowiska i estetyki otaczającej przestrzeni miejskiej,
- wdrożenie rozwiązań technologicznych dostosowanych do potrzeb mieszkańców.

Rysunek 2.1 Cel nadrzędny w procesie budowania Strategii Rozwoju Miasta Przasnysz

Źródło: Opracowanie własne

3. Cele strategiczne rozwoju Miasta Przasnysz

Opierając się na przyjętej wizji rozwoju miasta oraz uwzględniając cel nadrzędny, miasto Przasnysz zamierza skoncentrować się na realizacji trzech celów strategicznych w kluczowych obszarach jakimi są gospodarka, społeczeństwo, przestrzeń i środowisko (Rysunek 3.1).

Rysunek 3.1 Obszary rozwoju społeczno-gospodarczego Miasta Przasnysz

GOSPODARKA

SPOŁECZEŃSTWO

**PRZESTRZEŃ &
ŚRODOWISKO**

Źródło: Opracowanie własne

Te trzy obszary rozwoju społeczno-gospodarczego wzajemnie przenikają się i są współzależne. Miasto zamierza zaktywizować przedsiębiorczość mieszkańców, zapewnić im przyjazne warunki do życia i pracy, ale sukces może dokonać się tylko przy współpracy różnych interesariuszy, w warunkach tworzenia prawdziwej wspólnoty samorządowej. Ważnym potencjałem miasta jest przestrzeń, w której dokonywać się będą procesy rozwojowe z poszanowaniem wyzwań klimatycznych.

Przyjęto następujące 3 cele strategiczne:

- 1. PRZASNYSZ MIASTEM PRĘŻNEJ I NOWOCZESNEJ GOSPODARKI**
- 2. PRZASNYSZ MIASTEM ATRAKCYJNYM DO ŻYCIA**
- 3. PRZASNYSZ MIASTEM ZIELONEJ, FUNKCJONALNEJ I ESTETYCZNEJ PRZESTRZENI**

Kolejne Tabele 3.1., 3.2. i 3.3. przedstawiają szczegółowy opis celów, które nie tylko odpowiadają na wyzwania jakie stoją przed miastem, ale wskazują na nowe potencjały, które zostaną wykreowane poprzez ich realizację.

Cele te wpisują się także w kierunki rozwoju określone w dokumentach wyższego rzędu jakimi są Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 r. *Innowacyjne Mazowsze* (SRWM 2030) oraz Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030).

Tabela 3.1 Cel strategiczny nr 1

PRZASNYSZ MIASTEM PRĘŻNEJ I NOWOCZESNEJ GOSPODARKI	
<p>Cel będzie realizowany poprzez działania, pobudzające rozwój gospodarczy miasta i tworzące podstawę jego trwałego rozwoju, który jest kluczowy dla stabilności finansów publicznych. Miasto Przasnysz będzie stymulować transformację rynku pracy, który będzie odpowiadał potrzebom lokalnych pracodawców oraz stworzy warunki do rozwoju nowoczesnej infrastruktury wspierającej pracę zdalną. Kluczowe będzie wzmocnienie współpracy z Powiatem w celu opracowania i wdrożenia systemowych rozwiązań w tym zakresie.</p> <p>Realizacja niniejszego celu strategicznego to wyraźny sygnał nie tylko dla lokalnego biznesu i osób przedsiębiorczych, ale także dla młodzieży, która już dzisiaj może planować swoją ścieżkę kariery pozwalającą jej spełniać ambicje zawodowe bez konieczności wyjazdu. Pojawia się zatem nowa rola dla Młodzieżowej Rady Miasta, która nie tylko będzie aktualizowała wiedzę o potrzebach młodzieży, ale zapewni też skuteczny przekaz. To także sygnał dla mieszkańców innych miejscowości oraz przasnyszan, którzy wyjechali z miasta, że warto zamieszkać w mieście, które stawia na nowoczesną gospodarkę i spełnia wymogi nowoczesnego rynku pracy.</p>	
<p>1. Wyzwania, na które odpowiada cel strategiczny</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zmiany demograficzne. 2. Poprawa jakości życia. 3. Stabilne finanse. 4. Oferta dla młodych. 5. Przemysł czasu wolnego. 6. Atrakcyjny rynek pracy. 6. Zagospodarowanie rzeki. 7. Nowoczesna infrastruktura.
<p>2. Potencjały miasta, które będą wykorzystywane i wzmocniane w trakcie dążenia do osiągnięcia tak zdefiniowanego celu</p>	<p>Cel strategiczny odpowiada właściwie na wszystkie zidentyfikowane w strategii potencjały miasta z naciskiem na lokalny biznes, kapitał ludzki, szkolnictwo zawodowe i zróżnicowanie branżowe.</p>

3. Aktywowanie nowych potencjałów na skutek osiągnięcia celu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przemysł i edukacja wykorzystując nowe technologie. 2. Technologie informacyjno-komunikacyjne (ITC). 3. Warunki do pracy zdalnej. 4. Rozwój sektorów kreatywnych. 5. Regionalne inteligentne specjalizacje.
4. Długookresowe oddziaływanie na rozwój miasta	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie poziomu przedsiębiorczości mieszkańców miasta, • Poprawa sytuacji materialnej społeczeństwa, • Poprawa sytuacji na lokalnym rynku pracy, • Poprawa stanu finansów miasta, • Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej miasta, • Poprawa infrastruktury biznesowej.
5. Zbieżność (spójność) celu ze strategiami wyższego rzędu (w tym przede wszystkim na poziomie regionalnym oraz dodatkowo na poziomie KSRR)	<p>Spójność z następującymi celami zawartymi w Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 r. <i>Innowacyjne Mazowsze (SRWM 2030)</i>:</p> <p><u>Priorytetowy Cel Strategiczny:</u> Rozwój produkcji ukierunkowanej na eksport w przemyśle zaawansowanych i średniozaawansowanych technologii oraz w przemyśle i przetwórstwie rolno-spożywczym.</p> <p><u>Kierunki działań:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tworzenie warunków do generowania i absorpcji innowacji. 2. Rozwój produkcji: tworzenie warunków przyjaznych dla inwestorów i przedsiębiorców. 3. Umiędzynarodowienie gospodarcze. 4. Tworzenie warunków do zwiększenia inwestycji pozarolniczych – głównie w przemyśle rolno-spożywczym. 5. Wspieranie tworzenia i rozwoju przedsiębiorstw produkcyjnych. <p>Cele strategiczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój działalności gospodarczej oraz transfer i wykorzystanie nowych technologii. <p><u>Kierunki działań:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wykorzystanie i wzmacnianie specjalizacji regionalnych. 2. Wspieranie rozwoju nowych technologii, w szczególności biotechnologii i biomedycyny, nanotechnologii, fotoniki i optoelektroniki, technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK) i kosmicznych. 3. Wspieranie rozwoju miast regionalnych i subregionalnych. 4. Restrukturyzacja miast tracących funkcje gospodarcze. 5. Zwiększanie dostępu do szerokopasmowego Internetu i e-usług. <ul style="list-style-type: none"> ➤ Poprawa jakości życia oraz wykorzystanie kapitału ludzkiego i społecznego do tworzenia nowoczesnej gospodarki. <p><u>Kierunki działań:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego.

2. Aktywizacja rezerw rynku pracy oraz działania na rzecz poprawy sytuacji demograficznej.
3. Rozwój priorytetowych dla regionu dziedzin nauki.
4. Wzrost wykorzystania zasobów ludzkich poprzez zwiększenie mobilności zawodowej i przestrzennej.
5. Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego, integracja społeczna.
6. Wyrównanie szans edukacyjnych.
7. Podnoszenie standardów funkcjonowania infrastruktury społecznej oraz działania na rzecz ochrony zdrowia i bezpieczeństwa publicznego.

Uzupełnieniem powyższych celów strategicznych są dwa **ramowe cele strategiczne**, zbieżne z celem strategicznym nr 1:

Cel rozwojowy 1 (Środowisko i Energetyka): *Zapewnienie gospodarce regionu zdywersyfikowanego zaopatrzenia w energię przy zrównoważonym gospodarowaniu zasobami środowiska.*

Kierunki działań:

1. Wspieranie rozwoju przemysłu ekologicznego i eko-innowacji.
2. Produkcja energii ze źródeł odnawialnych.
3. Zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz zachowanie wysokich walorów środowiska.
4. Dywersyfikacja źródeł energii i jej efektywne wykorzystanie.
5. Modernizacja i rozbudowa lokalnych sieci energetycznych oraz poprawa infrastruktury przesyłowej.
6. Przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym.
7. Poprawa jakości wód, odzysk/unieszkodliwianie odpadów, odnowa terenów skażonych oraz ograniczenie emisji zanieczyszczeń.

Cel rozwojowy 2 (Kultura i Dziedzictwo): *Wykorzystanie potencjału kultury i dziedzictwa kulturowego oraz walorów środowiska przyrodniczego dla rozwoju gospodarczego regionu i poprawy jakości życia.*

Kierunki działań:

1. Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego oraz potencjału dziedzictwa kulturowego do zwiększenia atrakcyjności turystycznej regionu.
2. Kreowanie miast jako centrów aktywności kulturalnej.
3. Wspieranie rozwoju sektora kreatywnego.
4. Wykorzystanie dziedzictwa kulturowego w działalności gospodarczej.
5. Upowszechnianie kultury i twórczości.

Spójność z KSRR przejawia się w następujących celach:

Cel strategiczny nr 1: *Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.*

	<p>1.1. Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabych gospodarczo – wschodnia Polska oraz obszary zagrożone trwałą marginalizacją.</p> <p>1.2. Zwiększenie wykorzystania potencjału rozwojowego miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze.</p> <p>1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów.</p> <p>Cel strategiczny nr 2: <i>Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych.</i></p> <p>2.1. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego.</p> <p>2.2. Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym.</p> <p>2.3. Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach.</p> <p>Cel strategiczny nr 3: <i>Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.</i></p> <p>3.1. Wzmacnianie potencjału administracji na rzecz zarządzania rozwojem.</p> <p>3.2 Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym.</p> <p>3.3. Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych.</p>
--	---

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 3.2 Cel strategiczny nr 2

PRZASNYSZ MIASTEM ATRAKCYJNYM DO ŻYCIA	
<p>Cel będzie realizowany poprzez działania, które poprawią jakość i dostępność usług publicznych oraz zdynamizują rozwój kapitału społecznego i ludzkiego w mieście. To także system zachęt dla chcących zamieszkać w Przasnyszu, w szczególności dla osób młodych i aktywnych, rodzin z dziećmi oraz seniorów w postaci: nowej przestrzeni do spędzania czasu wolnego, zintegrowanej oferty kulturalno-sportowo-rekreacyjnej, wsparcia opiekuńczo-mieszkalnego oraz nowoczesnej infrastruktury edukacyjnej wraz z nową ofertą zajęć pozalekcyjnych oraz w duchu Edukacji 4.0. Podniesienie atrakcyjności życia w mieście bez wątplenia musi odbyć się przy współpracy między samorządowej i międzyinstytucjonalnej.</p> <p>Realizacja tego celu jest potwierdzeniem, iż miasto wsłuchuje się w głos mieszkańców, dostrzega ich potrzeby, szczególnie osób z niepełnosprawnościami oraz sprawnie komunikuje się i efektywnie proceduje sprawy urzędowe. Wdrożenie tego celu poprawi lokalne więzi społeczne, ale także pogłębi tożsamość z miastem, które odpowiadać będzie aspiracjom nowoczesnego przasnyszanina.</p>	
1. Wyzwania, na które odpowiada cel strategiczny	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zmiany demograficzne. 2. Poprawa jakości życia. 3. Oczekiwania młodzieży. 4. Nowoczesna edukacja. 5. Budowanie wspólnoty.

	<p>6. Nowe funkcje miasta.</p> <p>7. Dostępność usług publicznych.</p>
<p>2. Potencjały miasta, które będą wykorzystywane i wzmacniane w trakcie dążenia do osiągnięcia tak zdefiniowanego celu</p>	<p>Cel strategiczny odpowiada właściwie na wszystkie zidentyfikowane w strategii potencjały miasta, przy czym kluczowe będzie wykorzystanie infrastruktury edukacyjnej, kapitału ludzkiego i społecznego, modelowej opieki społecznej oraz dziedzictwa historycznego i kulturowego. Niezwykle ważne będzie także wzmocnienie współpracy z Powiatem i sprawność instytucjonalna.</p>
<p>3. Aktywowanie nowych potencjałów na skutek osiągnięcia celu</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przemysł i edukacja wykorzystując nowe technologie. 2. Rozwój i wykorzystanie innowacyjnych technologii w ochronie zdrowia. 3. Technologie informacyjno-komunikacyjne (ITC). 4. Regionalne inteligentne specjalizacje.
<p>4. Długookresowe oddziaływanie na rozwój miasta</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa jakości edukacji, • Poprawa perspektywy jakości życia na terenie miasta, • Zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców miasta, • Zwiększenie sprawności działania administracji samorządowej.
<p>5. Zbieżność (spójność) celu ze strategiami wyższego rzędu (w tym przede wszystkim na poziomie regionalnym oraz dodatkowo na poziomie KSRR)</p>	<p>Spójność z następującymi celami zawartymi w Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 r. <i>Innowacyjne Mazowsze (SRWM 2030)</i>:</p> <p>Priorytetowy Cel Strategiczny: Rozwój produkcji ukierunkowanej na eksport w przemyśle zaawansowanych i średniozaawansowanych technologii oraz w przemyśle i przetwórstwie rolno-spożywczym</p> <p><u>Kierunki działań</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tworzenie warunków do generowania i absorpcji innowacji. 2. Rozwój produkcji: tworzenie warunków przyjaznych dla inwestorów i przedsiębiorców. 3. Umiędzynarodowienie gospodarcze. 4. Tworzenie warunków do zwiększenia inwestycji pozarolniczych – głównie w przemyśle rolno-spożywczym. 5. Wspieranie tworzenia i rozwoju przedsiębiorstw produkcyjnych. <p>Cel strategiczny:</p> <p>➤ Poprawa jakości życia oraz wykorzystanie kapitału ludzkiego i społecznego do tworzenia nowoczesnej gospodarki.</p> <p><u>Kierunki działań:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego. 2. Aktywizacja rezerw rynku pracy oraz działania na rzecz poprawy sytuacji demograficznej. 3. Rozwój priorytetowych dla regionu dziedzin nauki.

4. Wzrost wykorzystania zasobów ludzkich poprzez zwiększenie mobilności zawodowej i przestrzennej.
5. Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego, integracja społeczna.
6. Wyrównanie szans edukacyjnych.
7. Podnoszenie standardów funkcjonowania infrastruktury społecznej oraz działania na rzecz ochrony zdrowia i bezpieczeństwa publicznego.

Uzupełnieniem powyższych celów strategicznych są dwa **ramowe cele strategiczne**, z których jeden jest zbieżny z celem strategicznym nr 2:

Cel rozwojowy 2 (Kultura i Dziedzictwo): *Wykorzystanie potencjału kultury i dziedzictwa kulturowego oraz walorów środowiska przyrodniczego dla rozwoju gospodarczego regionu i poprawy jakości życia*

Kierunki działań:

1. Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego oraz potencjału dziedzictwa kulturowego do zwiększenia atrakcyjności turystycznej regionu.
2. Kreowanie miast jako centrów aktywności kulturalnej.
3. Wspieranie rozwoju sektora kreatywnego.
4. Wykorzystanie dziedzictwa kulturowego w działalności gospodarczej.
5. Upowszechnianie kultury i twórczości.

Spójność z KSRR przejawia się w następujących celach:

Cel strategiczny nr 1: *Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.*

- 1.1. Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabych gospodarczo – wschodnia Polska oraz obszary zagrożone trwałą marginalizacją.
- 1.2. Zwiększenie wykorzystania potencjału rozwojowego miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze.
- 1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów.

Cel strategiczny nr 2: *Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych.*

- 2.1. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego.
- 2.2. Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym.
- 2.3. Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach.

	<p>Cel strategiczny nr 3: Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.</p> <p>3.1. Wzmacnianie potencjału administracji na rzecz zarządzania rozwojem.</p> <p>3.2 Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym.</p> <p>3.3. Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych.</p>
--	---

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 3.3 Cel strategiczny nr 3

PRZASNYSZ MIASTEM ZIELONEJ, FUNKCJONALNEJ I ESTETYCZNEJ PRZESTRZENI	
<p>Cel będzie realizowany poprzez działania, które zmienią wizerunek miasta na atrakcyjne i zdrowe miejsce do życia. Zmiana formuły Budżetu Obywatelskiego wprowadzającego projekty zazieleniające miasto oraz planowane inwestycje w tereny zielone poprawią bioróżnorodność miejską. Dla rozwoju społeczno-gospodarczego jakość środowiska, nowoczesna infrastruktura oraz estetyka otoczenia są kluczowym elementem. Przestrzeń będzie zmieniała się w duchu smart town, na neutralną klimatycznie, ze strefą biznesową i rekreacyjno-sportową, której towarzyszyć będzie wdrażanie długofalowej miejskiej polityki mieszkaniowej.</p>	
1. Wyzwania, na które odpowiada cel strategiczny	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zmiany demograficzne. 2. Poprawa jakości życia. 3. Oczekiwania młodzieży. 4. Jakość powietrza. 5. Estetyczna przestrzeń. 6. Atrakcyjne tereny zielone. 7. Budowanie wspólnoty. 8. Nowe funkcje miasta. 9. Nowoczesna infrastruktura. 10. Stabilne finanse.
2. Potencjały miasta, które będą wykorzystywane i wzmacniane w trakcie dążenia do osiągnięcia tak zdefiniowanego celu	<p>Cel strategiczny odpowiada właściwie na wszystkie zidentyfikowane w strategii potencjały miasta z naciskiem na potencjał przestrzenny i duże rezerwy terenów, funkcje pielgrzymkowe, parki i ogrody działkowe, rzekę z zalewem i infrastrukturę sportową.</p>
3. Aktywowanie nowych potencjałów na skutek osiągnięcia celu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gospodarka o obiegu zamkniętym. 2. Rozwój zrównoważony. 3. Ekologiczna energetyka rozproszona. 4. Długofalowa polityka mieszkaniowa.

<p>5. Długookresowe oddziaływanie na rozwój miasta</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie potencjału adaptacyjnego miasta do zmian klimatu, • Poprawa jakości powietrza w mieście, • Poprawa ładu przestrzennego, • Poprawa atrakcyjności przyrodniczej miasta.
<p>6. Zbieżność (spójność) celu ze strategiami wyższego rzędu (w tym przede wszystkim na poziomie regionalnym oraz dodatkowo na poziomie KSRR)</p>	<p>Spójność z następującymi celami zawartymi w Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 r. <i>Innowacyjne Mazowsze (SRWM 2030)</i>:</p> <p>Cele strategiczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Poprawa dostępności i spójności terytorialnej regionu oraz kształtowanie ładu przestrzennego <p><u>Kierunki działań:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie dostępności komunikacyjnej wewnątrz regionu. 2. Spójność wewnątrzregionalna – koncentracji na najbardziej zapóźnionych podregionach. 3. Rozwój form transportu przyjaznych dla środowiska i mieszkańców. 4. Zapobieganie nadmiernej suburbanizacji i kreowania ładu przestrzennego. 5. Udrożnienie systemu tranzytowego. <ul style="list-style-type: none"> ➤ Poprawa jakości życia oraz wykorzystanie kapitału ludzkiego i społecznego do tworzenia nowoczesnej gospodarki. <p><u>Kierunki działań:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Podnoszenie standardów funkcjonowania infrastruktury społecznej oraz działania na rzecz ochrony zdrowia i bezpieczeństwa publicznego. <p>Uzupełnieniem powyższych celów strategicznych są dwa ramowe cele strategiczne, zbieżne z celem strategicznym nr 3 Strategii Rozwoju Miasta Przasnysz:</p> <p>Cel rozwojowy 1 (Środowisko i Energetyka): <i>Zapewnienie gospodarce regionu zdywersyfikowanego zaopatrzenia w energię przy zrównoważonym gospodarowaniu zasobami środowiska</i></p> <p><u>Kierunki działań:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wspieranie rozwoju przemysłu ekologicznego i eko-innowacji 2. Produkcja energii ze źródeł odnawialnych 3. Zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz zachowanie wysokich walorów środowiska 4. Dywersyfikacja źródeł energii i jej efektywne wykorzystanie 5. Modernizacja i rozbudowa lokalnych sieci energetycznych oraz poprawa infrastruktury przesyłowej 6. Przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym

	<p>7. Poprawa jakości wód, odzysk/unieszkodliwianie odpadów, odnowa terenów skażonych oraz ograniczenie emisji zanieczyszczeń</p> <p>Cel rozwojowy 2 (Kultura i Dziedzictwo): <i>Wykorzystanie potencjału kultury i dziedzictwa kulturowego oraz walorów środowiska przyrodniczego dla rozwoju gospodarczego regionu i poprawy jakości życia</i></p> <p><u>Kierunki działań:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego oraz potencjału dziedzictwa kulturowego do zwiększenia atrakcyjności turystycznej regionu. 2. Kreowanie miast jako centrów aktywności kulturalnej. 3. Wspieranie rozwoju sektora kreatywnego. 4. Wykorzystanie dziedzictwa kulturowego w działalności gospodarczej. 5. Upowszechnianie kultury i twórczość. <p>Spójność z KSRR przejawia się w następujących celach:</p> <p>Cel strategiczny nr 1: <i>Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1.1. Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabych gospodarczo – wschodnia Polska oraz obszary zagrożone trwałą marginalizacją. 1.2. Zwiększenie wykorzystania potencjału rozwojowego miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze. 1.4. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych (rewitalizacja). 1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów.
--	---

Źródło: Opracowanie własne

4. Kierunki działań i działania rozwojowe do roku 2030

Tabele 4.1.-4.3. przedstawiają **priorytetowe** kierunki działań w ramach wyznaczonych celów strategicznych i operacyjnych.

Tabela 4.1 Priorytetowe kierunki działań wymiaru gospodarczego

Cel strategiczny 1 Przyszłość miastem prężnej i nowoczesnej gospodarki	
Cele operacyjne	Priorytetowe kierunki działań
Warunki do rozwoju biznesu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój nowoczesnej infrastruktury wspomagającej prowadzenie działalności gospodarczej. 2. Wspieranie rozwoju branży kreatywnej oraz innowacyjności przedsiębiorstw, w szczególności MŚP. 3. Poszukiwanie i wzmacnianie lokalnych specjalizacji. 4. Wspieranie lokalnych start-upów oraz promowanie lokalnych przedsiębiorców. 5. Wspieranie postaw przedsiębiorczych oraz samozatrudnienia. 6. Integrowanie działań NGO funkcjonujących na terenie miasta. 7. Wspieranie powstawania i rozwoju klastrów oraz sieci współpracy między przedsiębiorstwami. 8. Tworzenie warunków do rozwoju nowoczesnej gospodarki opartej na wiedzy (ICT, przemysł 4.0). 9. Tworzenie fundamentów do rozwoju gospodarki senioralnej. 10. Rozwój nowoczesnych technologii i infrastruktury IT. 11. Wspieranie tworzenia mechanizmów lokalnego finansowania rozwoju (wspieranie tworzenia lokalnych funduszy pożyczkowych, lokalnych sieci finansowania projektów rozwojowych, etc.) 12. Intensyfikacja współpracy międzyregionalnej i międzynarodowej. 13. Wspieranie dobrej komunikacji między sferą samorządową i sferą biznesu. 14. Zwiększenie atrakcyjności turystycznej w oparciu o walory kulturowe i przyrodnicze - mapowanie i waloryzacja obszarów turystyczno-przyrodniczych. 15. Aktywna polityka planistyczna miasta umożliwiająca rozwój gospodarczy.
Nowoczesny rynek pracy	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększanie dostępu do szerokopasmowego Internetu i e-usług. 2. Wspieranie dostosowania systemów kształcenia, kwalifikacji pracowników i specjalizacji do wymagań nowoczesnej gospodarki. 3. Usuwanie administracyjnych barier na lokalnym rynku pracy. 4. Wspieranie działań na rzecz wzrostu i promocji zatrudnienia oraz jej elastycznych form w postaci p. pracy zdalnej.

	5. Aktywizacja zawodowa osób w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy.
--	---

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 4.2 Priorytetowe kierunki działań wymiaru społecznego z elementami instytucjonalnymi

Cel strategiczny 2	
Przasnysz miastem atrakcyjnym do życia	
Cele operacyjne	Priorytetowe kierunki działań
Dostępność usług publicznych o wysokiej jakości	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poprawa infrastruktury lokalnej dla poprawy jakości życia. 2. Wspieranie edukacji dzieci i młodzieży szczególnie uzdolnionej p. systemy stypendialne. 3. Rozwój systemu nauczania wykorzystującego technologie cyfrowe (e-kształcenie) oraz innowacyjnych metod nauczania (w tym edukacja 4.0). 4. Podnoszenie potencjału dydaktycznego i jakości edukacji w szkołach. 5. Integrowanie oferty edukacyjnej i opieki dla najmłodszych (żłobki i przedszkola). 6. Sieciowanie nowych oraz istniejących programów wspierających i aktywizujących seniorów i grupy osób wykluczonych. 7. Podnoszenie kompetencji cyfrowych mieszkańców. 8. Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców. 9. Wspieranie rozwoju profilaktyki i promocji zdrowia. 10. Promocja włączenia społecznego, przeciwdziałanie ubóstwu. 11. Tworzenie systemowego wsparcia dla osób mieszkających i chcących zamieszkać na terenie miasta (w szczególności oferta dla rodzin i osób młodych). 12. Podnoszenie jakości infrastruktury cyfrowej oraz sprawności komunikacji.
Współzarządzanie miastem	<ol style="list-style-type: none"> 1. Doskonalenie metod partycypacji mieszkańców w zarządzaniu miastem. 2. Wdrażanie systemowych rozwiązań poprawiających komunikację w jednostkach samorządu oraz między urzędami i mieszkańcami. 3. Wdrażanie programów wspierających rozwój zawodowy pracowników urzędu.
Tożsamość lokalna i współpraca ponadlokalna	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego oraz tożsamości regionalnej i lokalnej. 2. Wspieranie funkcjonowania sieci współpracy międzysamorządowej i międzysektorowej. 3. Tworzenie warunków do realizacji działań o zasięgu ponadlokalnym.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 4.3 Priorytetowe kierunki działań wymiaru środowiskowo-przestrzennego

Cel strategiczny 3	
Przasnysz miastem zielonej, funkcjonalnej i estetycznej przestrzeni	
Cele operacyjne	Priorytetowe kierunki działań
Czyste środowisko	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzenie monitoringu jakości środowiska i wprowadzanie regulacji ograniczających zanieczyszczenia. 2. Zwiększanie wykorzystania odnawialnych źródeł energii w obiektach użyteczności publicznej i prywatnych na terenie miasta. 3. Wdrożenie rozwiązań gospodarki o obiegu zamkniętym. 4. Rozwój ekologicznej energetyki rozproszonej w tym klastrów energii i spółdzielni energetycznych. 5. Zwiększanie powierzchni i bioróżnorodności terenów zielonych, w szczególności ogólnodostępnych, na obszarach zurbanizowanych. 6. Zwiększenie retencji wodnej w tym wód opadowych, kształtowanie niebieskiej i zielonej infrastruktury. 7. Zwiększenie poziomu ochrony przeciwpowodziowej, zarządzanie ryzykiem powodziowym. 8. Tworzenie zielonych barier przeciwdziałających hałasowi i zanieczyszczeniom środowiska.
Nowoczesna infrastruktura, atrakcyjna oferta mieszkaniowa	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sukcesywne uzbrajanie terenów w niezbędną infrastrukturę. 2. Poprawa ciągłości i jakości tras pieszych i rowerowych. 3. Tworzenie ciągów drogowych usprawniających komunikację wewnętrzną i tranzytową w mieście. 4. Podnoszenie poziomu bezpieczeństwa ruchu drogowego. 5. Poprawa dostępności komunikacyjnej obszaru, w tym transport kolejowy. 6. Zwiększenie ilości i standardu mieszkań w zasobie miasta, w tym zagospodarowywanie pustostanów. 7. Poprawa infrastruktury komunalnej.
Uporządkowana przestrzeń	<ol style="list-style-type: none"> 1. Racjonalne gospodarowanie przestrzenią z poszanowaniem potrzeb ochrony środowiska. 2. Zwiększenie dostępności terenów przygotowanych pod zabudowę wielorodzinną, a ograniczanie zabudowy jednorodzinnej do terenów objętych mpzp. 3. Zwiększanie dostępności terenów zielonych. 4. Zapobieganie rozlewaniu i rozpraszaniu zabudowy i minimalizacja presji urbanistycznej na tereny otwarte (narzędzia planistyczne) 5. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych. 6. Otwarcie miasta na rzekę i nadanie jej nowych funkcji. 7. Aktywna polityka planistyczna miasta.

Źródło: Opracowanie własne

5. System monitorowania i ewaluacji Strategii Rozwoju Miasta Przasnysz

Monitoring i ewaluacja stanowią ważny element procesu zarządzania. Monitoring to najogólniej mówiąc sprawdzenie osiągniętych wyników w relacji do wcześniej określonych oczekiwań. W przypadku strategii będzie to oznaczało systematyczne gromadzenie, analizowanie i interpretację danych służących ocenie stopnia osiągnięcia przyjętych celów strategicznych. Bazując na danych ilościowych i ich interpretacjach uzyskanych w procesie monitoringu, przy wsparciu badań i analiz o charakterze jakościowym, ewaluacja wyjaśnia, dlaczego konkretne oczekiwania nie zostały osiągnięte, ale w szczególności stanowi podstawę do oceny czy założenia, problemy, wyzwania i wyznaczone cele są wciąż aktualne. Ocena taka jest konieczna, aby możliwe było refleksyjne wprowadzenie modyfikacji, poprawa całego procesu decyzyjnego oraz lepsze dostosowanie się do oczekiwań interesariuszy i zmieniających się uwarunkowań. Wzajemne relacje przedstawiono na Rysunku 5.1.

Rysunek 5.1 System monitoringu i ewaluacji strategii rozwoju – wzajemne relacje

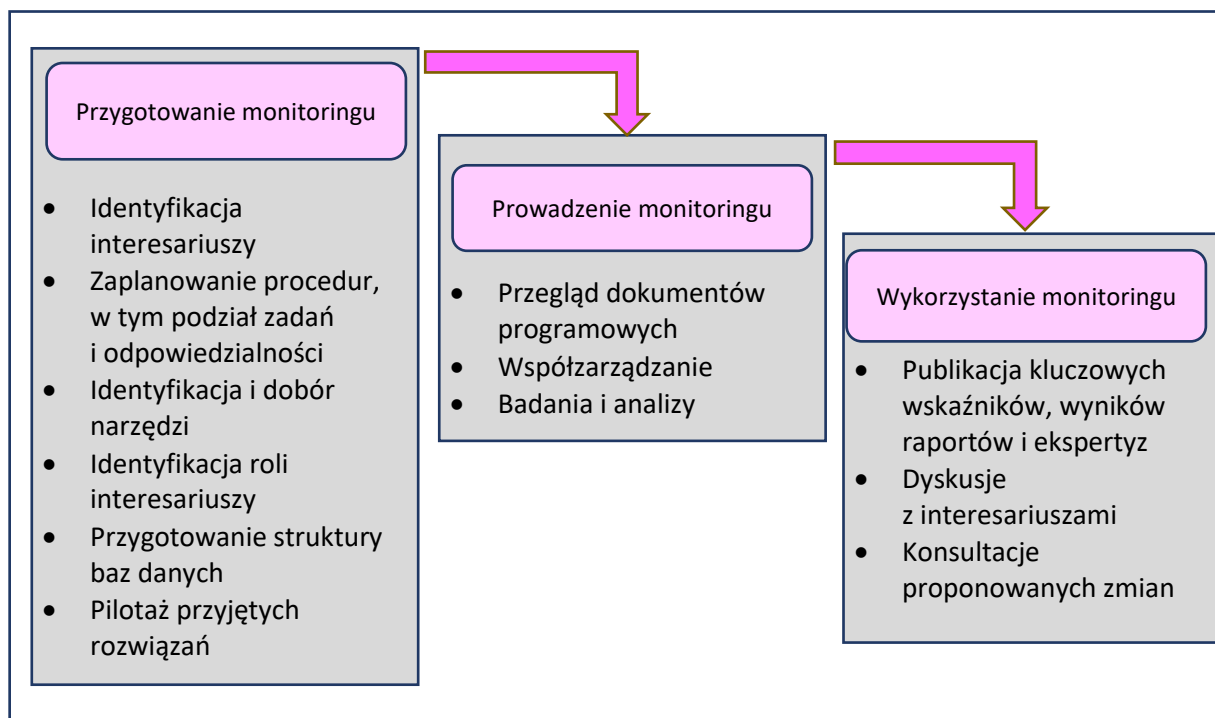

Źródło: Opracowanie własne z uwzględnieniem rekomendacji OECD (Przegląd Stanu Zarządzania)

5.1. System monitorowania strategii rozwoju Miasta Przasnysz

System monitoringu w ujęciu procesowym przedstawiono na kolejnym Rysunku.

Rysunek 5.2 System monitoringu w Mieście Przasnysz

Źródło: Opracowanie własne z uwzględnieniem rekomendacji OECD (Przegląd Stanu Zarządzania)

Odpowiedzialność polityczną za właściwe wdrażanie i realizowanie systemu monitoringu sprawuje Burmistrz Przasnysza, który jednocześnie nadzoruje pracę Koordynatora Strategii Rozwoju³ – odpowiedzialnego merytorycznie i operacyjnie za cały proces monitorowania wprowadzanej strategii.

Koordynator Strategii Rozwoju będzie mieć do dyspozycji różnorodne narzędzia oraz system wsparcia ze strony Urzędu Miasta oraz miejskich jednostek organizacyjnych. Monitoring będzie mieć charakter cykliczny (w przypadku publikacji konkretnych raportów czy dokumentów programowych) oraz kroczący (on-going) w zakresie bieżących badań i analiz. Niezwykle ważnym elementem całego systemu będzie proces współzarządzania, polegający na ścisłej współpracy i komunikacji z interesariuszami. Interesariusze będą mieć wpływ na realizację strategii mogąc wносить swoje uwagi, zastrzeżenia i propozycje zmian podczas cyklicznych spotkań i konsultacji (raz w roku), bądź poprzez grupy tematyczne. Kluczowe wskaźniki, konkretne informacje ilościowe i jakościowe, wyniki ekspertyz i raportów miejskich dostępne będą publicznie na stronie Urzędu Miasta lub w postaci materiałów

³ Wydział Inwestycji, Rozwoju i Pozyskiwania Środków Zewnętrznych

komunikacyjnych dotyczących postępów w realizacji strategii publikowanych w regularnych odstępach czasu, np. co roku. Także cyklicznie organizowane badania społeczne powinny dać możliwość wpływania interesariuszom na cały proces, z drugiej strony stanowić niezbędną materiał do ewaluacji całego procesu. Taki system stworzy ramy dla dialogu wewnętrznego pomiędzy różnymi ośrodkami decyzyjnymi w strukturze administracji publicznej, w tym także poprzez umożliwienie stopniowego procesu procedowania poszczególnych zagadnień.

Strategia będzie monitorowana w cyklu rocznym, w terminie pokrywającym się z pracami nad Raportem o stanie Miasta. Efektem procesu monitorowania oraz przedmiotem dyskusji na temat realizacji strategii będą udostępniane publicznie raporty podsumowujące realizację projektów, osiągnięcie wskaźników celów strategicznych oraz wnioski i rekomendacje, które będą stanowiły element corocznego raportu o stanie miasta. Za ich opracowanie odpowiedzialny będzie Koordynator Strategii Rozwoju, czyli zespół pracowników Wydziału Inwestycji, Rozwoju i Pozyskiwania Środków Zewnętrznych w Urzędzie Miasta.

Struktura realizacji monitoringu została przedstawiona na Rysunku 5.3.

Rysunek 5.3 Struktura realizacji monitoringu Strategii Rozwoju Miasta Przasnysz

Burmistrz Przasnysza nadzór oraz odpowiedzialność polityczna		
Koordynator Strategii Rozwoju (Wydział Inwestycji, Rozwoju i Pozyskiwania Środków Zewnętrznych) zarządzanie operacyjne		
poprzez wydziały i referaty Urzędu Miasta oraz inne miejskie jednostki organizacyjne	przez Koordynatora bądź poprzez upoważniony podmiot	poprzez ekspertów zewnętrznych
Przegląd realizacji instrumentów programowych	Współzarządzanie	Badania i analizy
Raport o stanie gminy	Konsultacje społeczne z lokalnymi i ponadlokalnymi interesariuszami	Badania i analizy sektorowe
Informacja o realizacji zintegrowanych projektów strategicznych	Zespoły, grupy tematyczne (narzędzie wewnętrznego dialogu)	Badania i analizy przestrzenne
Informacja o wykonaniu budżetu Miasta oraz realizacji WPF	Badania społeczne	Prognozy, analizy trendów makro- i mezo-ekonomicznych
Inne dokumenty programowe miasta		

Źródło: Opracowanie własne

5.2. Ewaluacja Strategii Rozwoju Miasta Przasnysz

Za ewaluację odpowiadać będzie Koordynator Strategii Rozwoju w ujęciu operacyjnym oraz Burmistrz Przasnysza na poziomie strategicznym. Podobnie, jak w przypadku monitoringu, także w przypadku ewaluacji Koordynator Strategii Rozwoju będzie mieć do dyspozycji

odpowiednie narzędzia i jednostki administracji, wspierające w prowadzeniu działań. Ewaluacja będzie prowadzona na różnych poziomach, a główne komponenty przedstawiono na Rysunku 5.4.

Rysunek 5.4 System ewaluacji Strategii Rozwoju Miasta Przasnysz

Źródło: Opracowanie własne

5.3. Wskaźniki stopnia osiągnięcia celów strategicznych

Na potrzeby realizacji systemu monitoringu i ewaluacji strategii rozwoju przygotowano zestaw wskaźników stopnia osiągnięcia celów strategicznych. Wskaźniki dobrano, kierując się następującymi zasadami:

- Wskaźniki właściwie oddają charakter danego procesu czy zjawiska i pozwalają dostarczyć właściwych miar dla oceny stopnia poprawy konkretnego aspektu,
- Wskaźniki są łatwe do zarządzania (pozyskania, przetworzenia, zinterpretowania i zaprezentowania publicznie),
- Wskaźniki mają charakter mierzalny i są możliwie maksymalnie konkretne.

Poniżej zaprezentowano logikę wyznaczania wskaźników osiągnięcia poszczególnych celów strategicznych.

Tabela 5.1 Logika wyznaczania wskaźników osiągnięcia celów strategicznych

CEL STRATEGICZNY NR 1 PRZASNYSZ MIASTEM PRĘŻNEJ I NOWOCZESNEJ GOSPODARKI		
Wskaźnik oddziaływania dla celu	Miernik	Uzasadnienie
Zwiększenie poziomu przedsiębiorczości mieszkańców miasta	Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON według miejsca prowadzenia działalności na 10.000 mieszkańców	Prężna gospodarka musi być oparta o przedsiębiorczość lokalnego biznesu, który tworzy lokalna społeczność. Im więcej osób skłonnych jest założyć i prowadzić swoje firmy, tym większe prawdopodobieństwo rozwoju lokalnej gospodarki.
Poprawa struktury gospodarczej	Udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora kreatywnego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem	Miasto inwestuje w nowoczesny wizerunek oparty na specjalizacjach nowoczesnej gospodarki (przemysł 4.0), cyfrowej transformacji, robotyzacji, AI&VR&AR oraz tworzeniu szeroko rozumianych warunków do pracy zdalnej. Ważnym elementem napędzającym dynamiczną gospodarkę jest także sektor kreatywny, w którym łatwo o wypracowanie przewagi konkurencyjnej w cyfrowej gospodarce.
Poprawa infrastruktury biznesowej	Liczba instytucji otoczenia biznesu na 10.000 podmiotów gospodarki narodowej	W nowoczesnej i współczesnej gospodarce niezwykle ważne są sieci biznesowe.

Poprawa sytuacji materialnej społeczeństwa	Wpływy z tytułu udziału miasta w podatkach budżetu państwa z tytułu podatku PIT w przeliczeniu na 1 mieszkańca	Prężna gospodarka powinna oznaczać większe przepływy pieniężne i tym samym wyższe wynagrodzenie wszystkich czynników produkcji. Dochody czynnika pracy łatwo monitorować analizując wpływy z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych.
Poprawa na lokalnym rynku pracy	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	Prężna gospodarka oznacza lepszą sytuację na rynku pracy, a więc przede wszystkim niższy odsetek osób, które tej pracy na rynku znaleźć nie mogą.
Poprawa stanu finansów miasta	Dochody własne budżetu gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca	Dynamizm gospodarki powinien przejawiać się w poszerzaniu bazy podatkowej, a poprawa na rynku pracy, rosnące uposażenia pracowników i rosnące dochody firm powinny prowadzić do poprawy stanu finansów publicznych. Najlepszym miernikiem poprawiającej się sytuacji są dochody własne miasta, wskazujące na stopień autonomii samorządu.

**CEL STRATEGICZNY NR 2
PRZASNYSZ MIASTEM ATRAKCYJNYM DO ŻYCIA**

Wskaźnik oddziaływania dla celu	Miernik	Uzasadnienie
Poprawa perspektywy jakości życia na terenie miasta	Saldo migracji osób młodych w wieku 15-39 lat na 1000 mieszkańców	Stworzenie nowoczesnej, aktywnej i świadomej wspólnoty tworzyć będzie magnes dla nowych mieszkańców i jednocześnie zniechęcać obecnych mieszkańców do wyprowadzki.
Poprawa jakości edukacji	Średni wynik egzaminu ósmoklasisty z matematyki w mieście	Jakość edukacji jest podstawowym elementem jakości życia. Im wyższy poziom nauczania, tym bardziej wyedukowane i nowoczesne społeczeństwo i tym wyższa skłonność do zamieszkania w mieście.
Zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców miasta	Frekwencja wyborcza - wybory wójtów, burmistrzów i prezydentów miast - I tura Liczba organizacji społecznych, fundacji i stowarzyszeń w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	Wysoka aktywność społeczna jest ważnym elementem tworzenia wspólnoty. Wyrazem tej aktywności jest zaangażowanie we wspólne inicjatywy obywatelskie, zaangażowanie obywateli w proces wyborczy, czy w działalność organizacji pozarządowych.

CEL STRATEGICZNY NR 3 PRZASNYSZ MIASTEM FUNKcjONALNEJ I ESTETYCZNEJ PRZESTRZENI		
Wskaźnik oddziaływania dla celu	Miernik	Uzasadnienie
Zwiększenie potencjału adaptacyjnego miasta do zmian klimatu	Liczba nowoczesnych rozwiązań w infrastrukturze miejskiej dot. dostosowania do postępujących zmian klimatu	Miasto musi adaptować się do zmian klimatu. Skala tej adaptacji odzwierciedlać będzie stopień osiągnięcia celu strategicznego.
Poprawa jakości powietrza w mieście	Liczba dni z przekroczonym średniodobowym stężeniem PM 2,5 (stanowisko ul. Żwirki i Wigury)	Atrakcyjna przestrzeń, to przestrzeń bez zanieczyszczeń powietrza, wolna od smogu, niskoemisyjna. Czyste powietrze zwiększa atrakcyjność osiedleńczą miasta i prowadzi do podniesienia jakości życia.
Poprawa sytuacji mieszkaniowej	Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców	Dostępność atrakcyjnych terenów do zamieszkania w mieście oraz stworzenie miejskiej polityki mieszkaniowej wraz z zachętami do zlokalizowania się w mieście to atrakcyjna oferta dla młodych osób wchodzących na rynek pracy oraz rodzin.
Poprawa ładu przestrzennego	Udział powierzchni gminy objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni gminy ogółem (%)	Ład przestrzenny wymaga jasnych reguł i zasad obowiązujących w sposobach zagospodarowania przestrzeni. Takie zasady gwarantuje objęcie konkretnych powierzchni miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.

Źródło: Opracowanie własne

Kolejne Tabele (5.2-5.4) prezentują natomiast przyjęte miary celów strategicznych.

Tabela 5.2 Miary celu strategicznego nr 1 Przasnysz miastem prężnej i nowoczesnej gospodarki

Miernik	Jednostka miary	Rok bazowy	Wartość bazowa	Wartość docelowa w 2030 roku	Źródło danych
Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON według miejsca prowadzenia działalności na 10.000 mieszkańców	Podmiot	2020	975,0	1023,7 (wzrost o 5%)	GUS, BDL, REGON
Udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora kreatywnego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem	%	2020	9,2	11,5 (wzrost o 25%)	GUS, BDL
Liczba instytucji otoczenia biznesu na 10.000 podmiotów gospodarki narodowej	Sztuki	2020	751,7	789,3 (wzrost o 5%)	GUS, BDL
Wpływy z tytułu udziału miasta w podatkach budżetu państwa z tytułu podatku PIT w przeliczeniu na 1 mieszkańca	zł	2020	986,5	1.331,8 (wzrost o 35%)	GUS, BDL
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	%	2020	6,6	6,0 (spadek o 0,6 p.p.)	GUS, BDL

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 5.3 Miary celu strategicznego nr 2 Przasnysz miastem atrakcyjnym do życia

Miernik	Jednostka miary	Rok bazowy	Wartość bazowa	Wartość docelowa w 2030 roku	Źródło danych
Saldo migracji osób młodych w wieku 15-39 lat na 1000 mieszkańców	Osoba	2020	-6,13	>-5	Monitor Rozwoju Lokalnego (narzędzie ZMP)
Średni wynik egzaminu ósmoklasisty z matematyki w mieście	Liczba punktów	2020	45,4	średnia wartość w regionie	Oddział CKE Warszawa
Frekwencja wyborcza - wybory wójtów, burmistrzów i prezydentów miast -I tura	%	2018	52,1	52,1 (utrzymanie)	Dane Państwowej Komisji Wyborczej

Liczba organizacji społecznych, fundacji i stowarzyszeń w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	Sztuki	2020	2,93	3,08 (wzrost o 5%)	Dane GUS, BDL
--	--------	------	------	-----------------------	---------------

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 5.4 Miary celu strategicznego Przasnysz miastem funkcjonalnej i estetycznej przestrzeni

Mierniki	Jednostka miary	Rok bazowy	Wartość bazowa	Wartość docelowa w 2030 roku	Źródło danych
Liczba nowoczesnych rozwiązań w infrastrukturze miejskiej dot. dostosowania do postępujących zmian klimatu	Szt.	2020	0	10	Dane Urzędu Miasta
Liczba dni z przekroczonym średniodobowym stężeniem PM 2,5 (stanowisko ul. Żwirki i Wigury)	Dni	2021	181	136 (spadek o 25%)	Dane Urzędu Miasta
Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców	Sztuki	2020	380,5	437,6 (wzrost o 15%)	Dane GUS, BDL
Udział powierzchni gminy objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni gminy ogółem (%)	%	2020	10,3	11	GUS albo dane Urzędu Miasta

Źródło: Opracowanie własne

6. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Miasta Przasnysz

6.1. Wstęp i założenia modelu

Rozwój społeczno-gospodarczy każdego samorządu odbywa się w określonej przestrzeni. Połączenie aspektów gospodarczego, społecznego i przestrzennego mieści się w ramach podejścia zintegrowanego, które jest obowiązujące w przypadku sporządzania strategii rozwoju. Rozwój powinien mieć charakter zrównoważony i zgodny z ładem przestrzennym. W aspekcie praktycznym, ma prowadzić to do odpowiedniego ukierunkowania działań dla konkretnych obszarów wraz z dopasowaniem ich do potrzeb oraz możliwości konkretnego obszaru. Dodatkowo ma precyzować zasady, cele polityki przestrzennej, wyznaczać kierunki rozwoju wraz z optymalizacją struktur funkcjonalno-przestrzennych. **Zobrazowanie długookresowej strategicznej wizji rozwoju miasta i osadzenie jej w konkretnej przestrzeni jest istotą modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej**, który w wyniku zmian ustawowych⁴ stał się obowiązującym elementem dokumentu strategii rozwoju. Model wskazuje obszary istotne dla osiągnięcia założonych celów rozwoju, czyli takie, które wymagają ochrony bądź szczególnego wsparcia oraz obrazuje rodzaje powiązań funkcjonalnych występujących pomiędzy poszczególnymi obszarami. Dokładna rola modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej sprowadza się w zasadzie do:

- a) Zobrazowania rozmieszczenia elementów infrastruktury technicznej i społecznej,
- b) Zobrazowania form użytkowania przestrzeni (w zakresie poszczególnych funkcji),
- c) Identyfikacji potencjalnych konfliktów przestrzennych,
- d) Identyfikacji obszarów strategicznej interwencji (OSI).

Obszary strategicznej interwencji (OSI) są kluczowe z punktu widzenia przyjętych celów rozwojowych. Wyznaczenie OSI oraz skupienie się na ich dalszym rozwoju zwiększa szansę na zrównoważony i przede wszystkim dynamiczny rozwój obszaru.

W niniejszej strategii przyjęto następujące etapy opracowania i prezentacji modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej:

- **Analiza kluczowych przestrzennych uwarunkowań rozwojowych gminy (w tym rozmieszczenie kluczowych elementów infrastruktury oraz ponadlokalny kontekst przestrzenny).**
- **Kierunki zmian w strukturze funkcjonalno -przestrzennej.**
- **Prezentacja Obszarów Strategicznej Interwencji (OSI).**

⁴ Ustawa z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2021 poz. 1057).

- **Prezentacja przestrzennego rozmieszczenia planowanych działań i oczekiwanych zmian w przestrzeni.**
- **Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie.⁵**

6.2. Analiza kluczowych przestrzennych uwarunkowań rozwojowych miasta

Miasto zajmuje określoną przestrzeń, wypełnioną elementami naturalnymi (przyrodniczymi) i przekształconymi przez człowieka (infrastruktura). Sposób rozmieszczenia tychże elementów w przestrzeni, jak również relacje pomiędzy nimi określają możliwości kształtowania procesów rozwojowych. Warto zatem przyjrzeć się jak rozłożone są na obszarze miasta poszczególne elementy i jakie pełnią funkcje.

Przasnysz jest wielofunkcyjnym ośrodkiem administracyjnym i usługowym o charakterze ponadlokalnym w zakresie oświaty, ochrony zdrowia, pomocy społecznej, kultury oraz usług komercyjnych. Swoją siedzibę mają tu: Starostwo Powiatowe, Urząd Gminy Przasnysz, Sąd Rejonowy, Prokuratura Rejonowa, Komenda Powiatowa Policji, Komenda Powiatowa Straży Pożarnej, Jednostka Wojskowa, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Urząd Skarbowy, Powiatowa Stacja Sanitarno - Epidemiologiczna, Powiatowy Inspektorat Weterynarii, Nadleśnictwo Przasnysz, Biuro Powiatowe Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, a także Szpital Powiatowy, szkoły ponadpodstawowe, pomaturalne i szkoła wyższa, biura parlamentarzystów.

Struktura użytkowania gruntów w Przasnyszu wskazuje, że największą część stanowią użytki rolne (aż 79,45%), następnie grunty zabudowane i zurbanizowane (18,84%) oraz grunty leśne i zadrzewione. Blisko 24% obszarów zabudowanych i zurbanizowanych stanowią drogi, około 40% to tereny mieszkaniowe, 7,59% tereny przemysłowe. Miasto Przasnysz posiada relatywnie dobre gleby (klasa II stanowi 14% ogółu powierzchni, klasa III 36%), które paradoksalnie utrudniają rozwój miasta z uwagi na ochronę bonitacyjną gleb, ale pozwalają na wysoki stopień wykorzystywania rolniczego powierzchni miasta. Intensyfikacja produkcji rolnej wynikająca z warunków glebowych oraz topograficznych, doprowadziła do drastycznego ograniczenia zadrzewień śródpolnych, co jeszcze bardziej zubożyło zarówno krajobraz, jak i skład miejscowej fauny i flory. Płaski w większości teren, jak również odśnieżenie gleb, sprzyja występowaniu erozji wietrznej oraz nadmiernej utracie wilgotności. Bardzo niski poziom lesistości i mała powierzchnia wód wpływa niekorzystnie na klimat miasta. Nie ma tu dużych powierzchni zielonych - obecny udział powierzchni parków,

⁵ W rozdziale wykorzystano elementy dokumentu *Studium Uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Przasnysz*, autorstwa: Łukasz Kowalski, Paweł Góra, Ewelina Siarkowska.

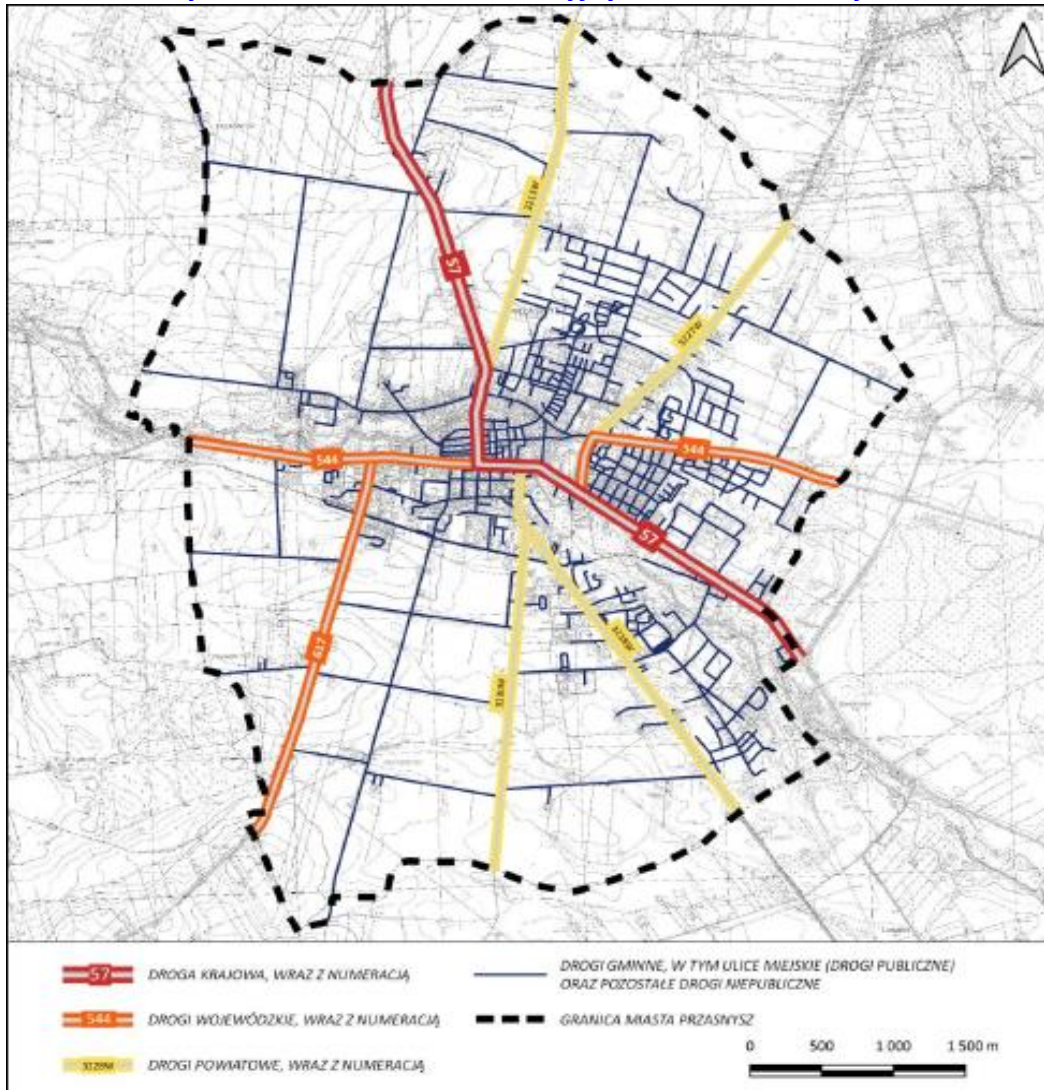
zieleńców i terenów zieleni osiedlowej w powierzchni gminy wynosi zaledwie 0,8%. Na terenach osiedli mieszkaniowych zauważalny jest znaczny deficyt terenów zielonych i rekreacyjnych. Brak terenów zielonych na osiedlach zabudowy jednorodzinnej nie daje możliwości neutralizacji zanieczyszczeń powietrza. Środowisko przyrodnicze miasta Przasnysza nie charakteryzuje się wysokimi walorami. Dotyczy to zarówno abiotycznych, jak i biotycznych komponentów środowiska. Stąd obszar miasta nie jest częścią żadnej wielkopowierzchniowej formy ochrony przyrody. Na obszarze miasta Przasnysz nie występują „obszary szczególnego zagrożenia powodzią”, w rozumieniu ustawy Prawo wodne, chociaż intensywne opady w okresie letnim mogą prowadzić do powstawania lokalnych rozlewisk i podwyższania poziomu wód gruntowych.

Przasnysz ma relatywnie niską dostępność transportową. Układ komunikacyjny w Przasnyszu tworzą (Rysunek 6.1):

- Droga krajowa (nr 57) zapewniająca skomunikowanie Przasnysza z Warszawą i sąsiednim województwem warmińsko-mazurskim (trasa tranzytowa na Mazury),
- Drogi wojewódzkie (nr 544, 617) wiodące w kierunku północnym i północno - zachodnim, umożliwiające dojazd do głównych korytarzy transportowych (drogi ekspresowej nr 7 w Mławie i krajowej nr 60 w Ciechanowie),
- Odcinki dróg powiatowych, które uzupełniają podstawowy układ drogowy,
- Ponad 170 ulic miejskich o statusie publicznych dróg gminnych, które tworzą lokalną sieć połączeń drogowych na obszarze miasta i wyprowadzają ruch w kierunku połączeń zewnętrznych,
- Drogi wewnętrzne miejskie i będące własnością prywatną.

Z uwagi na położenie Przasnysza względem głównych ośrodków administracyjnych, handlowo-usługowych oraz koncentracji miejsc pracy, najistotniejsze dla powiązań zewnętrznych są połączenia z Warszawą, a następnie z Ciechanowem i Ostrołęką, w dalszej kolejności z Mławą i Makowem Mazowieckim, zaś mniejsze znaczenie posiada Olsztyn, a marginalne Białystok. Żadne szlaki komunikacyjne przebiegające przez Przasnysz nie posiadają znaczenia międzynarodowego – nie są zaliczane do transeuropejskiej sieci transportowej TEN-T. Stan dróg jest zróżnicowany – droga krajowa nr 57 i droga wojewódzka nr 617 posiadają stan zadowalający, natomiast droga wojewódzka nr 544 stan niezadowalający.

Rysunek 6.1 Układ komunikacyjny w mieście Przasnysz

Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Przasnysz, dokument roboczy, czerwiec 2022, s. 101

Aktualnie na terenie Przasnysza nie występują połączenia związane z komunikacją kolejową, a także nie funkcjonuje miejska komunikacja publiczna. Wyróżnia się dobrze rozwinięta sieć wodociągowa i sieć kanalizacyjna oraz potencjał w zakresie zaopatrzenia w gaz i ciepło. W granicach Miasta znajduje się 8 bazowych stacji telefonii komórkowej (GSM)⁶. Miasto ma relatywnie dobrze rozwiniętą sieć energetyczną z widocznym potencjałem w zakresie energetyki odnawialnej. Na terenie Przasnysza występują źródła energii odnawialnej w postaci mikroinstalacji OZE, wykorzystujących energię słoneczną i energię geotermii płytkiej – kolektory słoneczne, panele fotowoltaiczne, pompy ciepła. Są one wykorzystywane w coraz większym stopniu, zarówno przez użytkowników indywidualnych (budynki mieszkalne, usługowe), jak i podmioty publiczne (budynki i obiekty użyteczności publicznej).

⁶ Dokładne rozmieszczenie przestrzenne elementów infrastruktury technicznej przedstawiono w Studium Uwarunkowań i Kierunków i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Przasnysz na stronach 103-111.

Według stanu na czerwiec 2022 nie występują urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 500 kW.

Na terenie Przasnysza znajduje się niewielka liczba zabytków nieruchomych, wpisanych do rejestru zabytków województwa mazowieckiego, do których należą:

- Historyczny układ urbanistyczny miasta wraz z otoczeniem,
- Zabytki architektury sakralnej,
- Zabytkowe cmentarze,
- Ratusz miejski,
- Budynki w zespole koszarowym,
- Parki (miejski i podworski),
- Zabytki techniki (most kolejowy i elementy mławskiej kolei dojazdowej),
- Inne pojedyncze budynki.

Część obiektów wpisanych do rejestru zabytków położona jest na terenie zamkniętym, wyłączonym z planowania przestrzennego (jednostka wojskowa).

Budynki infrastruktury społecznej rozłożone są w różnych częściach miasta z reguły z wysoką dostępnością transportową dla mieszkańców.

Wnioski z przeprowadzonych analiz ekonomicznych, społecznych oraz środowiskowo-przestrzennych, w ramach prac nad dokumentem *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Przasnysz*, można sprowadzić do kilkunastu następujących stwierdzeń:

- 1) Rolnictwo będzie stopniowo tracić swoje znaczenie dla gospodarki miasta, co będzie prowadzić do spadku liczby ludności zajmującej się rolnictwem i w konsekwencji do zwiększonego zainteresowania zmianą użytkowania przestrzeni z rolniczej na nierolniczą.
- 2) Na terenie miasta brakuje profesjonalnego zaplecza konferencyjnego i noclegowego, co poważnie utrudnia rozwój gospodarczy i co należy uwzględnić w planach przestrzennych.
- 3) Stopniowo zwiększać będzie się zapotrzebowanie na tereny rozwojowe, co będzie konsekwencją wzrostu liczby podmiotów gospodarczych oraz prowadzonych inwestycji na terenie miasta.
- 4) W mieście nie ma wyraźnie wyodrębnionej, wiodącej branży gospodarczej i nie ma też zadeklarowanych zamierzeń co do preferowania określonej branży, stąd w polityce przestrzennej nie ma potrzeby prowadzić żadnych branżowo ukierunkowanych działań.
- 5) Rynek pracy powinien się rozwijać, co także będzie miało swoje przełożenie na zapotrzebowanie na tereny rozwojowe, a czemu służyć będzie mogła właściwie kształtowana polityka przestrzenna.

- 6) Miasto posiada relatywnie dobrze rozwiniętą infrastrukturę techniczną, spełniającą podstawowe oczekiwania mieszkańców. W szczególności Przasnysz posiada dobrze rozwiniętą sieć wodociągową, kanalizacyjną oraz dość dobrze rozwiniętą sieć gazową. Sieć drogowa zapewnia dobrą obsługę komunikacyjną większości istniejących terenów zabudowanych, w związku z czym inwestycje w układ komunikacyjny to głównie remonty już istniejących dróg oraz budowa planowanej obwodnicy Miasta. Wykorzystując obecną infrastrukturę, Przasnysz jest w stanie w znacznym stopniu zapewniać obsługę komunikacyjną i infrastrukturalną poszczególnym terenom zabudowanym, jak również znacznej części potencjalnych, nowych terenów rozwojowych (których rozkład przestrzenny uwzględniać będzie dostęp do istniejących dróg i sieci infrastruktury technicznej).
- 7) Miasto będzie sukcesywnie inwestować w infrastrukturę techniczną, co prowadzić będzie do zwiększania atrakcyjności poszczególnych obszarów miasta. Oczekiwane są uzupełnienie i modernizacja infrastruktury drogowej, realizacja przewodów wodociągowych i kanalizacyjnych dla terenów nowej zabudowy, dalsza realizacja sieci gazowej, a także budowa innych inwestycji, jak chodniki czy oświetlenie uliczne; w stosunku do nowych terenów rozwojowych, uwzględniając przewidywaną powierzchnię nowej zabudowy i wykorzystanie istniejącej infrastruktury.
- 8) Z uwagi na charakter Przasnysza (miejski ośrodek lokalny) oraz obecne wyposażenie w infrastrukturę społeczną, oczekiwana jest realizacja nowych, publicznych placówek oświatowych i zdrowotnych, obiektów rekreacyjno-sportowych (plac zabaw, boiska sportowe, itp.) oraz remonty i modernizacje obiektów użyteczności publicznej.
- 9) Należy się spodziewać stopniowego zwiększania oczekiwań społecznych w zakresie atrakcyjności lokalizacyjnej, jednocześnie Miasto powinno inwestować w tę atrakcyjność, aby być w stanie konkurować o mieszkańców obecnych i potencjalnych.
- 10) Rosnąć będzie zainteresowanie nowymi terenami mieszkaniowymi (pomimo obserwowanych negatywnych tendencji demograficznych, w szczególności szybkiego starzenia się społeczeństwa i niekorzystnego przesunięcia w kierunku nieaktywnych ekonomicznie grup ludności).
- 11) Zaobserwowano tendencje do wzrostu liczby mieszkań i budynków mieszkalnych, jak również przeciętnej powierzchni mieszkaniowej. Przewiduje się utrzymanie tego trendu oraz stopniowy dalszy wzrost osadnictwa na obszarze miasta.
- 12) Miasto zapewnia obecnie właściwy poziom usług publicznych z zakresu edukacji, opieki społecznej oraz zdrowotnej i bezpieczeństwa publicznego, a czynione inwestycje będą przyczyniać się do poprawy stanu infrastruktury społecznej i technicznej.
- 13) Rosnący udział osób starszych w populacji wymuszać będzie dostosowywanie przestrzeni do wymagań osób starszych, miasto także będzie musiało inwestować

w obszary niedostosowane dla osób z niepełnosprawnościami oraz zwiększać stopniowo ogólną dostępność przestrzenną.

- 14) Na terenie miasta występują dogodne warunki środowiskowe do rozwoju i prowadzenia polityki zagospodarowania przestrzennego. Ograniczenia ekofizjograficzne, w tym prawne, występują przeważnie poza obszarami rozwojowymi miasta, zaś w miejscach potencjalnie konfliktowych przyrodniczo można w stosunkowo bezproblemowy sposób ograniczyć przestrzenny rozwój zabudowy.
- 15) Działania w zakresie adaptacji do zmian klimatu, w szczególności natomiast działania w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego, wdrażanie technologii niskoemisyjnych wymuszają konieczność tworzenia przestrzeni pod instalacje niskoemisyjne,
- 16) Pomimo negatywnych tendencji demograficznych, możliwe jest zwiększenie osadnictwa na terenie miasta, co powodować będzie zwiększone zapotrzebowanie na nową zabudowę.

Stopień zagospodarowania przestrzeni ma decydujący wpływ na przewidywania dotyczące zapotrzebowania na określony typ zabudowy i użytkowania przestrzeni w przyszłości.

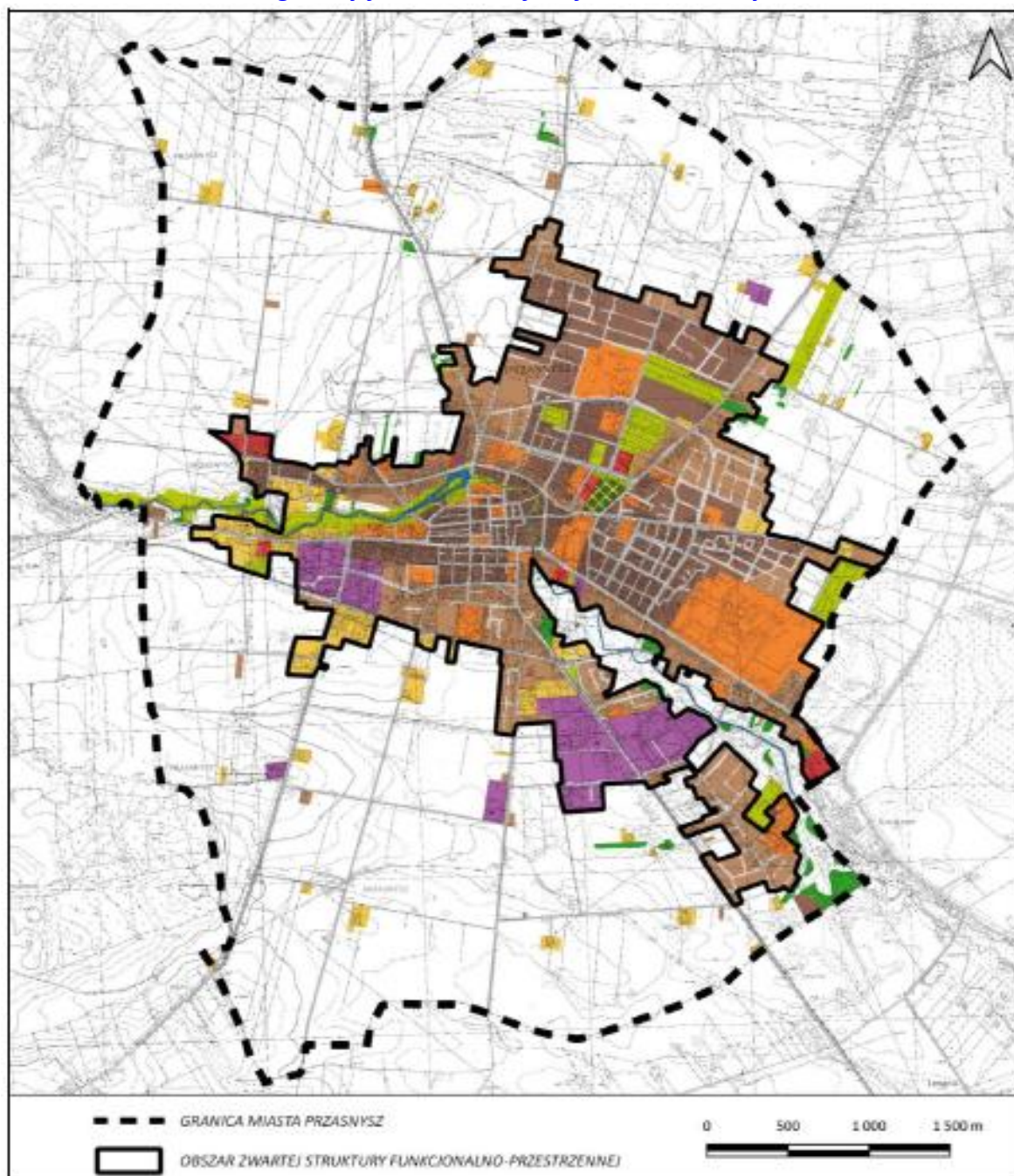
Uwzględniając wnioski z dokonanych analiz, przeprowadzono symulację na nową zabudowę, w podziale na funkcje mieszkalną, usługową i aktywizację gospodarczą⁷. Wyniki dla 30-letniej perspektywy są następujące:

- Zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową nowych mieszkań na poziomie 212.547 m², co przedkłada się na maksymalne zapotrzebowanie na nową powierzchnię użytkową zabudowy o funkcji mieszkalnej na poziomie 5 313 750 m² (531,37 ha),
- Zapotrzebowanie na nową powierzchnię użytkową zabudowy o funkcji usługowej (w tym usług publicznych i komercyjnych) na poziomie 690 787 m² (69,07 ha),
- Zapotrzebowanie na nową powierzchnię użytkową zabudowy o funkcji aktywizacji gospodarczej na poziomie 894 400 m² (89,44 ha).

Oszacowano także „chłonność” rozumianą jako możliwość lokalizowania nowej zabudowy, zarówno w obszarach o w pełni wykształconej, zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej (Rysunek 6.2), jak i poza takimi obszarami (Rysunek 6.3). Przez „obszary o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej” rozumie się obszary o skupionej zabudowie mieszkaniowej i mieszkaniowo-usługowej, mającej dostęp do dróg publicznych i wyposażonych w niezbędną infrastrukturę komunikacyjną i techniczną, z terenami tej infrastruktury oraz z terenami infrastruktury społecznej i innych usług o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym oraz przestrzeniami publicznymi, a także z terenami o funkcji produkcyjnej, magazynowej i składowej – z zastrzeżeniem, że wszystkie te tereny są położone w obrębie (wewnątrz) takiego obszaru, bądź bezpośrednio sąsiadują z terenami zabudowanymi wchodzącymi w jego skład.

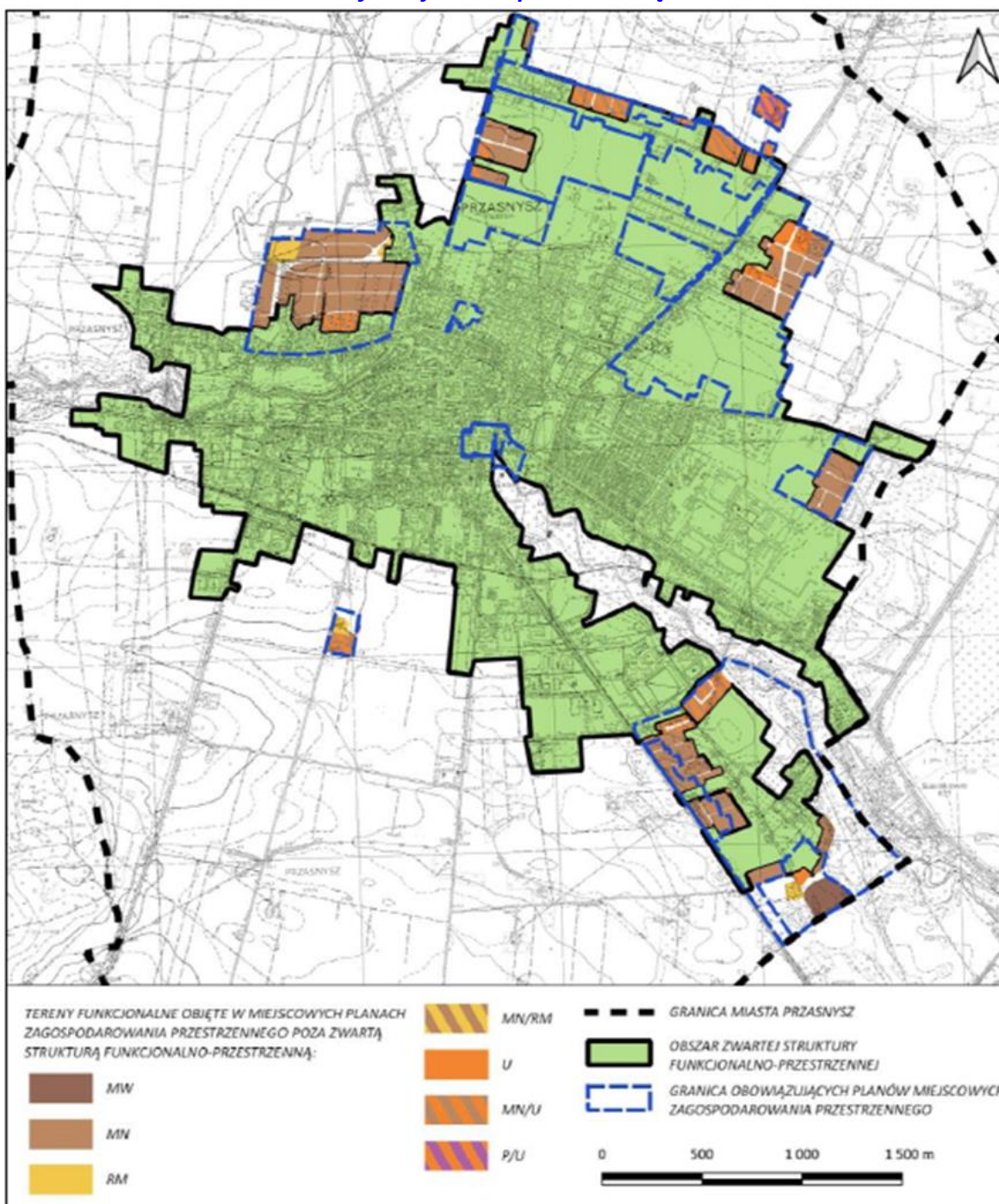
⁷ Przyjęto perspektywę 30-letnią.

Rysunek 6.2 Obszar o w pełni wykształczonej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicy jednostki miejskiej miasta Przasnysz

Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Przasnysz, dokument roboczy, czerwiec 2022, s. 83

Rysunek 6.3 Tereny funkcjonalne objęte w miejscowych planach poza zwartą strukturą funkcjonalno-przestrzenną

MW- tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej

MN – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej

MN/RM – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i/albo zagrodowej

MN/U – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej lub usługowej

RM – tereny zabudowy zagrodowej

U – tereny zabudowy usługowej

P/U – tereny zabudowy produkcyjno-usługowej

Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta

Przasnysz, dokument roboczy, czerwiec 2022, s. 83

Obliczenie zapotrzebowania na nowe tereny o różnych funkcjach oraz chłonności terenu, pozwala oszacować, czy istnieją potrzeby wyznaczania w planach przestrzennych nowych obszarów pod określone funkcje. Podsumowanie bilansu terenów przedstawiono w Tabeli 6.1.

Tabela 6.1 Porównanie maksymalnego w skali miasta zapotrzebowania na nową zabudowę z sumą chłonności obszarów pod zabudowę, wyrażone powierzchnią użytkową zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy

Funkcja zabudowy	Maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę wyrażone powierzchnią użytkową zabudowy [A]	Chłonność obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej wyrażona powierzchnią użytkową zabudowy [B]	Chłonność przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej wyrażona powierzchnią użytkową zabudowy [C]	Porównanie zapotrzebowania z chłonnością wyrażone powierzchnią użytkową zabudowy [A-(B+C)]
Mieszkalna	5.313.750 m ² (531,37 ha)	382.850 m ² (38,28 ha)	1.029.350 m ² (102,93 ha)	3.901.550 m ² (390,15 ha)
Usługowa	690.787 m ² (69,07 ha)	222.150 m ² (22,21 ha)	104.800 m ² (10,48 ha)	363.837 m ² (36,38 ha)
Aktywizacja gospodarcza	894.400 m ² (89,44 ha)	46.000 m ² (4,60 ha)	3.000 m ² (3,00 ha)	845.400 m ² (84,54 ha)

Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Przasnysz, dokument roboczy, czerwiec 2022, s. 89

Jak wynika z powyższego zestawienia, zapotrzebowanie na nową zabudowę przewyższa chłonność. Możliwe jest wyznaczenie nowej zabudowy – poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicy jednostki osadniczej i poza obszarami przeznaczonymi w planach miejscowych pod zabudowę:

- Dla funkcji mieszkalnej, w tym: zabudowy intensywnej, ekstensywnej oraz ekstensywnej i zagrodowej,
- Dla funkcji usługowej, w tym zabudowy usług publicznych i komercyjnych,
- Dla funkcji aktywizacji gospodarczej.

Głównym narzędziem w kształtowaniu ładu przestrzennego i zgłaszania nowych propozycji umiejscowienia poszczególnych elementów infrastruktury, są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Według stanu na czerwiec 2022, na terenie Przasnysza obowiązuje 16 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Łączna powierzchnia objęta planami miejscowymi to ok. 310 ha.

Ponadlokalny kontekst przestrzenny

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030)

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 jest najważniejszym krajowym dokumentem strategicznym dotyczącym zagospodarowania przestrzennego kraju. W dokumencie zaproponowano nowe podejście do roli polityki przestrzennej państwa, wprowadzając współzależność celów polityki przestrzennej z celami polityki regionalnej, co jest zgodne z terytorialnym paradygmatem rozwoju. Promowane jest podejście zindywidualizowane do rozwiązywania problemów każdego z terytoriów wyznaczonych na podstawie cech społeczno-gospodarczych i przestrzennych w ujęciu dynamicznym. Zgodnie z przewidywaniami, w polskiej przestrzeni nastąpi przyspieszenie zmian, a modernizacja wynikać będzie ze znacznego zwiększenia skali procesów inwestycyjnych w zakresie infrastruktury. Następować będzie dalsza koncentracja funkcji ośrodków krajowych i europejskich wraz z intensyfikacją powiązań funkcjonalnych pomiędzy nimi, przy jednoczesnym stopniowym osłabianiu ośrodków niższego rzędu. Konsekwencją będzie odpływ ludności z mniejszych ośrodków miejskich, co może mieć zastosowanie także do miasta Przasnysz. Interwencja musi zatem być kierowana na wzmacnianie potencjałów rozwojowych oraz na budowanie przewag konkurencyjnych na przyszłość. Kluczowe w osiągnięciu założonego celu polityki zagospodarowania przestrzennego kraju będzie dostosowanie działań i polityk do specyfiki regionów i poszczególnych obszarów (uwzględnienie ich tożsamości, tradycji, własnych sił). Dla miasta Przasnysz oznacza to skupianie się na konieczności wykorzystywania lokalnych przewag konkurencyjnych oraz budowanie nowych przewag na bazie posiadanych zasobów, przy wykorzystaniu pojawiających się korzystnych uwarunkowań i szans otoczenia.

Krajowa Polityka Miejska 2030 (KPM 2030)

W ramach Krajowej Polityki Miejskiej wyselekcjonowano najbardziej aktualne i kluczowe wyzwania, których realizacja ułatwi samorządom miast oraz miejskim obszarom funkcjonalnym prowadzenie lokalnej i ponadlokalnej polityki zrównoważonego rozwoju. Bardzo ważną rolę zajmuje kształtowanie polityki przestrzennej, o czym mówią pierwsze trzy obszary⁸ poprawy, czyli następujące wyzwania:

Wyzwanie I Dbałość o ład przestrzenny i estetyczny, w którym zwraca się uwagę na zwiększenie racjonalności decyzji o ustaleniu warunków zabudowy i zagospodarowania terenu w mieście, potrzebę lepszej integracji planowania społeczno-gospodarczego z planowaniem przestrzennym oraz wzmocnienie priorytetu dla wysokiej jakości przestrzeni publicznych. Istotnym kierunkiem jest także wspomaganie efektywnego funkcjonalnego

⁸ Łącznie w KPM 2030 zdefiniowano 12 wyzwań

włączania w struktury miasta istniejących obszarów zabudowy, wsparcie racjonalnego zagospodarowania przestrzeni z wykorzystaniem rozwiązań fiskalnych oraz wzmocnienie ochrony krajobrazu, walorów kulturowych i estetycznych.

Wyzwanie II Niwelowanie procesów chaotycznej suburbanizacji, w którym kładziony jest nacisk na konieczność szukania rozwiązań zarówno na poziomie centralnym jak i lokalnym, które przysłużą się zrównoważonemu rozwojowi terytorialnemu. Podkreśla się dalsze i bardziej intensywne propagowanie rozwiązań wspomagających niwelowanie negatywnych skutków procesów suburbanizacji.

Wyzwanie III Wzmocnienie współpracy samorządowej w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych, w ramach, których wskazano na konieczność promocji i upowszechniania istniejących instrumentów współpracy ponadlokalnej oraz wzmocnianie jej struktur, a także tworzenie rozwiązań dla obszarów metropolitalnych. Pożądanym kierunkiem rozwiązań są rozwiązania legislacyjne dla miejskich obszarów funkcjonalnych poza-metropolitalnych oraz doprecyzowanie roli powiatu w procesie opracowania strategii rozwoju ponadlokalnego.

Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku (SRWM 2030)

Celem głównym (nadrzędnym) Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku jest **zmniejszenie dysproporcji rozwoju w województwie mazowieckim oraz wzrost znaczenia obszaru metropolitalnego Warszawy w Europie**. Struktura celów ma charakter hierarchiczno-horyzontalny. Celowi nadrzędnemu (głównemu) podporządkowano cele strategiczne spójne z długookresowymi priorytetami rozwoju regionalnego. Celem strategicznym w zakresie przestrzeni i transportu jest **Poprawa dostępności i spójności terytorialnej regionu oraz kształtowanie ładu przestrzennego**.

W ramach tego celu wyznaczono kierunki działań, które sprowadzają się do następujących elementów:

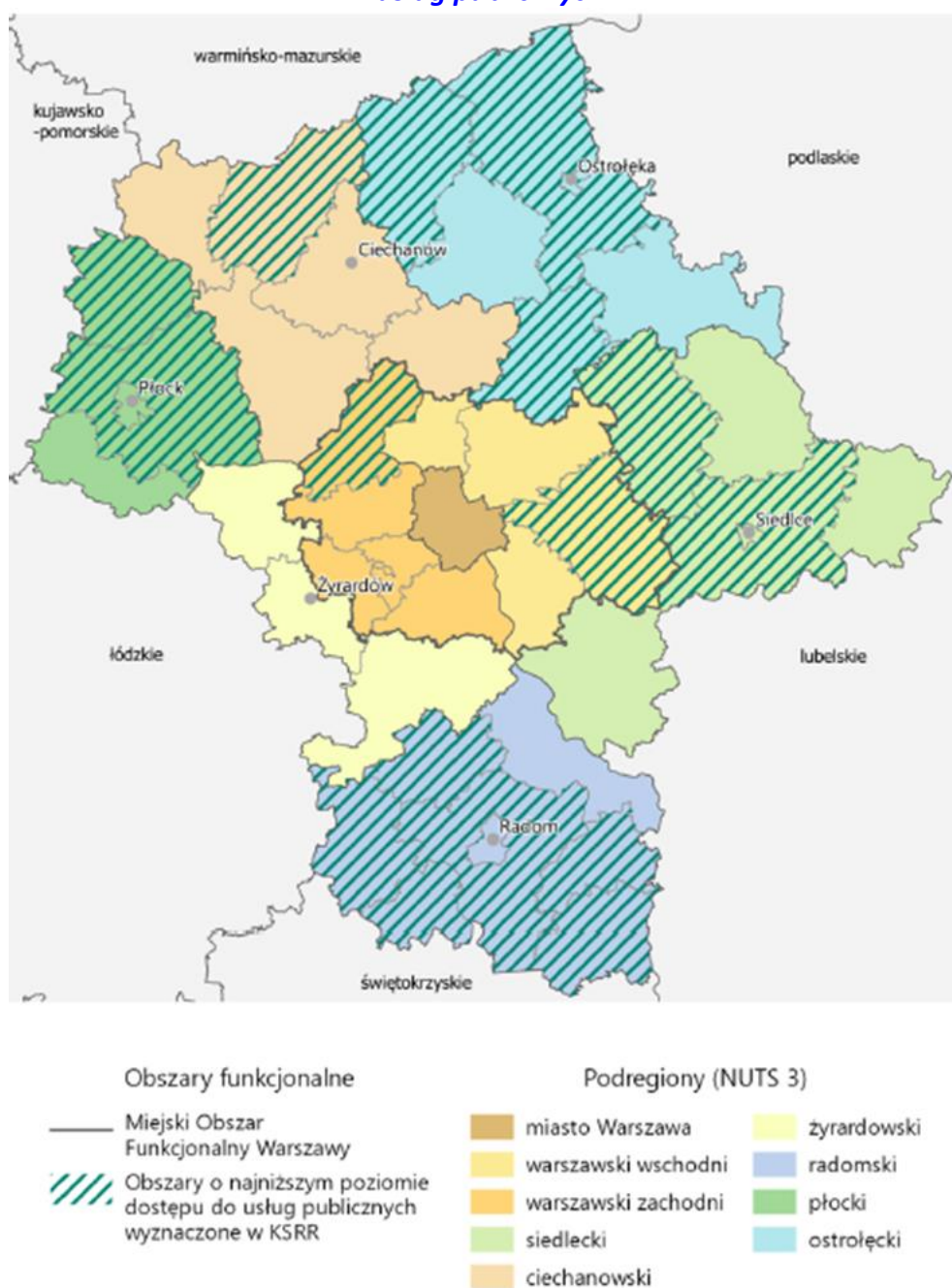
- **Konkurencyjność:** zwiększenie dostępności komunikacyjnej wewnątrz regionu oraz zapobieganie nadmiernej suburbanizacji i kreowanie ładu przestrzennego,
- **Spójność:** Rozwój form transportu przyjaznego dla środowiska i mieszkańców, udrożnienie systemu tranzytowego oraz spójność wewnątrzregionalna – koncentracja na najbardziej zapóźnionych podregionach.

SRWM 2030 jest podstawą dla prowadzenia polityki przestrzennej w regionie. Narzędziem do jej realizacji jest Plan zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego, poprzez wyznaczone kierunki zagospodarowania przestrzennego.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego (PZPWM)

W Planie przyjęto zintegrowane podejście do prowadzenia polityki rozwoju, wyznaczając obszary funkcjonalne, które zawierają się w obszarach strategicznej interwencji wskazanych w Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030. Powiat przasnyski (w tym miasto Przasnysz) został zakwalifikowany do obszaru ostrołęckiego – obszaru o najniższym dostępie do dóbr i usług (Rysunek 6.4).

Rysunek 6.4 Obszary funkcjonalne – MOFW oraz obszary o najniższym poziomie dostępu do usług publicznych

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego, Mazowieckie Biuro Planowania Przestrzennego, Warszawa 2018.

Zaplanowane dla tego typu obszaru działania mają się koncentrować na ożywieniu gospodarczym obszaru, poprawie warunków życia mieszkańców, zahamowaniu nadmiernej migracji ludzi wykształconych i przedsiębiorczych, podniesieniu mobilności mieszkańców oraz zmniejszeniu poziomu bezrobocia.

W wymiarze przestrzennym, zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych wynikające z PZPWM, odnoszące się do gminy miejskiej Przasnysz dotyczą:

- Sieci dróg krajowych, wojewódzkich, powiatowych i obszarów niezbędnych do ich budowy lub modernizacji,
- Istniejącej linii wysokiego napięcia 110 kV i obszaru niezbędnych do jego modernizacji oraz stacji GPZ Przasnysz,
- Istniejącej sieci średniego napięcia 15kV służącej do zaopatrzenia w energię elektryczną gmin ościennych,
- Budowy linii kolejowej na odcinku Ciechanów – Przasnysz – Chorzele,
- Budowy obwodnicy Przasnysza w ciągu drogi krajowej nr 57.

Strategia Rozwoju Powiatu Przasnyskiego

Powiat przasnyski jest w trakcie uchwalania nowej strategii na lata 2021-2027. Głównym celem rozwoju Powiatu jest **zapewnienie wysokiej jakości życia jego mieszkańcom oraz budowanie silnej pozycji konkurencyjnej w skali kraju**. Strategia Rozwoju Powiatu Przasnyskiego na lata 2021-2027 wyznacza cztery cele strategiczne obejmujące najistotniejsze potrzeby i oczekiwania interesariuszy z terenu Powiatu:

- Cel strategiczny 1. Sprawne funkcjonowanie gospodarki oraz lokalnego rynku pracy,
- Cel strategiczny 2. Aktywne społeczeństwo oraz wyższa jakość życia mieszkańców Powiatu,
- Cel strategiczny 3. Czyste środowisko naturalne oraz uporządkowana przestrzeń do życia,
- Cel strategiczny 4. Sprawna i otwarta na współpracę administracja publiczna.

Kluczowe wyzwania i działania w ramach poszczególnych celów kształtują się następująco:

- 1) Cel strategiczny nr 1 – kluczowymi problemami są niska atrakcyjność inwestycyjna powiatu, długotrwałe bezrobocie oraz brak odpowiednich kwalifikacji pracowników. Stąd konieczne będzie podnoszenie konkurencyjności poprzez dalszy rozwój infrastruktury technicznej (drogowej, kolejowej, telekomunikacyjnej, energetycznej, wodno-ściekowej), wzmocnienie istniejących przedsiębiorstw, m.in. poprzez zapewnienie im lepszego dostępu do usług informacyjno-szkoleniowych, a także kapitału zewnętrznego w formie dotacji bezzwrotnych i zwrotnych oraz tworzenie

warunków dla rozwijania turystyki. Istotne będą także działania w celu wzmocnienia systemu wsparcia osób bezrobotnych.

- 2) Cel strategiczny nr 2 – analizy potwierdziły występowanie negatywnych tendencji demograficznych, w szczególności gwałtowny proces starzenia się społeczeństwa. Stąd działania muszą być nakierowane na dostosowanie oferty usług społecznych do trendów demograficznych i potrzeb mieszkańców powiatu przasnyskiego. Doinwestowania wymaga infrastruktura (szeroko rozumiana), ważne jest też wzbogacenie działań aktywizacyjno-integracyjnych społeczności lokalnej, jak również rozwój form aktywizacji społecznej i zawodowej osób wykluczonych. Podejmowane działania prowadzić powinny do podnoszenia jakości kapitału ludzkiego oraz społecznego a także do tworzenia przyjaznego miejsca do życia dla osób z różnych środowisk. Większa dostępność i funkcjonalność infrastruktury, może wspomóc także osiedlanie się nowych mieszkańców i podejmowanie decyzji o pozostaniu przez osoby w wieku 25-34 lata, co jest niezwykle istotne w zakresie hamowania negatywnych tendencji demograficznych.
- 3) Cel strategiczny nr 3 – kluczowym wyzwaniem jest podnoszenie jakości życia w zgodzie z zasadami rozwoju zrównoważonego. Preferowane działania obejmować zatem będą adaptację do zmian klimatu, wykorzystywanie unikalnych zasobów naturalnych i przyrodniczych, inwestowanie w odnawialne źródła energii i rozwiązania niskoemisyjne, ochronę przyrody.
- 4) Cel strategiczny nr 4 – warunkiem koniecznym rozwoju jest sprawna i efektywna administracja. Stąd działania powinny koncentrować się na usprawnieniu procesów planowania i zarządzania strategicznego w Powiecie, w oparciu o sukcesywny monitoring i ewaluację wdrażanych strategii i programów/planów rozwoju. Do tego konieczne są kadry o odpowiednich kwalifikacjach, sprawny system informacji i komunikacji, współpraca i zaufanie między różnymi organami administracji publicznej współpraca między-samorządowa i międzysektorowa.

6.3. Kierunki zmian w strukturze funkcjonalno -przestrzennej

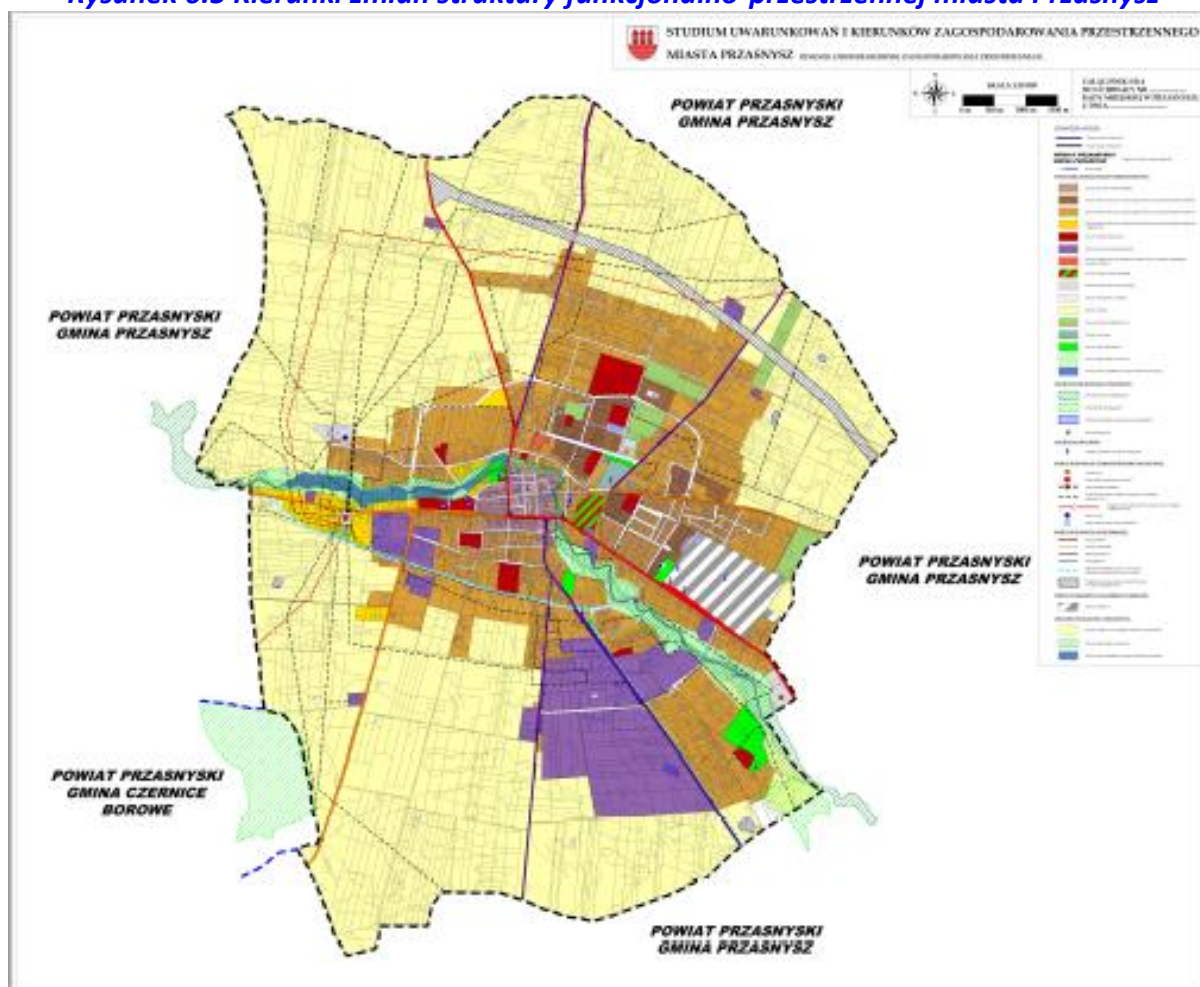
W obszarze miasta Przasnysz proponuje się wyznaczenie następujących terenów i stref funkcjonalnych:

- Tereny zabudowy śródmiejskiej,
- Tereny wielofunkcyjne z dominacją zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej,
- Tereny wielofunkcyjne z dominacją zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
- Tereny wielofunkcyjne z dominacją zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej,
- Tereny usług publicznych,

- Tereny aktywności gospodarczej,
- Tereny rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2.000 m²,
- Tereny usług sportu i rekreacji,
- Tereny infrastruktury technicznej,
- Tereny obsługi komunikacji,
- Tereny rolnicze,
- Tereny ogrodów działkowych,
- Tereny cmentarzy,
- Tereny zieleni parkowej,
- Tereny zieleni dolin rzecznych,
- Teren rzeki i projektowanego zbiornika retencyjnego.

Ostateczny kształt proponowanej struktury funkcjonalno -przestrzennej zaprezentowano na Rysunku 6.5.

Rysunek 6.5 Kierunki zmian struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta Przasnysz

Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Przasnysz, dokument roboczy, czerwiec 2022.

Na terenie miasta nie wskazuje się obszarów funkcjonalnych o znaczeniu lokalnym, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania.

6.4. Prezentacja Obszarów Strategicznej Interwencji

Jak wcześniej wskazano, w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego (PZPWM), powiat przasnyski został zakwalifikowany do obszaru ostrołęckiego – obszaru o najniższym dostępie do dóbr i usług. Z pewnością na terenie miasta dostrzec można symptomy utraty funkcji społeczno-gospodarczych i zagrożenia dla powiązań funkcjonalnych z otoczeniem. Na terenie Miasta Przasnysza wytyczono dwa obszary strategicznej interwencji (OSI – Rysunek 6.6), rozumiane jako obszary o silnych powiązaniach funkcjonalnych lub też o szczególnych uwarunkowaniach, które prowadzą do generowania istotnych barier rozwojowych albo ważnych potencjałów rozwojowych, których aktywizowanie może doprowadzić do dynamicznego rozwoju miasta:

- 1. OSI I – obejmuje obszar zdegradowany, określony uchwałą nr XV/127/2015 Rady Miejskiej w Przasnyszu z dnia 30 grudnia 2015 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji**
- 2. OSI II – obejmuje obszar rozwojowy, położony w południowej części miasta pomiędzy ulicami Leszno, ul. Kolejową i ul. Szosa Ciechanowska.**

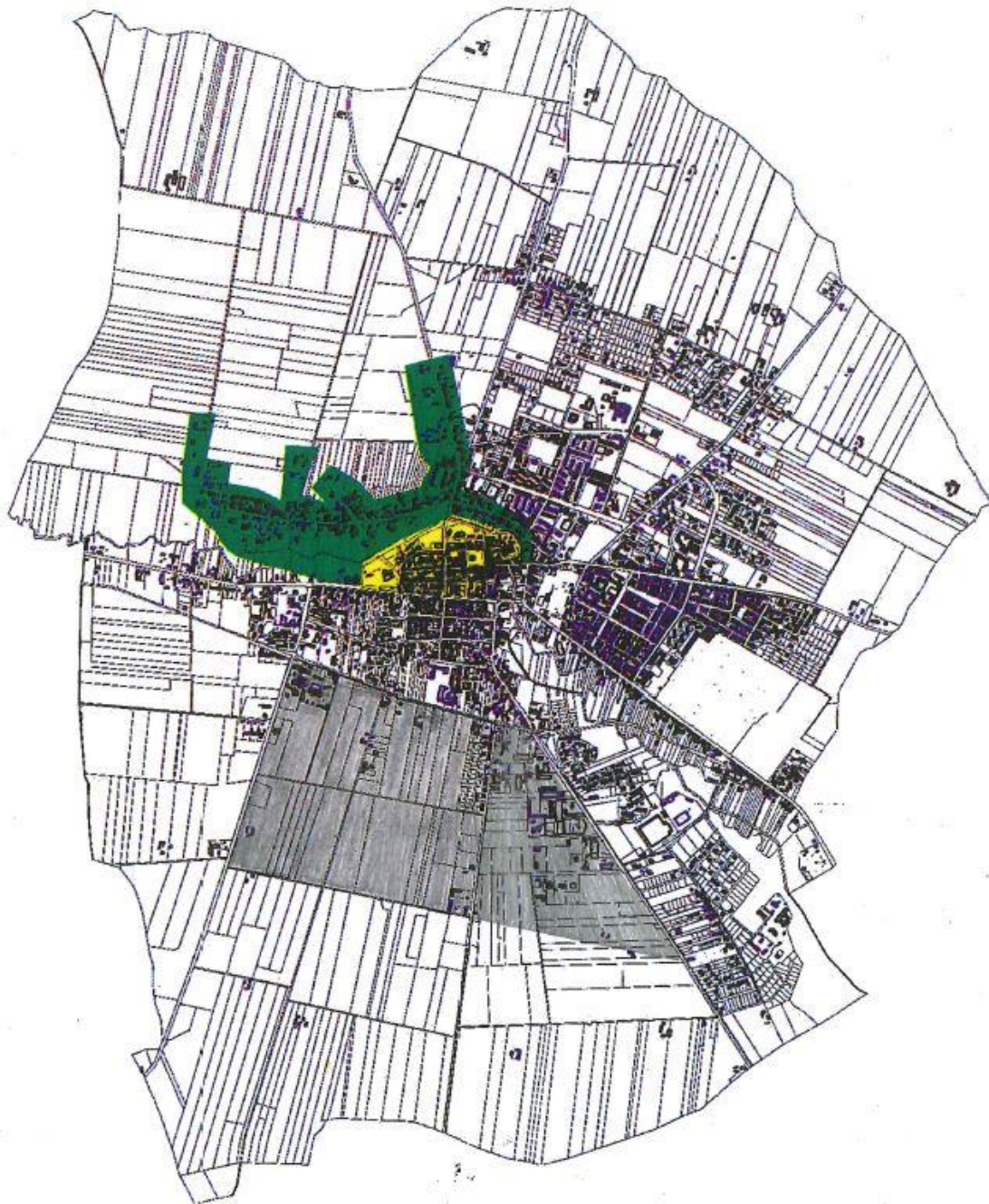
OSI I

To obszar skumulowanych problemów rozwojowych. Na Rysunku 7.6 obszar zaznaczony jest kolorem **zielonym i żółtym**. Kolor zielony obejmuje część osiedla nr 4 (ulice: Świerczewo, Królewiecką (do skrzyżowania z ul. Pukiańca), J. Słowackiego (na odc.800mb w str. Płn.), Zawodzie, Szpitalną, St. Chełchowskiego (na odc.400 mb w str. płn.), Inżynierską (na odc. 400mb w str. Płn.), Zieloną, M. Reja, J. Kochanowskiego, Kąpielową, Mokrą). Kolor żółty obejmuje osiedle nr 2 (ulice: 3 Maja, J. Kilińskiego, Zduńską, Ciechanowską, Pstrą, Św. Stanisława Kostki, J. Dąbrowskiego, Ławniczą Czeladniczą, Nowowarszawską, Warszawską, Rynek, Mostową, Tylną, Kaczą, Przechodnią, B. Joselewicza, Św. Wojciecha).

OSI II

To obszar potencjałów rozwojowych. Na Rysunku 7.6. obszar zaznaczony jest kolorem **szarym**. Obszar położony jest poniżej ulicy Kolejowej, pomiędzy ulicami Leszno a Szosa Ciechanowska.

Rysunek 6.6 Obszary Strategicznej Interwencji na terenie Miasta Przasnysz

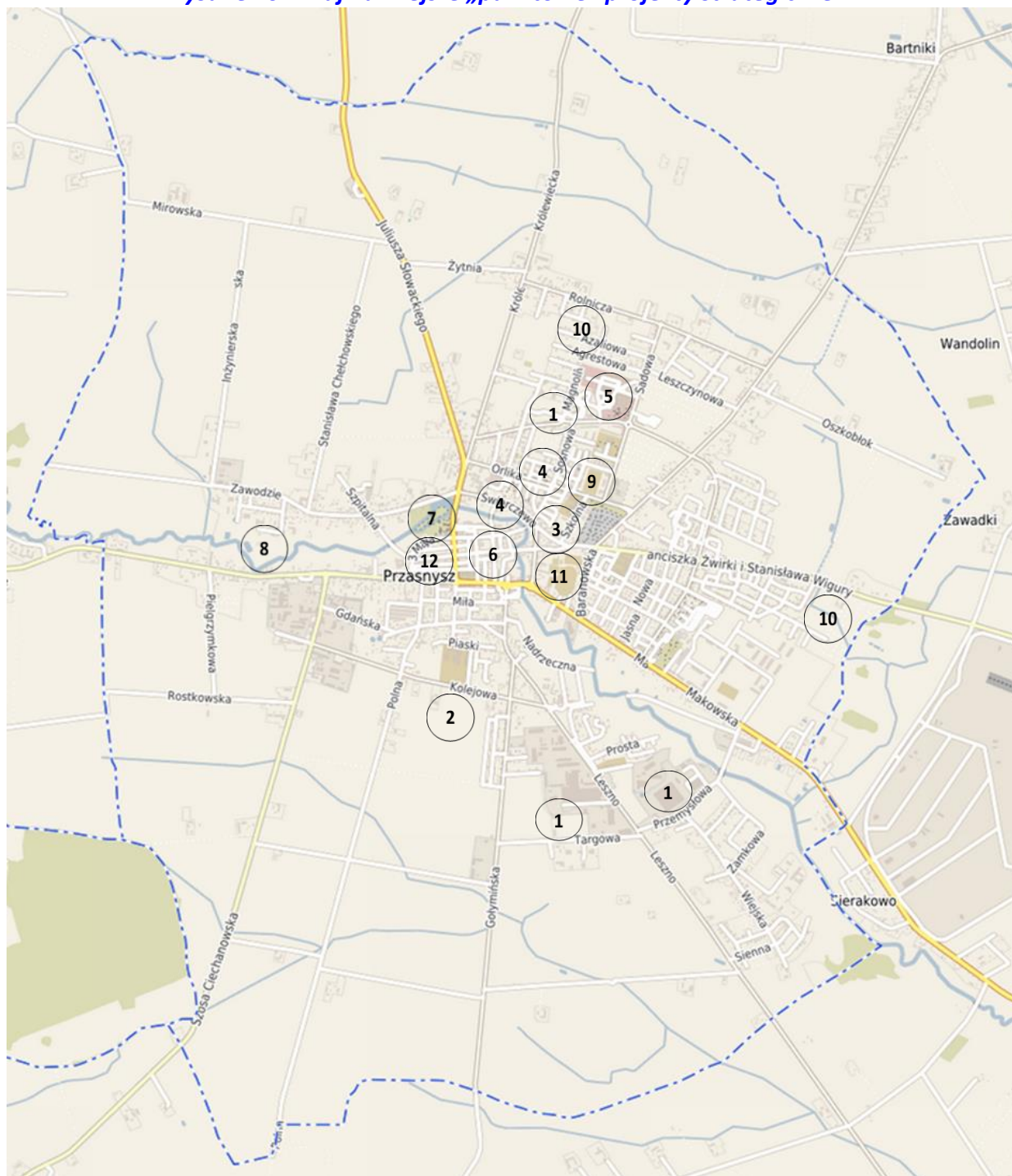

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Mapy określającej obszar zdegradowany – dokumenty gminne.

6.5. Prezentacja przestrzennego rozmieszczenia planowanych działań i oczekiwanych zmian w przestrzeni

Na Rysunku 6.7. przedstawiono rozmieszczenie najważniejszych inwestycji, przewidzianych do realizacji w Strategii Rozwoju miasta Przasnysz.

Rysunek 6.7 Najważniejsze „punktowe” projekty strategiczne

Źródło: Opracowanie własne z wykorzystaniem mapy Geoportalu

1. Budowa i modernizacja połączeń drogowych służących terenom aktywności gospodarczej: ul. Bienia, ul. Targowa, ul. Przemysłowa.
2. Stworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości - zakup działek i ich uzbrojenie pod aktywizację gospodarczą przy ul. Kolejowej.
3. Adaptacja budynku przy ul. Szkolnej na żłobek miejski (mała jedyńka).
4. Remont przedszkola nr 1 i 2 wraz z zagospodarowaniem terenu wokół budynków.

5. Budowa Centrum Opiekuńczo – Mieszkalnego.
6. Projekty w ramach celu 2.1 i 2.2 – Urząd Miasta.
7. Rozbudowa infrastruktury służącej rowerzystom.
8. Tworzenie nowych terenów zielonych i rekreacyjnych ul. Zielona.
9. Tworzenie terenów rekreacyjnych - teren sportowo-rekreacyjny przy ul. Orlika.
10. Opracowanie koncepcji zagospodarowania wód opadowych i roztopowych na osiedlu Wschód, stworzenie infrastruktury do retencjonowania wody, budowa i modernizacja kanalizacji deszczowej.
11. Modernizacja infrastruktury sportowej na obiektach OSiR.
12. Budowa budynku komunalnego. przy ul. Kilińskiego.

6.6. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w mieście

Ustala się następujące rekomendacje wdrożeniowe dla osiągnięcia celów strategii rozwoju w ramach założonego modelu:

1. Zaleca się aktualizację dokumentów z zakresu gospodarki przestrzennej i sporządzenie dodatkowych analiz ekonomicznej, społecznej i przyrodniczej oraz bilansu terenu uwzględniając następujące aspekty: retencję, duży deficyt terenów zielonych, wskazanie doliny rzeki Węgiejki w rejonie os. Błonie jako terenu zielonego, przywracanie rynkowi funkcji centralnego miejsca integrującego mieszkańców z rozwiniętą ofertą handlową, wskazanie nowych terenów pod budownictwo wielorodzinne.
2. Zaleca się podejmowanie działań prowadzących do ochrony środowiska, w szczególności działań w zakresie adaptacji do zmian klimatu, gospodarki niskoemisyjnej, powiększania stref zieleni urządzonej oraz zadrzewień towarzyszących zabudowie. W szczególności zaleca się przeciwdziałać przeznaczeniu gruntów leśnych na cele nieleśne.
3. Dla ochrony zasobów wód powierzchniowych i podziemnych zaleca się nowe obiekty każdorazowo podłączać do sieci kanalizacyjnej, a na terenach bez sieci stosowanie oczyszczalni przydomowych. Zaleca się także wprowadzenie zakazu lokalizacji w sąsiedztwie rzeki Węgiejki obiektów i urządzeń mogących stanowić zagrożenie dla wód powierzchniowych. Konieczne wydaje się także utrzymanie i rozbudowa istniejącego systemu retencji na obszarze miasta, w szczególności utrzymanie naturalnych terenów podmokłych, utrzymanie we właściwym stanie technicznym systemów melioracyjnych, racjonalizację zużycia wód podziemnych, racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi.

4. W celu ochrony powietrza atmosferycznego zaleca się ograniczanie zjawiska „rozlewania się” terenów zabudowy, poprzez realizację zagospodarowania uwzględniającego wytypowane strefy funkcjonalne polityki przestrzennej, ponadto wdrażanie gospodarki niskoemisyjnej, w tym m.in.: wykorzystanie energii odnawialnej, zwłaszcza ze źródeł rozproszonych (mikro- i małych instalacji OZE, jako urządzeń wspomagających lokalne wytwarzanie energii elektrycznej lub ciepłej), termomodernizację budynków, stosowanie efektywnych energetycznie i niskoemisyjnych źródeł ciepła lub paliw stałych wysokiej jakości, sukcesywną gazyfikację Gminy.
5. Rekomenduje się ochronę krajobrazu, w tym kulturowego poprzez wdrożenie skutecznych narzędzi (w szczególności planistycznych) dla ochrony różnorodności przyrodniczo-krajobrazowej i tożsamości kulturowej, w tym sukcesywne objęcie miasta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, wyeksponowanie zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego, zintegrowane ochrony dziedzictwa kulturowego, przyrodniczego i krajobrazu oraz przyjęcie odpowiednich zasad zagospodarowania przestrzeni, przestrzeganie przepisów prawa z zakresu gospodarki odpadami, w szczególności w zakresie ograniczenia powstawania tzw. „dzikich” wysypisk.
6. Zaleca się ochronę obiektów ujętych w gminnej ewidencji zabytków poprzez zahamowanie procesów degradacji obiektów, nakaz wykonywania prac remontowo-konserwatorskich z użyciem tradycyjnych materiałów budowlanych, zmiany sposobu użytkowania zgodnie z przepisami prawa w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami oraz prawa budowlanego, a także w uzgodnieniu z Mazowieckim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków, ochronę zieleni towarzyszącej.
7. Modernizacje, przebudowy lub rozbudowy poszczególnych dróg i układów drogowych powinny być prowadzone sukcesywnie z założeniem osiągnięcia standardów w zakresie szerokości w liniach rozgraniczających, szerokości pasów jezdni, łuków poziomych i pionowych oraz nośności warstwy jezdnej zgodnej z warunkami technicznymi określonymi w stosowanych przepisach prawa.
8. W osiedlach budownictwa wielorodzinnego, zrealizowanych w centrum miasta odczuwalny jest znaczący niedostatek miejsc postojowych dla samochodów. Część osiedli i zespołów mieszkaniowych, głównie zabudowy jednorodzinnej, pozostających w trakcie realizacji posiada braki w zagospodarowaniu w zakresie ulic dojazdowych, chodników, oświetlenia i uzbrojenia oraz ogólnodostępnych terenów zieleni. Największe niedostatki w tym zakresie odczuwa część zabudowy rozproszonej, gdzie ze względu na niską gęstość zabudowy koszty są największe. Zaleca się zatem działania zmierzające do poprawy tychże aspektów, w szczególności zwiększenia liczby miejsc parkingowych oraz powiększenia obszarów zielonych.

9. Istniejąca infrastruktura Mławskiej Kolei Dojazdowej powinna być wykorzystywana wyłącznie do celów turystycznych.
10. Zaleca się dążenie do stworzenia dogodnych, krótkich i bezpiecznych powiązań dla pieszych. W czasie budowy i modernizacji dróg należy je wyposażać w chodniki i przejścia dla pieszych. W szczególności powinno się zapewnić powiązania między rejonami mieszkalnymi i miejscami pracy, szkołami, terenami handlowymi i usługowymi, dopuszczanie ruchu rowerowego na drogach publicznych o mniejszym natężeniu ruchu oraz na drogach wewnętrznych, na terenach rolnych, wspólnie z ruchem pojazdów samochodowych.
11. Teren przeznaczony pod ujmowanie i uzdatnianie wody powinien być zarezerwowany tylko do tego celu i uporządkowany. Nie zaleca się budowy obiektów kubaturowych z wyjątkiem służących pozyskiwaniu i uzdatnianiu wody. Dalszy rozwój miasta będzie wymagał systematycznej modernizacji (przebudowy niektórych odcinków magistrali wodociągowych) i rozbudowy rozdzielczej sieci wodociągowej (o odcinki na terenach wyznaczonych pod zabudowę, dotychczas nieuzbrojonych), w oparciu o już istniejące odcinki sieci. Jako zasadę przyjmuje się, że rozbudowa sieci wodociągowej będzie w miarę możliwości prowadzona w liniach rozgraniczających drogi.
12. Zaleca się rozbudowę sieci kanalizacyjnej w oparciu o istniejącą oczyszczalnię, w pierwszej kolejności na terenach o gęstej zabudowie. Jako zasadę powinno się przyjmować, że rozbudowa sieci będzie w miarę możliwości prowadzona w liniach rozgraniczających drogi.
13. Zasilanie Przasnysza w energię elektryczną odbywa się i odbywać się będzie docelowo w oparciu o istniejącą linię WN 110 kV relacji Ostrołęka – Ciechanów. Wszystkie nowo budowane oraz modernizowane linie energetyczne niskiego napięcia wykonywane powinny być jako linie kablowe podziemne.
14. Zaleca się rozbudowę sieci gazowej na wszystkich terenach mieszkaniowych o zwartej zabudowie oraz na wszystkich terenach produkcyjnych i usługowych.
15. Proponuje się rozbudowę zasięgu systemu sieciowego ogólnej dostępności do szerokopasmowego internetu. Nowoczesne techniki informacyjne mogą przyczynić się do „odprzeźnienia” wielu inwestycji i szybszego rozwoju miasta.
16. Podstawowym źródłem ciepła oraz ciepłej wody dla miasta jest ciepłownia, zlokalizowana w północno-wschodniej części miasta przy ul. Orlika 29. Nie rekomenduje się znaczącej rozbudowy sieci. Zakłada się stopniową modernizację wysokoparametrowych i niskoparametrowych sieci ciepłowniczych, która polegać powinna na wymianie sieci wykonanej z tradycyjnych materiałów na sieci preizolowane (z systemem wykrywania przecieków), co prowadzić powinno do zmniejszania strat ciepła na przesyle. Budownictwo jednorodzinne powinno inwestować w systemy ogrzewania oparte na gazie płynnym, oleju lub paliwach stałych i biomasie.

17. Na terenie miasta nie funkcjonuje i nie przewiduje się lokalizacji składowiska odpadów.
18. Zaleca się uwzględnienie w polityce przestrzennej lokalizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, wskazanych w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego, w Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego, Planie Gospodarki Odpadami dla Województwa Mazowieckiego, Strategii Rozwoju Powiatu Przasnyskiego.
19. W obszarze studium, tj. w granicach administracyjnych gminy miejskiej Przasnysz nie wyznacza się obszarów, dla których istnieje obowiązek sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Zaleca się jednak sukcesywne obejmowanie terenów gminy miejskiej Przasnysz miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, terenów rozwoju mieszkalnictwa, terenów aktywności gospodarczej, terenów usługowych oraz ewentualnie dla pozostałych obszarów. Wskazuje się potrzebę rozsądnego ograniczania nowych terenów na cele zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i priorytetowe traktowanie zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej.
20. Rekomenduje się podejmowanie działań służących ochronie rolniczej przestrzeni produkcyjnej, w szczególności pozostawiania roślinności na obszarach zagrożonych erozją przestrzeni o urozmaiconej rzeźbie terenu. Zaleca się także podtrzymywanie ekologicznej funkcji lasów i prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej.
21. Na obszarze miasta Przasnysz nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią, zagrożenia ruchami masowymi ziemi czy udokumentowane złoża kopalin, w związku z czym nie formułuje się zaleceń w tym zakresie. Nie ma także obszarów pomników zagłady, obszarów wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji czy remediacji.
22. Zaleca się wykorzystywanie aktywnej polityki przestrzennej dla łagodzenia negatywnych zjawisk obszarów zdegradowanych, w szczególności polityki sprzyjającej aktywizacji gospodarczej i społecznej.

7. Karty projektów strategicznych

Cel strategiczny nr 1	PRZASNYSZ MIASTEM PRĘŻNEJ I NOWOCZESNEJ GOSPODARKI		
Cel operacyjny	1.1. Warunki do rozwoju biznesu		
Jednostka koordynująca	Urząd Miasta	Inne podmioty uczestniczące w projekcie	Mieszkańcy, Przedsiębiorcy, Powiat Przasnyski,
Beneficjenci	Mieszkańcy, przedsiębiorcy, odwiedzający		
Projekty	Zakres oddziaływania	Czas realizacji	
1. Opracowanie i wdrożenie programu rozwoju przedsiębiorczości w mieście.	Lokalny i ponadlokalny	2022-2030	
2. Opracowanie kompleksowej oferty dla potencjalnych inwestorów (dostępność terenów inwestycyjnych, wspólna promocja, „przyjazny urząd” - utworzenie stanowiska w strukturze organizacyjnej UM dedykowanego do obsługi podmiotów prowadzących działalność gospodarczą).	Ponadlokalny	2022-2030	
3. Cykliczne spotkania przedsiębiorców z władzami miasta jako elementem sieciowania biznesu.	Lokalny i ponadlokalny	2022-2030	
4. Opracowanie i wdrożenie zasad współpracy z powiatem w zakresie rozwoju przedsiębiorczości (m.in. kroczący inkubator, zaktywizowanie działania Rady Przedsiębiorczości).	Ponadlokalny	2022-2030	
5. Uregulowanie stanu prawnego oraz modernizacja targowiska przy ul. Orlika.	Ponadlokalny	2022-2030	
6. Stworzenie nowych miejsc postojowych w rejonie targowiska na ul. Polnej.	Ponadlokalny	2022-2030	
7. Budowa i modernizacja połączeń drogowych służących terenom aktywności gospodarczej: ul. Bienia, ul. Targowa, ul. Przemysłowa.	Lokalny	2022-2030	
8. Stworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości - zakup działek i ich uzbrojenie pod aktywizację gospodarczą przy ul. Kolejowej.	Lokalny	2022-2030	
9. Poprawa infrastruktury miejskiej, w tym drogowej w strefie aktywności gospodarczej (ul. Targowa, targowisko przy ul. Gołymińskiej).	Ponadlokalny	2022-2030	
Oczekiwane rezultaty planowanych projektów i wskaźniki ich osiągnięcia			
1. Liczba opracowanych i wdrożonych programów rozwoju przedsiębiorczości.			
2. Liczba opracowanych ofert.			

3. Liczba zrealizowanych spotkań.
4. Liczba podjętych wspólnie z powiatem inicjatyw.
5. Liczba zmodernizowanych targowisk.
6. Liczba stworzonych miejsc postojowych.
7. Liczba zbudowanych i zmodernizowanych połączeń drogowych służących terenom aktywności gospodarczej.
8. Liczba zakupionych i uzbrojonych działek.
9. Liczba inwestycji infrastrukturalnych w strefie aktywności gospodarczej.

Źródła finansowania

EFRR (Cyfrowa Polska), Środki unijne, Inne Środki krajowe, budżet własny, środki prywatne (w tym PPP)

Powiązanie projektów z innymi celami strategicznymi

Projekty powiązane są z pozostałymi celami strategicznymi tj. nr 2 Przasnysz Miastem Atrakcyjnym do Życia oraz nr 3 Przasnysz Miastem Zielonej, Funkcjonalnej i Estetycznej Przestrzeni. Ich realizacja pozwoli na poprawę warunków do prowadzenia biznesu i stworzenia nowych miejsc pracy oraz poprawi jakość i estetykę przestrzeni miasta.

Cel strategiczny nr 1	PRZASNYSZ MIASTEM PRĘŻNEJ I NOWOCZESNEJ GOSPODARKI		
Cel operacyjny	1.2. Nowoczesny rynek pracy		
Jednostka koordynująca	Urząd Miasta	Inne podmioty uczestniczące w projekcie	Mieszkańcy, Młodzieżowa Rada Miasta Młodzież, Przedsiębiorcy, Powiat Przasnyski, prywatni inwestorzy
Beneficjenci	Mieszkańcy, młodzież, przedsiębiorcy, odwiedzający		
Projekty		Zakres oddziaływania	Czas realizacji
1. Realizacja projektów edukacyjnych budujących kompetencje kluczowe i potrzebne na rynku pracy, promocja nauk ścisłych i innowacji.		Lokalny i ponadlokalny	2022-2030
2. Opracowanie i wdrożenie zasad współpracy z powiatem w zakresie budowy nowoczesnego rynku pracy (analiza zawodów potrzebnych i oczekiwanych w przyszłości, konsultacje z przedsiębiorcami, edukacja 4.0 i przemysł 4.0, cyfrowa transformacja, robotyzacja, AI&VR&AR,		Lokalny i ponadlokalny	2022-2030

praca zdalna, branże kreatywne, organizacja hackathonów).		
3. Budowa nowoczesnej infrastruktury teleinformatycznej stwarzającej warunki do pracy zdalnej.	Lokalny	2022-2030
4. Nadanie nowej formuły działania Młodzieżowej Rady Miasta Przasnysza (cykliczne badania potrzeb młodzieży w zakresie m.in. oczekiwań w zakresie warunków pracy w mieście, współtworzenie systemów stypendialnych zachęcających młodzież do powrotu do miasta po zakończeniu studiów, organizowanie wizyt studyjnych).	Lokalny	2022-2030
Oczekiwane rezultaty planowanych projektów i wskaźniki ich osiągnięcia		
1. Liczba i wartość zrealizowanych projektów edukacyjnych. 2. Liczba podjętych wspólnie z powiatem inicjatyw. 3. Liczba i wartość projektów w zakresie budowy nowoczesnej infrastruktury teleinformatycznej. 4. Liczba inicjatyw podjętych przez Młodzieżową Radę Miasta.		
Źródła finansowania		
Środki krajowe, budżet własny, Środki unijne, środki prywatne (w tym PPP)		
Powiązanie projektów z innymi celami operacyjnymi	Projekty powiązane są szczególnie z celem strategicznym nr 2 Przasnysz Miastem Atrakcyjnym do Życia. Ich realizacja pozwoli na poprawę warunków do rozwoju kapitału ludzkiego w mieście oraz zachęci osoby w wieku produkcyjnym do pozostania w mieście lub powrotu po zakończeniu edukacji. Zmieni się także wizerunek miasta wraz ze wzmocnieniem tożsamości lokalnej.	

Cel strategiczny nr 2	PRZASNYSZ MIASTEM ATRAKCYJNYM DO ŻYCIA		
Cel operacyjny	2.1. Dostępność usług publicznych o wysokiej jakości		
Jednostka koordynująca	Urząd Miasta	Inne podmioty uczestniczące w projekcie	Mieszkańcy, Powiat Przasnyski, prywatni inwestorzy
Beneficjenci	Mieszkańcy, przedsiębiorcy, odwiedzający		
Projekty		Zakres oddziaływania	Czas realizacji
1. Adaptacja budynku przy ul. Szkolnej na żłobek miejski.		Lokalny	2022-2030
2. Poprawa warunków infrastrukturalnych miejskich placówek oświatowych.		Lokalny	2022-2030

3. Zwiększenie atrakcyjności edukacji publicznej – zajęcia pozalekcyjne z zakresu nowych technologii, wdrożenie programów podnoszących jakość edukacji poprzez systemowe aplikowanie o środki zewnętrzne oraz udział w projektach europejskich).	Lokalny	2022-2030
4. Transport kolejowy z Warszawą wraz ze zintegrowanymi rozwiązaniami komunikacyjnymi		
5. Opracowanie i wdrożenie programu działań na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi.	Lokalny	2022-2030
6. Zwiększenie dostępności architektonicznej budynku UM (przebudowa Biura Obsługi Interesantów z dostosowaniem dla osób z niepełnosprawnościami oraz zakup mebli dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami).	Lokalny	2022-2030
7. Opracowanie wspólnego kalendarza wydarzeń kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych.	Lokalny i ponad-lokalny	2022-2030
8. Aplikacja mobilna – przewodnik po Przasnyszu, informator o bieżących wydarzeniach kulturalnych, sportowo-rekreacyjnych, z możliwością rezerwacji usług (opracowana np. w ramach hackathonu).	Ponadlokalny	2022-2030
9. Działania mające na celu zwiększenie bezpieczeństwa (kampanie edukacyjne i profilaktyczne, rozbudowa monitoringu wizyjnego).	Lokalny	2022-2030
10. Rozwijanie innowacyjnej działalności MOPS (projekty pilotażowe).	Lokalny	2022-2030
11. Opracowanie programu wsparcia seniorów i jego realizacja.	Lokalny	2022-2030
12. Budowa Centrum Opiekuńczo – Mieszkalnego.	Ponadlokalny	2022-2030
13. Rozwój form wsparcia dla grup zmarginalizowanych: Klub Samopomocy, Klub Integracji Społecznej, spółdzielnia socjalna osób prawnych, świetlica socjoterapeutyczna dla młodzieży.	Lokalny	2022-2030
14. Poprawa poziomu cyberbezpieczeństwa, przygotowanie infrastruktury teleinformatycznej UM do pracy zdalnej w sytuacjach nadzwyczajnych, elektronizacja procedur administracyjnych, wirtualna obsługa interesantów.	Lokalny	2022-2023
15. Podnoszenie kompetencji pracowników (program szkoleń dla pracowników UM).	Lokalny	2022-2030

Oczekiwane rezultaty planowanych projektów i wskaźniki ich osiągnięcia

1. Liczba zaadaptowanych budynków.
2. Liczba obiektów z poprawionymi elementami infrastruktury.
3. Liczba zajęć pozalekcyjnych zaoferowanych w celu zwiększenia atrakcyjności edukacji publicznej.
4. Liczba realizowanych połączeń kolejowych.
5. Liczba przygotowanych dokumentów.
6. Liczba obiektów ze zwiększoną dostępnością.

<p>7. Liczba wydarzeń kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych.</p> <p>8. Liczba stworzonych aplikacji.</p> <p>9. Liczba podjętych inicjatyw w zakresie zwiększenia bezpieczeństwa.</p> <p>10. Liczba i wartość zrealizowanych projektów pilotażowych.</p> <p>11. Liczba przygotowanych dokumentów.</p> <p>12. Liczba wybudowanych obiektów.</p> <p>13. Liczba podjętych inicjatyw.</p> <p>14. Liczba wdrożonych inicjatyw.</p> <p>15. Liczba zrealizowanych szkoleń.</p>		
Źródła finansowania		
Środki krajowe, budżet własny, Środki unijne, środki prywatne		
<table border="1" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 50%;">Powiązanie projektów z innymi celami strategicznymi</td> <td>Projekty powiązane są z pozostałymi celami strategicznymi, tj. nr 1 Przasnysz Miastem Prężnej i Nowoczesnej Gospodarki oraz nr 3 Przasnysz Miastem Zielonej, Funkcjonalnej i Estetycznej Przestrzeni. Ich realizacja pozwoli na poprawę atrakcyjności gospodarczej z uwagi na poprawę warunków komunikacyjnych, a także wpłynie to na lepszą funkcjonalność przestrzeni miasta.</td> </tr> </table>	Powiązanie projektów z innymi celami strategicznymi	Projekty powiązane są z pozostałymi celami strategicznymi, tj. nr 1 Przasnysz Miastem Prężnej i Nowoczesnej Gospodarki oraz nr 3 Przasnysz Miastem Zielonej, Funkcjonalnej i Estetycznej Przestrzeni. Ich realizacja pozwoli na poprawę atrakcyjności gospodarczej z uwagi na poprawę warunków komunikacyjnych, a także wpłynie to na lepszą funkcjonalność przestrzeni miasta.
Powiązanie projektów z innymi celami strategicznymi	Projekty powiązane są z pozostałymi celami strategicznymi, tj. nr 1 Przasnysz Miastem Prężnej i Nowoczesnej Gospodarki oraz nr 3 Przasnysz Miastem Zielonej, Funkcjonalnej i Estetycznej Przestrzeni. Ich realizacja pozwoli na poprawę atrakcyjności gospodarczej z uwagi na poprawę warunków komunikacyjnych, a także wpłynie to na lepszą funkcjonalność przestrzeni miasta.	

Cel strategiczny nr 2	PRZASNYSZ MIASTEM ATRAKCYJNYM DO ŻYCIA		
Cel operacyjny	2.2. Współzarządzanie miastem		
Jednostka koordynująca	Urząd Miasta	Inne podmioty uczestniczące w projekcie	Mieszkańcy, Powiat Przasnyski, prywatni inwestorzy
Beneficjenci	Mieszkańcy, przedsiębiorcy, odwiedzający		
Projekty		Zakres oddziaływania	Czas realizacji
1. Rozwijanie współpracy z organizacjami pozarządowymi i grupami nieformalnymi (nowe dofinansowane zadania np. z zakresu edukacji ekologicznej).		Lokalny i ponadlokalny	2022-2030
2. Rozwijanie form konsultacji społecznych i współpracy z organami konsultacyjno-doradczymi.		Lokalny	2022-2030
3. Zmiana formuły Budżetu Obywatelskiego o zielone projekty.		Lokalny	2022-2030
Oczekiwane rezultaty planowanych projektów i wskaźniki ich osiągnięcia			

1. Liczba podjętych i zrealizowanych inicjatyw. 2. Liczba podjętych i zrealizowanych inicjatyw. 3. Liczba zrealizowanych projektów.	
Źródła finansowania	
Środki krajowe, budżet własny, Środki unijne, środki prywatne (w tym PPP)	
Powiązanie projektów z innymi celami strategicznymi	Projekty powiązane są z pozostałymi celami strategicznymi tj. nr 1 Przasnysz Miastem Prężnej i Nowoczesnej Gospodarki oraz nr 3 Przasnysz Miastem Zielonej, Funkcjonalnej i Estetycznej Przestrzeni. Ich realizacja pozwoli na poprawę atrakcyjności gospodarczej z uwagi na poprawę warunków komunikacyjnych, a także wpłynie to na lepszą funkcjonalność przestrzeni miasta

Cel strategiczny nr 2	PRZASNYSZ MIASTEM ATRAKCYJNYM DO ŻYCIA		
Cel operacyjny	2.3. Tożsamość lokalna i współpraca ponadlokalna		
Jednostka koordynująca	Urząd Miasta	Inne podmioty uczestniczące w projekcie	Mieszkańcy, Powiat Przasnyski, prywatni inwestorzy
Beneficjenci	Mieszkańcy, przedsiębiorcy, odwiedzający		
	Projekty	Zakres oddziaływania	Czas realizacji
	1. Dalsze wspieranie aktywności lokalnych NGO wraz z nowymi specjalizacjami np. w zakresie edukacji ekologicznej, uzyskanie statusu OPP, promocja przekazywania 1% podatku).	Lokalny i ponadlokalny	2022-2030
	2. Podniesienie walorów turystycznych miasta poprzez utworzenie kompleksu turystyczno-rekreacyjnego przy rz. Węgiec.	Ponadlokalny	2022-2030
	3. Program wsparcia dla grup zmarginalizowanych.	Ponadlokalny	2022-2030
	4. Promocja postaci związanych z miastem, publikacje oraz wydarzenia nawiązujące do historii miasta, organizacja zajęć dla dzieci i młodzieży popularyzujących historię i dziedzictwo kulturowe miasta, organizacja wydarzeń integrujących mieszkańców.	Ponadlokalny	2022-2030
	5. Akademia Młodego Samorządowca.	Ponadlokalny	2022-2030

6. Tworzenie infrastruktury i narzędzi rozwijających turystykę związaną z postacią św. Stanisława Kostki	Ponadlokalny	2022-2030
Oczekiwane rezultaty planowanych projektów i wskaźniki ich osiągnięcia		
1. Liczba podjętych i zrealizowanych inicjatyw. 2. Liczba zrealizowanych projektów. 3. Liczba podjętych i zrealizowanych inicjatyw. 4. Liczba podjętych i zrealizowanych inicjatyw. 5. Liczba podjętych i zrealizowanych inicjatyw. 6. Liczba podjętych i zrealizowanych inicjatyw.		
Źródła finansowania		
Środki krajowe, budżet własny, Środki unijne, środki prywatne (w tym PPP)		
Powiązanie projektów z innymi celami strategicznymi	Projekty powiązane są z pozostałymi celami strategicznymi tj. nr 1 Przasnysz Miastem Prężnej i Nowoczesnej Gospodarki oraz nr 3 Przasnysz Miastem Zielonej, Funkcjonalnej i Estetycznej Przestrzeni. Ich realizacja pozwoli na wzrost przedsiębiorczości w branży turystyka i rekreacja oraz wpłynie na poprawę środowiska, poprzez nowe, proekologiczne specjalizacje NGO.	

Cel strategiczny nr 3	PRZASNYSZ MIASTEM ZIELONEJ, FUNKCJONALNEJ I ESTETYCZNEJ PRZESTRZENI		
Cel operacyjny	3.1. Czyste środowisko		
Jednostka koordynująca	Urząd Miasta	Inne podmioty uczestniczące w projekcie	Mieszkańcy, Powiat Przasnyski, prywatni inwestorzy
Beneficjenci	Mieszkańcy, przedsiębiorcy, odwiedzający		
Projekty		Zakres oddziaływania	Czas realizacji
1. Tworzenie nowych terenów zielonych, uzupełnienie zieleni w przestrzeni miejskiej, zwiększenie bioróżnorodności terenów zielonych, tworzenie ścieżek przyrodniczych.		Lokalny i ponadlokalny	2022-2030
2. Rewitalizacja parku miejskiego III etap.		Lokalny	2022-2030
3. Nowa formuła Budżetu Obywatelskiego – obowiązkowe projekty związane z zazielenianiem miasta.		Lokalny	2022-2030

4. Stworzenie w urzędzie stanowiska Eko-doradcy (koordynacja edukacji ekologicznej, doradztwo dla mieszkańców w pozyskiwaniu funduszy na wymianę źródeł ciepła i inne działania proekologiczne).	Ponadlokalny	2022-2030
5. Program edukacji ekologicznej (w jednostkach oświatowych, pikniki przyrodnicze).	Lokalny i ponadlokalny	2022-2030
6. Popularyzacja wspólnych inicjatyw sprzyjających zazielenianiu miasta np. konkurs „Zielone Ogródki Sąsiedzkie”	Lokalny	2022-2030
7. Opracowanie i wdrożenie Planu adaptacji Miasta Przasnysz do zmian klimatu.	Ponadlokalny	2022-2030
8. Opracowanie koncepcji zagospodarowania wód opadowych i roztopowych na osiedlu Wschód i Północ, stworzenie infrastruktury do retencjonowania wody, budowa i modernizacja kanalizacji deszczowej.	Ponadlokalny	2022-2030
9. Kontynuacja programu wymiany źródeł ciepła i monitorowanie jakości powietrza.	Lokalny	2022-2030
10. Wymiana oświetlenia w budynkach użyteczności publicznej na energooszczędne.	Lokalny i ponadlokalny	2022-2030
11. Wykorzystanie nowoczesnych materiałów i technologii sprzyjających środowisku w infrastrukturze miejskiej (np. smogochłonne farby, instalacje fotowoltaiczne, termomodernizacje budynków).	Lokalny i ponadlokalny	2022-2030
12. Działania promujące i stwarzające warunki do rozwoju elektromobilności miejskiej.	Lokalny	2022-2030
Oczekiwane rezultaty planowanych projektów i wskaźniki ich osiągnięcia		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Powierzchnia nowych terenów zielonych. 2. Powierzchnia zrewitalizowanego parku. 3. Liczba zrealizowanych projektów. 4. Liczba stworzonych etatów. 5. Liczba podjętych i zrealizowanych inicjatyw. 6. Liczba podjętych i zrealizowanych inicjatyw. 7. Liczba opracowanych dokumentów. 8. Liczba opracowanych dokumentów, liczba zrealizowanych inwestycji. 9. Liczba obiektów z nowymi ekologicznymi źródłami ciepła. 10. Liczba obiektów, w których wymieniono oświetlenie. 11. Liczba obiektów, w których zastosowano nowoczesne materiały i technologie. 12. Liczba podjętych i zrealizowanych inicjatyw. 		
Źródła finansowania		
Środki krajowe, budżet własny, Środki unijne, środki prywatne (w tym PPP)		
Powiązanie projektów z innymi celami strategicznymi	Projekty powiązane są z pozostałymi celami strategicznymi, a w szczególności z celem nr 2 Przasnysz Miastem Atrakcyjnym do Życia. Ich realizacja pozwoli na wzrost tożsamości	

	z miastem poprzez realizację wspólnych inicjatyw i zjednoczenia mieszkańców wokół wyzwania jakim jest poprawa jakości środowiska dla lepszej jakości ich życia.
--	---

Cel strategiczny nr 3	PRZASNYSZ MIASTEM ZIELONEJ, FUNKCJONALNEJ I ESTETYCZNEJ PRZESTRZENI		
Cel operacyjny	3.2. Nowoczesna infrastruktura, atrakcyjna oferta mieszkaniowa		
Jednostka koordynująca	Urząd Miasta	Inne podmioty uczestniczące w projekcie	Mieszkańcy, Powiat Przasnyski, prywatni inwestorzy
Beneficjenci	Mieszkańcy, przedsiębiorcy, odwiedzający		
	Projekty	Zakres oddziaływania	Czas realizacji
	1. Zwiększenie atrakcyjności istniejących (i stworzenie nowych) terenów sportowo-rekreacyjnych z elementami zieleni.	Lokalny i ponadlokalny	2022-2030
	2. Utworzenie nowych terenów zielonych m.in skwerów, parku miejskiego, zazielenianie terenów miejskich.	Lokalny i ponadlokalny	2022-2030
	3. Modernizacja infrastruktury sportowej na obiektach OSiR.	Lokalny i ponadlokalny	2022-2030
	4. Zagospodarowanie pustostanów (m.in. ul. 3 maja 21, ul. Św. Stanisława Kostki, ul. Piłsudskiego, ul. Kilińskiego 16,) na budynki usługowo – mieszkalne i realizacja inwestycji.	Ponadlokalny	2022-2030
	5. Budowa budynku komunalnego.	Ponadlokalny	2022-2030
Oczekiwane rezultaty planowanych projektów i wskaźniki ich osiągnięcia			
1. Powierzchnia nowych obiektów o przeznaczeniu sportowo rekreacyjnym. 2. Powierzchnia nowych terenów zielonych. 3. Liczba zmodernizowanych obiektów infrastruktury sportowej. 4. Liczba i powierzchnia zagospodarowanych pustostanów. 5. Powierzchnia budynku komunalnego i liczba oddanych do użytku mieszkań.			
Źródła finansowania			
Środki krajowe, budżet własny, Środki unijne, środki prywatne (w tym PPP)			
Powiązanie projektów z innymi celami strategicznymi	Projekty powiązane są z pozostałymi celami strategicznymi tj. nr 1 Przasnysz Miastem Prężnej i Nowoczesnej Gospodarki oraz nr 2		

	Przasnysz Miastem Atrakcyjnym do Życia. Ich realizacja poszerzy ofertę spędzania czasu wolnego w mieście przez jego mieszkańców co zwiększy identyfikację z miastem oraz jego promocję i wzrost funkcji turystycznych. Nowe budynki usługowo-mieszkalne to nie tylko stymulowanie rozwoju branży usługowej, ale także sygnał dla młodych rodzin, którym miasto stwarza warunki mieszkaniowe.
--	--

Cel strategiczny nr 3	PRZASNYSZ MIASTEM ZIELONEJ, FUNKCJONALNEJ I ESTETYCZNEJ PRZESTRZENI		
Cel operacyjny	3.3. Uporządkowana przestrzeń		
Jednostka koordynująca	Urząd Miasta	Inne podmioty uczestniczące w projekcie	Mieszkańcy, Powiat Przasnyski, prywatni inwestorzy
Beneficjenci	Mieszkańcy, przedsiębiorcy, odwiedzający		
	Projekty	Zakres oddziaływania	Czas realizacji
	1. Rozwój systemu monitoringu miejskiego	Lokalny	2022-2030
	2. Tworzenie nowoczesnych rozwiązań komunikacyjnych (budowa nowych i remont istniejących połączeń drogowych)	Lokalny	2022-2030
	3. Stworzenie stref aktywności dla różnych grup wiekowych i realizacji ich potrzeb poprzez zintegrowanie istniejących i stworzenie nowych terenów sportowo-rekreacyjnych z elementami zieleni.	Lokalny	2022-2030
	4. Opracowanie i wdrożenie uchwały krajobrazowej.	Ponadlokalny	2022-2030
	5. Opracowanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego z zakazem zabudowy terenów rolnych oraz wskazaniem obszarów do realizacji inwestycji związanych z Odnawialnymi Źródłami Energii.	Ponadlokalny	2022-2030
	6. Opracowanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w celu wskazania terenów przeznaczonych pod działalność gospodarczą.	Ponadlokalny	2022-2030
	7. Inwestycje poprawiające stan, jakość i bezpieczeństwo infrastruktury miejskiej.	Lokalny	2022-2030
	8. Rozbudowa infrastruktury służącej rowerzystom (np. budowa nowych ścieżek i ciągów pieszo-rowerowych,	Lokalny i ponadlokalny	2022-2030

stojaki na rowery, system rowerów miejskich, stacje naprawy rowerów).			
Oczekiwane rezultaty planowanych projektów i wskaźniki ich osiągnięcia			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba kamer monitoringu miejskiego. 2. Długość nowych i wyremontowanych połączeń drogowych. 3. Liczba/powierzchnia stworzonych stref. 4. Liczba podjętych uchwał. 5. Powierzchnia terenu objęta mpzp. 6. Powierzchnia terenu objęta mpzp. 7. Liczba podjętych i zrealizowanych inicjatyw. 8. Długość nowych ścieżek i ciągów pieszo-rowerowych, liczba urządzeń służących rowerzystom w przestrzeni miejskiej. 			
Źródła finansowania			
Środki krajowe, budżet własny, Środki unijne, środki prywatne (w tym PPP)			
Powiązanie projektów z innymi celami strategicznymi		<p>Projekty powiązane są z pozostałymi celami strategicznymi tj. nr 1 Przasnysz Miastem Prężnej i Nowoczesnej Gospodarki oraz nr 2 Przasnysz Miastem Atrakcyjnym do Życia. Ich realizacja pozwoli na wzrost przedsiębiorczości oraz będzie zachętą do pojawienia się nowych inwestorów. Bez wątplenia poprawi się jakość i dostępność usług publicznych. Ład przestrzenny miasta z racjonalnym kreowaniem jego funkcji to ważny element rozwoju gospodarczego miasta i stabilności jego finansów.</p>	

8. System realizacji strategii rozwoju

8.1. Podmioty zaangażowane w realizację strategii rozwoju

Sprawny system instytucjonalny jest warunkiem koniecznym dla efektywnej realizacji zapisów strategii rozwoju. System taki tworzy ramy prawne i funkcjonalne niezbędne do zaplanowania i rozdzielania zadań, śledzenia postępów w ich wdrażaniu, okresowej oceny, ewaluacji, nanoszenia korekt i uzupełnień oraz wprowadzania do dokumentu nowych propozycji. System ten wyglądać będzie następująco:

Rysunek 8.1 System instytucjonalny realizacji Strategii Rozwoju Miasta Przasnysz

Ramy prawne	<ul style="list-style-type: none">• Rada Miejska w Przasnyszu• Burmistrz Przasnysza• Ustawodawstwo ponadkrajowe, krajowe i regionalne
Zarządzanie operacyjne	<ul style="list-style-type: none">• Koordynator Strategii Rozwoju• Wydziały i jednostki Urzędu Miasta
Montaż finansowy	<ul style="list-style-type: none">• Koordynator Strategii Rozwoju• Skarbnik Miasta Przasnysz• Partnerzy ponadlokalni
Zbieranie i dostarczanie danych	<ul style="list-style-type: none">• Wydziały Urzędu Miasta i pozostałe miejskie jednostki organizacyjne• Eksperti zewnętrzni
Monitoring i ewaluacja	<ul style="list-style-type: none">• Koordynator Strategii rozwoju• Rada Miejska w Przasnyszu• Burmistrz Przasnysza
Otwarte rządy	<ul style="list-style-type: none">• Mieszkańcy• Organizacje społeczne• Partnerzy ponadlokalni

Źródło: Opracowanie własne

8.2. Regulacje prawne

Podstawowym aktem prawnym regulującym przygotowanie Strategii Rozwoju Miasta Przasnysz jest ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2022 r., poz. 559, 583). Artykuł 10e.1 określa, iż gmina może opracować strategię rozwoju gminy, spójną ze strategią rozwoju województwa oraz strategią rozwoju ponadlokalnego, obejmującego tę gminę. Ten sam artykuł precyzuje, co powinien zawierać dokument.

Innym ważnym aktem prawnym jest ustawa z dnia 6 grudnia 2006 roku o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2021 r. poz. 1057). Zgodnie z art. 4 te same ustawy strategia rozwoju to element prowadzonej polityki rozwoju. Co także niezwykle istotne, strategia rozwoju gminy (art. 6 pkt 3) podlega konsultacjom w szczególności z sąsiednimi gminami i ich związkami, lokalnymi partnerami społecznymi i gospodarczymi, mieszkańcami gminy oraz z właściwym dyrektorem regionalnego zarządu gospodarki wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie. Ponadto (art. 6a) przy opracowywaniu dokumentu, stosuje się przepisy ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2021 r. poz. 2373, 2389).

Nowym i niezwykle ważnym elementem strategii rozwoju, jest model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, którego rola sprowadza się do:

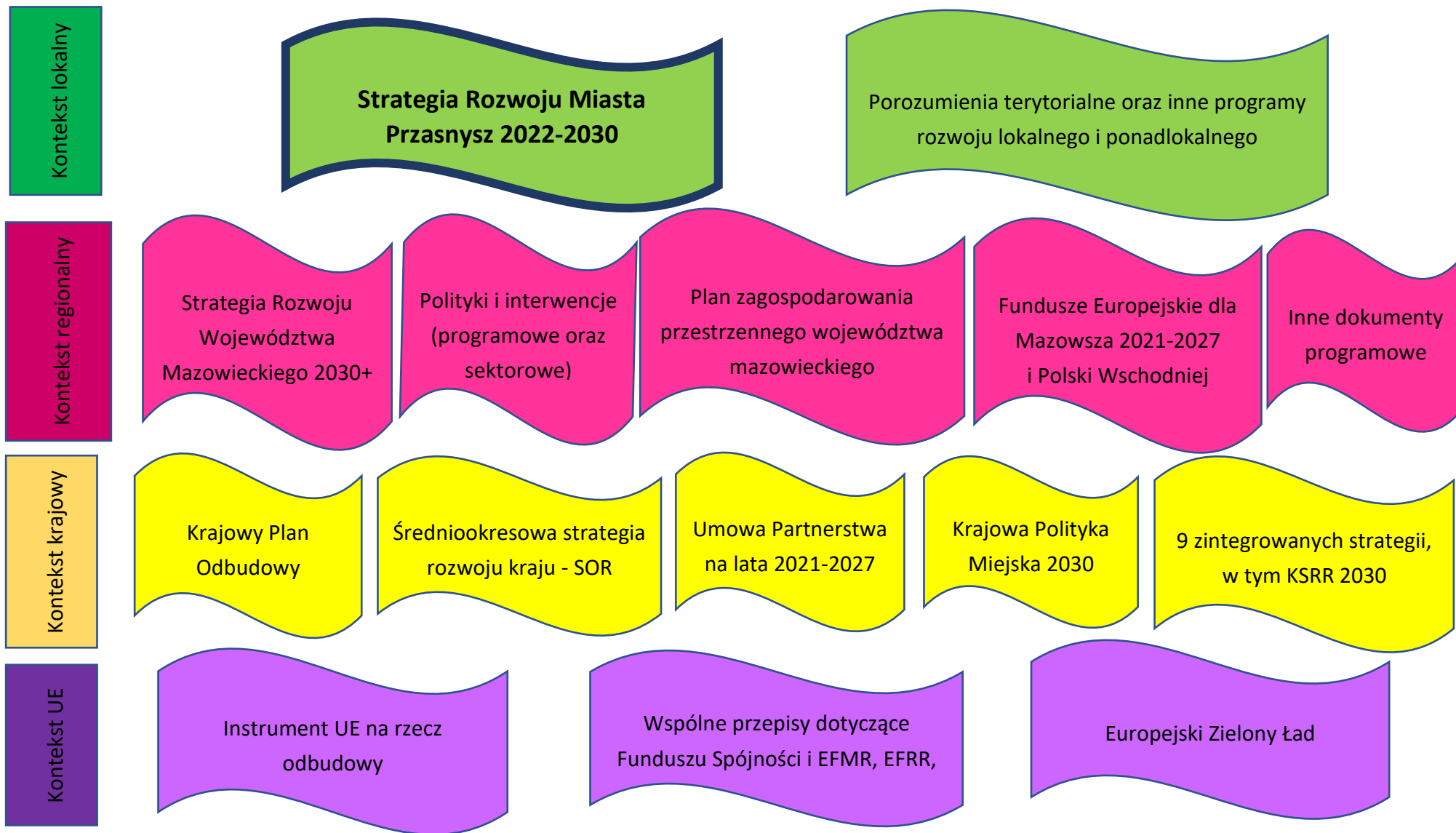
- a) Zobrazowania rozmieszczenia elementów infrastruktury technicznej i społecznej,
- b) Zobrazowania form użytkowania przestrzeni (w zakresie poszczególnych funkcji),
- c) Identyfikacji potencjalnych konfliktów przestrzennych,
- d) Identyfikacji obszarów strategicznej interwencji.

Dokument strategii musi być spójny ze strategiami rozwoju województwa oraz strategią rozwoju ponadlokalnego. Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze stworzyła także ramy prawne dla zapisów w niniejszym dokumencie, podobnie jak również Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego, programy, inicjatywy i strategie sektorowe, czy regulacje związane z wdrażaniem polityki spójności. Strategia, chociaż na dużym poziomie ogólności, nawiązuje i zgodna jest także ze średniookresową strategią rozwoju kraju (Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju) oraz Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR), czy Krajową Polityką Miejską pełne nazwy. W dokumencie wzięto pod uwagę także cele i zasady przyjęte przez Unię Europejską na okres programowania 2021-2027. W tworzeniu strategii uwzględniono także szereg rekomendacji wydanych przez OECD w raporcie „*Lepsze zarządzanie, planowanie i dostarczanie usług w jednostkach samorządu lokalnego w Polsce*”⁹, opracowanych w projekcie służącym budowie i wzmocnieniu potencjału instytucjonalnego w polskich samorządach.

Spójny system programowania rozwoju na wszystkich szczeblach, od lokalnego po krajowy pozwoli uzyskać efekt synergii wynikający z realizowanych działań, przydatny dla osiągnięcia wyznaczonych celów.

⁹ OECD (2021), *Lepsze zarządzanie, planowanie i dostarczanie usług w jednostkach samorządu lokalnego w Polsce*, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/b1c061dd-pl>

8.3. Kontekst programowy realizacji strategii rozwoju

Źródło: opracowanie własne

8.4. Zasady realizacji strategii rozwoju Miasta

Strategia rozwoju Miasta Przasnysz jest **podstawowym planem działania miasta w perspektywie strategicznej**, wyznaczającym z jednej strony kluczowe cele jakie powinien realizować samorząd lokalny, a z drugiej strony wskazującym konkretne sposoby ich osiągnięcia. Strategia powinna być dokumentem „żywym”, co oznacza konieczność przyjęcia systemowych rozwiązań w zakresie planowania, realizacji działań, zarządzania procesem, montażu finansowego, monitoringu i ewaluacji. Realizacja strategii będzie opierać się na kilkunastu zasadach ogólnych¹⁰ i szczegółowych.

ZASADY OGÓLNE

- **Orientacja na mieszkańców** – wszystkie podejmowane działania są nakierowane na potrzeby mieszkańców, ich aspiracje i oczekiwania; rozwój gospodarczy ma pełnić funkcję służebną dla rozwoju społecznego i prowadzić do podnoszenia szeroko rozumianej jakości życia,
- **Podejście zintegrowane oraz zróżnicowane terytorialnie** – aktywność koncentrowana jest na celach strategicznych oraz integrowaniu działań sektorowych w realizowanych projektach, jak również dostosowywaniu działań do specyfiki terytorialnej miasta i opieraniu się przede wszystkim na wykorzystaniu lokalnych zasobów,
- **Rozwój zrównoważony** – działania rozwojowe planowane są z uwzględnieniem racjonalnego korzystania z zasobów środowiskowych i dbania o zachowanie równowagi społecznej, gospodarczej i przestrzenno-środowiskowej,
- **Partnerstwo i odpowiedzialność** - miasto zdając sobie sprawę z kontekstu terytorialnego stara się realizować działania w porozumieniu, a często skoordynowaniu aktywności z innymi jednostkami samorządu terytorialnego w regionie; budowane są partnerstwa na rzecz finansowania realizacji strategii, podejmowania wspólnego ryzyka związanego z realizacją projektów; podejmowane działania mają określone, ważne konsekwencje także dla rozwoju ponadlokalnego, podejmowane zatem będą w poczuciu odpowiedzialności za ten rozwój,
- **Partycypacja społeczna, współpraca i otwarte rządzenie** – wszelkie podejmowane działania muszą mieć akceptację społeczną i być wynikiem procesu partycypacji społecznej, obejmujące także szeroki zakres włączenia (żadne grupy społeczne nie mogą czuć się wykluczone z procesu uspołecznienia realizacji strategii); szeroki zakres

¹⁰ Zasady uwzględniają rekomendacje OECD opracowane w ramach projektu doradczego „Lepsze zarządzanie, planowanie i dostarczanie usług w jednostkach samorządu lokalnego w Polsce; w tym w szczególności z zakresu: strategicznego wymiaru koordynacji, wymiany informacji w JST, dostępu do danych, doskonalenia kompetencji w obszarze koordynacji, partycypacji w planowaniu strategicznym, partnerstwa na rzecz strategii, monitorowania strategii, budżetowania, odpowiedzialności i edukacji obywatelskiej, spójności inicjatyw otwartego rządzenia.

partycypacji społecznej umożliwia włączenie interesariuszy w proces otwartego rządzenia,

- **Edukacja obywatelska** – strategia stworzona została dla społeczności lokalnej, jej realizacja zatem jest okazją do edukacji w zakresie podejmowania aktywności i brania odpowiedzialności za rozwój lokalny,
- **Koncentracja na głównych kierunkach strategicznych** – zdając sobie sprawę z ograniczonych zasobów, miasto koncentruje się na wybranych aspektach rozwojowych, dążąc do zbudowania trwałej przewagi konkurencyjnej i podniesienia kapitału terytorialnego,
- **Inwestowanie w rozwój lokalny** – podejmowane działania mają na celu budowanie długookresowego potencjału miasta i wzmacnianie jego konkurencyjnej przewagi w regionie i kraju,
- **Subsydiarność** – realizowane są działania, które nie mogą zostać zrealizowane przez inne podmioty składające się na terytorialny system społeczno-gospodarczy miasta; działania prowadzone są przez podmiot, który z uwagi na swój potencjał może je realizować w sposób optymalny,
- **Spójność i komplementarność** – prowadzona polityka rozwoju będzie mieć spójny i komplementarny charakter wobec działań innych jednostek samorządu terytorialnego, w tym w szczególności działań powiatu i województwa; zasada oznacza także integrację rozproszonych inicjatyw w ramach otwartego rządzenia i integrowanie ich w spójny, skoordynowany i komplementarny system.
- **Strategiczny wymiar koordynacji** – strategia służy podnoszeniu poziomu świadomości w zakresie znaczenia koordynacji działań pomiędzy różnymi jednostkami samorządu terytorialnego, dostarcza wskazówek co do sposobów osiągnięcia wspólnych celów.
- **Otwarty system wymiany informacji** – miasto będzie dbać o możliwie szeroki zakres wymiany informacji pomiędzy różnymi ośrodkami decyzyjnymi w mieście i w partnerstwach oraz w relacjach z wszystkimi interesariuszami,
- **Dostęp do danych** – miasto zapewni łatwy, publiczny dostęp do informacji związanych z realizacją strategii (raporty dostępne publicznie, debata nad raportem o stanie miasta, etc.),
- **Systematyczna kontrola i monitoring** – realizacja strategii będzie regularnie sprawdzana w zakresie efektywności przyjętych rozwiązań, ich adekwatności do założeń i zamierzeń oraz osiągnięcia założonych wskaźników i miar stopnia osiągnięcia celów,
- **Ciągłe doskonalenie procesu** – każda okresowa ewaluacja strategii to okazja do usprawnienia procesów i ewentualnych korekt planu w relacji do zmieniających się uwarunkowań; zasada ma także odniesienie do poprawy procesu koordynacji realizacji

strategii, planowania działań podnoszących kompetencje osób realizujących i koordynujących proces.

ZASADY SZCZEGÓŁOWE

- Dostosowywanie gospodarki finansowej miasta i jej jednostek organizacyjnych do celów i projektów strategicznych, co m.in. oznacza:
 - Proces opracowywania budżetu i WPF w pierwszej kolejności uwzględnia inwestycje zaplanowane w dokumencie strategii rozwoju,
 - Obowiązek wprowadzania prognozowania finansowego (kosztów utrzymania /zysków z inwestycji w perspektywie 10-letniej) zaplanowanych inwestycji,
 - Analiza ryzyk i szans wynikających z decyzji finansowych,
 - Prowadzenie z kilkuletnim wyprzedzeniem analiz prospektywnych mających kluczowe znaczenie dla gospodarki miasta np. analiza sytuacji demograficznej i jej przełożenie na zakres świadczenia usług publicznych np. edukacyjnych,
- Systemowa weryfikacja spójności planów i programów istotnych dla miasta (o charakterze strategicznym) ze strategią rozwoju – uchwalony dokument powinien zawierać adnotację Koordynatora Strategii Rozwoju o zgodności ze strategią. Tej weryfikacji będą także podlegać projekty realizowane w ramach Budżetu Obywatelskiego¹¹. W praktyce to oznacza, iż wszystkie zgłaszane programy powinny być koordynowane, co ułatwi generowanie synergii,
- Przekładanie celów strategicznych i operacyjnych oraz projektów strategicznych na odpowiednie plany i zadania dla komórek organizacyjnych i poszczególnych pracowników urzędu miasta i jednostek podległych,
- Inicjowanie i organizowanie zadaniowych relacji partnerskich oraz opracowywanie i wdrażanie wspólnych projektów z innymi organizacjami sektora publicznego, w tym identyfikacja potrzeb zawierania długoterminowych partnerstw publiczno-prywatnych,
- Obowiązek gromadzenia danych statystycznych z zakresu działania wydziału/jednostki (wykorzystywanych jednocześnie do monitorowania strategii i raportu o stanie miasta) w cyklach rocznych i przekazywanie ich do Koordynatora Strategii Rozwoju najpóźniej do połowy lutego każdego roku,

¹¹ Konieczność modyfikacji zasad Budżetu Obywatelskiego

9. Ramy finansowe realizacji strategii rozwoju Miasta i źródła finansowania

Głównym źródłem finansowania Strategii będą:

- Budżet Miasta Przasnysz,
- Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027 (FEM),
- Program Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko na lata 2021-2027 (FENIKS),
- Program Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027,
- Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego na lata 2021-2027,
- Program Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC) na lata 2021-2027,
- Program Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG) na lata 2021-2027,
- Fundusze Norweskie i EOG,
- Program Rozwoju Organizacji Obywatelskich 2018-2030,
- Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO na lata 2021-2030,
- Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności,
- Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych,
- Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg,
- Programy krajowe m.in. z Ministerstwa Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu,
- Środki partnerów współrealizujących projekty,
- Środki komisji europejskiej,
- Środki organizacji pozarządowych,
- Fundusz sprawiedliwości,
- Środki pochodzące z samorządu województwa mazowieckiego,
- Środki pochodzące od konserwatora zabytków,
- Środki pochodzące od wojewody,
- Inne środki pozyskiwane w przypadku kwalifikowalności wydatków realizowanych projektów.

Najważniejszym źródłem finansowania realizowanych działań jest budżet Miasta Przasnysz. Podstawą planowania finansów miasta w długim horyzoncie jest Wieloletnia Prognoza Finansowa, natomiast wydatki w danym roku finansowane są z uchwalonego corocznie budżetu miasta. Zgodnie z Wieloletnią Prognozą Finansową¹² całkowity szacowany potencjał finansowy w okresie 2021-2030, to około 39 mln zł, z czego około 4 mln zł to kwota niepodzielonych wydatków majątkowych (Tabela 9.1).

¹² Na podstawie Uchwały nr XLIX/345/2021 Rady Miejskiej w Przasnyszu z dnia 30 listopada 2021 r.

Tabela 9.1 Ramy finansowe Strategii Rozwoju Miasta Przasnysz

Wyszczególnienie	Jednostka miary	Wartości skumulowane 2021-2030
Nadwyżka operacyjna netto	[PLN]	44 141 361
Kwota niepodzielonych wydatków majątkowych (poz. 2.2 - 10.1.2)	[PLN]	4 285 086
Zdolność do spłaty i obsługi nowego długu	[PLN]	34 626 597

Źródło: Opracowanie na podstawie WPF dla Miasta Przasnysz

Pozostałą część w wysokości ponad 34 mln zł stanowi kwota możliwych do zaciągnięcia zobowiązań z przeznaczeniem na realizację zadań inwestycyjnych. Powyższe kwoty mogą zostać zatem przeznaczone na finansowanie zadań ujętych w strategii. Środki, którymi dysponuje miasto, mogą zostać także wykorzystane na finansowanie wkładu własnego w projektach finansowanych ze środków zewnętrznych, w tym w szczególności środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej. Wśród funduszy w ramach polityki spójności, najistotniejszą rolę odgrywa regionalny program operacyjny zarządzany przez samorząd województwa. Istotne będą także środki mieszczące się w innych programach operacyjnych obejmujących m.in. infrastrukturę, gospodarkę cyfrową, rozwój kapitału ludzkiego i społecznego. Ważnym potencjalnym źródłem finansowania projektów pozostają także Fundusze Norweskie i EOG oraz fundusze oferowane przez inne międzynarodowe organizacje finansowe (np. EBI, EBOR czy Bank Światowy). Kolejnym źródłem finansowania wielu projektów będzie Europejski Instrument na Rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, finansujący działania wpisujące się w Krajowy Plan Odbudowy przygotowany przez Rząd RP. Do dyspozycji będą także środki na poziomie krajowym czy wojewódzkim. Ważnym zadaniem, wspomnianym w systemie wdrażania strategii, jest tworzenie partnerstw, które korzystać będą mogły z instrumentów terytorialnych oraz przyciąganie środków prywatnych, jako uzupełnienia finansowania ze źródeł publicznych. Łączenie różnych form finansowania, a w szczególności pozyskiwanie środków europejskich i krajowych, może znacznie poszerzyć wachlarz działań prowadzących do osiągnięcia celów strategicznych.

10. Spis Rysunków

Rysunek 0.1 Etapy budowania Strategii Rozwoju Miasta Przasnysz do 2030 roku	7
Rysunek 1.1 Rodzaj analizowanych danych wyjściowych	11
Rysunek 1.2 Kluczowe wyzwania dla rozwoju Miasta Przasnysz	42
Rysunek 1.3 Potencjały Miasta Przasnysz	44
Źródło: Opracowanie własne	46
Rysunek 2.1 Cel nadrzędny w procesie budowania Strategii Rozwoju Miasta Przasnysz	46
Rysunek 3.1 Obszary rozwoju społeczno-gospodarczego Miasta Przasnysz	47
Rysunek 5.1 System monitoringu i ewaluacji strategii rozwoju – wzajemne relacje	60
Rysunek 5.2 System monitoringu w Mieście Przasnysz	61
Rysunek 5.3 Struktura realizacji monitoringu Strategii Rozwoju Miasta Przasnysz	62
Rysunek 5.4 System ewaluacji Strategii Rozwoju Miasta Przasnysz	63
Rysunek 6.1 Układ komunikacyjny w mieście Przasnysz	72
Rysunek 6.2 Obszar o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicy jednostki miejskiej miasta Przasnysz	76
Rysunek 6.3 Tereny funkcjonalne objęte w miejscowych planach poza zwartą strukturą funkcjonalno-przestrzenną.....	77
Rysunek 6.4 Obszary funkcjonalne – MOFW oraz obszary o najniższym poziomie dostępu do usług publicznych	81
Rysunek 6.5 Kierunki zmian struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta Przasnysz	84
Rysunek 6.6 Obszary Strategicznej Interwencji na terenie Miasta Przasnysz	86
Rysunek 6.7 Najważniejsze „punktowe” projekty strategiczne	87
Rysunek 8.1 System instytucjonalny realizacji Strategii Rozwoju Miasta Przasnysz	103

11. Spis Tabel

Tabela 1.1 Wyniki egzaminu ósmoklasisty -matematyka w latach 2020-2021 w grupie porównawczej	20
Tabela 1.2. Frekwencja w wyborach w latach 2018-2020	24
Tabela 1.3. Analiza SWOT dla wymiaru gospodarczego	35
Tabela 1.4. Analiza SWOT dla wymiaru społecznego	37
Tabela 1.5. Analiza SWOT dla wymiaru środowiskowego	39
Tabela 1.6. Analiza SWOT dla wymiaru przestrzennego w elementami inteligentnego zarządzania miastem	41
Tabela 3.1 Cel strategiczny nr 1	48
Tabela 3.2 Cel strategiczny nr 2	51
Tabela 3.3 Cel strategiczny nr 3	54

Tabela 4.1 Priorytetowe kierunki działań wymiaru gospodarczego	57
Tabela 4.2 Priorytetowe kierunki działań wymiaru społecznego z elementami instytucjonalnymi	58
Tabela 4.3 Priorytetowe kierunki działań wymiaru środowiskowo-przestrzennego.....	59
Tabela 5.1 Logika wyznaczania wskaźników osiągnięcia celów strategicznych.....	64
Tabela 5.2 Miary celu strategicznego nr 1 Przasnysz miastem prężnej i nowoczesnej gospodarki	67
Tabela 5.3 Miary celu strategicznego nr 2 Przasnysz miastem atrakcyjnym do życia	67
Tabela 5.4 Miary celu strategicznego Przasnysz miastem funkcjonalnej i estetycznej przestrzeni	68
Tabela 6.1 Porównanie maksymalnego w skali miasta zapotrzebowania na nową zabudowę z sumą chłonności obszarów pod zabudowę, wyrażone powierzchnią użytkową zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy	78
Tabela 9.1 Ramy finansowe Strategii Rozwoju Miasta Przasnysz.....	110

12. Spis Wykresów

Wykres 1.1 Liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 10.000 mieszkańców w grupie porównawczej	11
Wykres 1.2. Dochody budżetu gminy (w zł) z tytułu udziału w PIT na mieszkańca w grupie porównawczej w latach 2011-2020	12
Wykres 1.3 Udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora kreatywnego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem	13
Wykres 1.4. Liczba instytucji otoczenia biznesu w przeliczeniu na 10.000 podmiotów gospodarczych w latach 2011-2020	13
Wykres 1.5. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2011-2020	14
Wykres 1.6. Dochody własne budżetu w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł) w latach 2011-2020.....	15
Wykres 1.7 Saldo migracji ludności w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w latach 2011-2020	17
Wykres 1.8 Liczba organizacji społecznych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w latach 2011-2020	23
Wykres 1.9 Liczba mieszkań w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w latach 2011-2020.....	29
Wykres 1.10 Pozycja Miasta Przasnysza na tle bezpośredniej grupy porównawczej (narzędzie ZMP)	32
Wykres 1.11 Wskaźnik rozwoju w poszczególnych obszarach	33